

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΑΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΑΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΕΡ1

Η ΠΑΝΩΛΗ

ΕΙΣ ΠΟΡΟΝ

Η

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ

ΤΩΝ ΕΙΣ ΤΑΥΤΗΝ ΤΗΝ ΝΗΣΟΝ ΚΑΤΑ ΤΟΝ
ΑΠΡΙΛΙΟΝ, ΜΑΙΟΝ ΚΑΙ ΙΟΥΝΙΟΝ ΤΟΥ
ΕΤΟΥΣ 1837 ΔΙΑΤΡΕΞΑΝΤΩΝ

ΠΑΡΑ ΤΟΥ

Π. Κ. ΗΨΙΤΟΥ

ΙΑΤΡΟΥ.

ΕΚΔΟΘΕΝ

Με Τοπογραφικόν Χάρτην του Πόρου.

174 184. 1958

Εν Αθήναις

ΕΚ ΤΗΣ ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΑΣ ΠΕΤΡΟΥ ΜΑΝΤΖΑΡΑΚΗ

ΟΔΟΣ ΝΤΕΚΑ ΑΡΙΘ: 45.

1837.

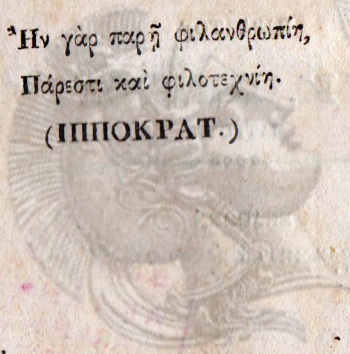
ΠΡΟΛΟΓΟΣ

ΕΙΣ ΤΟΝ ΚΑΘΗΜΕΡΟΝ

ΒΟΤΑΝΟΛΟΓΙΑ

ΕΡΩΤΗΤΟΡΙΑ

Ἦν γὰρ παρῆ φιλανθρωπίη,
Πάρεστι καὶ φιλοτεχνίη.
(ΙΠΠΟΚΡΑΤ.)

1875/1876

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

ΕΙΣ ΤΟΝ ΚΑΘΗΜΕΡΟΝ

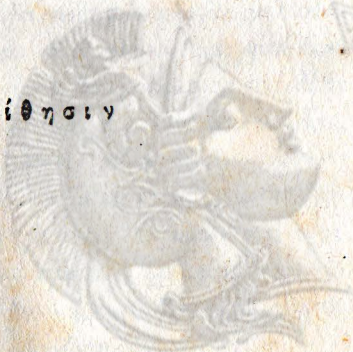
1875

ΤΩ

ΠΟΛΥΠΑΘΕΙ

ΠΟΡΩ

Ἀνατίθησιν

Ὁ ΣΥΓΓΡΑΦΕΥΣ:

68

ΠΡΟΪΚΤΗΡΙΑ

ΠΟΛΙΤΕΙΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

ΕΙΣ πολλές περιστάσεις τὸν συρμὸν δὲν δύναται ν' ἀποφύγη καὶ τῶν συρμῶν ὁ δικακεκρηγμένος ἐχθρὸς, ὅστις δὲν τοῖς ἀποστρέφεται, πρὸ ὅταν δὲν φέρωσι καλὸν ὄφελος εἰς τὴν κοινωνίαν. Τῶν νεοφανῶν βιβλίων ἢ φυλλαδίων ὁ πρόλογος εἶναι ἓνας ἐκ τούτων τῶν νεωτέρων συρμῶν, μολονότι πολλοὶ δὲν τὸν ἀναγινώσκουσι. Καὶ τῶντι ὑπάρχουσι δύο κλάσεις ἀναγκωστῶν, ἐξ ὧν ἡ μία ἀναγινώσκουσα τροχάδην μόνον τοὺς προλόγους τῶν βιβλίων, ἢ φυλλαδίων, νομίζει, ὅτι ἀπέκτησεν ἰδέαν εὐκρινῆ τῶν εἰς ἐκεῖνα ἐμπεριεχομένων ἢ δ' ἄλλη κλάσις μῆτε ὀμματίαν ρίπτουσα εἰς τοὺς προλόγους, ἀρχίζει ἀμέσως τὴν ἀνάγκωσιν. Ὁ παρὼν πρόλογος λοιπὸν γίνεται μόνον διὰ τοὺς πρώτους, χωρὶς νὰ ὑπόσχεται εἰς τοὺς δευτέρους δικακείδασιν ἢ πολὺ ὄφελος ἐκ τῆς ἀναγνώσεως τοῦ ἡμερολογίου ὁ συνθέτης τούτου.

Ἡμεῖς περιγράφομεν καὶ ἐξιστοροῦμεν τὰ εἰς Πόρον ἐπὶ τῆς πανώλης κατὰ τὸ 1837 διατρέξαντα ἀπαρχκλλάκτως ὡς ἐπαρουσιάσθησαν εἰς τὰ ὑγιῆ αἰσθητήρια καὶ εἰς τὸν μηδὲως προκατειλημμένον νοῦν τοῦ Στεράνου Πραγματευστάκη, τοῦ Δημητρίου Δομεστίνη καὶ τοῦ Ἰατροῦ Ἡπίτου, αὐτοπτῶν τούτων τῶν συμβάντων. Πᾶν εἶτι συνέβαιεν ἀνασπερόμενον εἰς τὴν Πανώλην ἐσημειόνητο πιστῶς καὶ ἀκριβῶς πᾶσαν ἡμέραν, πᾶσαν ὥραν, παρὰ μὲν τῶν Κυρίων Στεράνακη καὶ Δομεστίνη τὰ μέχρι τῆς 29 Ἰουνίου· τὰ δὲ μετέπειτα ἐσημειώθησαν μετὰ τὴν αὐτὴν ἀκριβείαν παρὰ τοῦ Ἰατροῦ Ἡπίτου.

Διὰ τὴν τιμὴν τῆς ἀνθρωπότητος καὶ ἀπὸ σέβας πρὸς τὴν εὐφημίαν παρεσιώπησεν ὁ συνθέτης τούτου τοῦ ἡμερολογίου πολλὰς αἰσχρὰς καὶ ἀξιοποίνους πράξεις, γενομένας παρ' ἀνθρώπων, σταλέντων εἰς Πόρον παρὰ τῆς εἰς ταύτην τὴν πάνδημον συμφορὰν ὡς φιλόστοργος μήτηρ καὶ ὡς πιστὸς κηδεμῶν φανείσης Κυβερνήσεως διὰ νὰ φέρωσιν ἐκεῖ συμπάθειαν, παρηγορίαν καὶ σωτηρίαν, ἀλλ' οἵτινες ἀντὶ τούτων ἔφερον ὄλεθρον καὶ ἀφανισμόν. Ταύτας τὰς πράξεις παρεσιώπησεν ὁ συνθέτης τοῦ ἡμερολογίου, διότι τὰς ἀποδίδει μᾶλλον εἰς τὴν ἀμάθειαν καὶ εἰς τὴν παραζάλην, ἀκολουθοῦσαν ὡς ὁ ἴσκιος τὰ σώματα, τοὺς εἰς πανδήμους συμφορὰς διέποντας τὰ πράγματα, ὅταν οὗτοι τύχωσιν ὀλιγόνοες, τὰς ἀποδίδει λέγω μᾶλλον εἰς τὴν παραζάλην καὶ ἀμάθειαν, παρὰ εἰς τὴν προμελέτην καὶ πρόθεσιν τοῦ βιοπραγεῖν καὶ βλάπτειν τοὺς ὁμοίους του.

Εἰς πᾶσαν ἐποχὴν σχεδὸν καὶ εἰς πάντα τόπον, ὅπου ἐνέσκηψεν ἡ Πανώλη, παρετηρήθησαν ἄνθρωποι, ἔχοντες τὰς ἔξεις τῶν λύκων καὶ τῶν ἱεράκων, ἔτοιμοι δηλαδὴ νὰ ὀρμήσωσι καθούτινος νομίζουσιν, ὅτι ἀπὸ τὴν καταστροφὴν του δύνανται νὰ ὠφεληθῶσιν αὐτοί· ἀλλὰ μήπως ἐν καιρῷ δημοσίου ὑγείας, ὅτε εἰς τὴν αὐστηρότητα τῶν νόμων οἱ ἄνθρωποι εἶναι αἰσθαντικώτεροι, καὶ ὅτε οἰκιοθελῶς πείθονται εἰς αὐτοὺς, δὲν εὐρίσκονται ἄνθρωποι τοιαύτης φύσεως καὶ τοιούτου φουράματος, βίαιοι δηλαδὴ καὶ ἄδικοι;

Κανεὶς δὲν παραπονεῖται κατὰ τῶν ἱστοριογράφων, οἵτινες περιγράφουσι φυσικὰ φαινόμενα, ὡς σεισμούς, καταποντισμούς, πυρκαϊὰς, ἢ καταστρεπτικὰς μάχας, ἀνδραποδισμούς, καταλύσεις βασιλειῶν καὶ ἄλλα παρόμοια· ἐξ ἐναντίας εὐγνωμονοῦσι πρὸς αὐτοὺς αἱ ἀναγκῶσται, μὴ ὅλον ὅτι ἡ διήγησις των τοὺς καταταράττει ἐνίοτε καὶ μύρια πόθη διεγείρει

εις τὴν ψυχὴν των· δὲν εἶν' ἔτι μετὰ τὴν περιγραφὴν τῶν κακῶν πράξεων μάλιστα τῶν ζώντων ἀνθρώπων, τὰς ὁποίας, ὅσον πιστότερα ζωγραφεῖς ὁ ἱστοριογράφος, τόσον περισσότερο φρυάττουσι καὶ ἀδημονοῦσιν ἐκεῖνοι κατὰ τοῦτου. Ἀλλὰ πρέπει διὰ τοῦτο νὰ παρασιωπηθῶσιν ὅλ' ὅτελα τοιαῦται πράξεις; ὄχι βέβαια· διότι ἡ διήγησις ἐκείνων δεικνύουσα τὰς αἰτίας τῶν ἀνθρώπινων συμφορῶν, ἐξ ἑνὸς μέρους τοὺς διδάσκει πῶς νὰ προφυλάττωνται εἰς τὸ ἐξῆς ἀπὸ ταύτας, καὶ ἀπ' ἑτέρου περιστέλλει ὀπωσοῦν τὴν εἰς τὸ βιοπραγεῖν ὀρμὴν τῶν ὅσοι ἐσυνήθισαν νὰ εὐπορήσωσιν ἀπὸ τὴν ἀπορίαν καὶ καταστροφὴν τῶν ὁμοίων των.

Τὰ περιγραφόμενα εἰς τοῦτο τὸ ἡμερολόγιον δὲν εἰσὶ μόνον ὁ Ἡπίτης, ὁ Πραγματευτῆς καὶ ὁ Δομestίνης, οἷτινες τὰ ἴδαν μετὰ τοὺς ὀφθαλμοὺς των, ἀμμὴ τὰ ἴδαν καὶ πολλὰ χιλιάδες τῶν τότε εἰς Πόρον εὐρισκομένων καὶ αὐτοχθόνων καὶ ξένων, ἐκ τῶν ὁποίων ὀλίγοι εἶναι, οἷτινες δὲν ἠσθάνθησαν τὰ ἐπακόλουθα τῶν βουλευμάτων τῶν τότε διεπόντων τὰ πράγματα τοῦ Πόρου.

Εἰς τὸ προκείμενον ἡμερολόγιον θέλει ἰδεῖν ὁ ἀναγνώστης πῶς ἐμβῆκεν ἡ Πανώλη εἰς τὸν Πόρον, πῶς ἠῤῥησεν αὐτὴ ἡ νόσος καὶ πῶς ὀλιγόστευσε, καὶ περὶ τὰ τέλη θέλει ἰδεῖν καὶ ὀλίγα τινα περὶ τοῦ χαρκατῆρος ταύτης τῆς νόσου καὶ περὶ τῆς ἀπὸ ταύτης προφυλάξεως.

Ἐν Πόρῳ, τὴν 20 Ἰουλίου 1837.

Π. Κ. Ἡπίτης, Ἰατρός.

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ

ΤΩΝ ΕΙΣ ΠΟΡΟΝ ΔΙΑΤΡΕΨΑΝΤΩΝ.

Κατὰ τὴν 19 Μαρτίου, 1837, ἐλλιμενίσθη εἰς Πόρον τὸ πλοῖον τοῦ Γεωργίου Φάσσα, ἐρχόμενον ἀπὸ Καρχαίτζιον καὶ Μεγαλολύμνην, καίμενα ὄχι πολλὰ μακρὰν τοῦ Ἁγίου Ὀρους. Μετὰ τὸν ἐρχομὸν τοῦ ἀνήγγειλεν εἰς τὸν Ὑπολιμενάρχην καὶ ἐκπληροῦντα χρεῖη Ὑγειονόμου Κύριον Ζάκαν, ὅτι εἰς τὸν διάπλουν τοῦ ἐπνίγη ἕνξ καΐτης, βίφθεις εἰς τὴν θάλασσαν ἀπὸ τὸ πανίον τοῦ πλοίου του, (σκόταν ὀνομαζόμενον,) ἐν καιρῷ νυκτός, πνέοντος σφοδροτάτου ἀνέμου.

20 Μαρτίου. Ὁ Λιμενάρχης καθυπέβαλεν εἰς ἕνα κοινὸν ἐξιμολόγησιν καὶ τὸν Κυβερνήτην τοῦ πλοίου καὶ ὄλους τοὺς καΐτας, οἵτινες ὁμορῶνως ὡμολόγησαν, ὅτι ὁ σύντροφός των Ἀνδρέας Σάριος ἐπνίγη ἀληθῶς ὡς τὸ ἀνέφερε τὴν περασμένην ἡμέραν ὁ Κυβερνήτης των.

24 Μαρτίου. Ἐνῶ τὸ πλοῖον ἦτο ὑπὸ κάθαρσιν, ἡσθιήνησαν ὁ καΐτης τοῦ αὐτοῦ πληρώματος, Ἰωάννης Κατζαράπης, περὶ τῆς αἰτίας τῆς ἀσθενείας τοῦ ὀποίου, ἐρωτηθεὶς ὁ πλοίαρχος ἀπεκρίθη, ὅτι μεθυσθεὶς ἐκοιμήθη ἐπάνω εἰς τὸ κατάστρωμα καὶ ἐκρύωσεν. Ὁ Ὑπολιμενάρχης δὲν ἠμποροῦσε νὰ λάβῃ ἀληθινὰς πληροφορίας περὶ τῆς αἰτίας καὶ περὶ τῆς φύσεως τῆς ἀσθενείας τοῦ Κατζαράπη, ἐπειδὴ ὁ Πόρος δὲν ἔχει κανένα ἐπιστήμονα Ἱατρὸν, καὶ ἐπειδὴ παρὰ τοῦ ἐκεῖ εὐρισκομένου Ἱατροῦ τοῦ Ναυσάθμου, Βερναρόδης ὀνομαζομένου, ἀμαθεστάτου καὶ ἀπειροτάτου ὄντος, δὲν ἐδύνατο νὰ γίνῃ αὕτη ἡ διάγνωσις, ὡς παρακάτω θέλει τὸ ἰδεῖν ὁ ἀναγνώστης.

Ὑπάρχει ἐκεῖ καὶ ἄλλος Ἱατρός Σ. Κοκκόλης ὀνομαζόμενος· ἀλλ' οὗτος κάμνει ἐκεῖ ἀπλῶς τὸν ἐμπειρικὸν Ἱατρὸν.

μήτε εἶναι ὡς ὁ Κύριος Βερναρδῆς εἰς δημοσίον ὑπηρεσίαν ἀδρῶς πληρονομήνην. Εἶναι μόνον τοῦτο ἀληθές, ὅτι τὴν Πανώλην παρομοιάζουσαν ὅπως οὖν μὲ τὸν κολλητικὸν Τύφον, μὲ τὴν Ἐγκεφαλῆτιδα, μὲ τὸν Γαστρικονευρικὸν Πυρετὸν καὶ μὲ ἄλλα σηπτικὰ πάθη, μάλιστα μὲ τὰ ἐξανθηματικὰ, δυσκόλως διαγιγνώσκει εἰς τὴν πρώτην αὐτῆς ἐμφάνισιν καὶ ὁ ἐπιστήμων καὶ ἐμπειρότατος Ἰατρός, μάλιστα ὅταν λείψωσι μερικὰ χαρακτηριστικὰ ἐκείνης σημεῖα, οἱ ἄνθρωποι φέρ' εἰπεῖν καὶ οἱ βουβῶνες. Ἀλλ' ἕνας ἐπιστήμων καὶ ἔμφρων Ἰατρός ἐκ τῶν προηγηθέντων ἤθελε συλλαβεῖν ἀμέσως ὑποψί-
 ας περὶ τῆς κολλητικότητος καὶ περὶ τῆς κακοθείας τοῦ προκειμένου πάθους, καὶ ἐπομένως ἤθελεν ἐπέχειν καὶ συμβουλεύειν τὸν χωρισμὸν τοῦ πάσχοντος καὶ τῶν μετ' αὐτῶν συκοινωνησάντων, μέχρις ὅτου ἤθελε διαγνωσθῆν ἡ φύσις καὶ ὁ χαρακτήρ τῆς ἀσθενείας του.

Ἐκ τῶν ὁποίων ἔφερον εἰς Πόρον πραγμάτων ὁ Πλοίαρχος Φάρσας, κατέγραψεν εἰς τὸ δηλωτικὸν τοῦ Τελωνείου τὰ ἀκόλουθα. Τριάντα ζώνας, ἑκατὸν τριάντα ἀμπάδες καὶ εἴκοσι τέσσαρα φέσια, τὰ ὅποια ὅλα κατὰ διαταγὴν τοῦ Ὑγειονόμου ἔμειναν βυθισμένα εἰς τὸ νερὸν εἴκοσι τέσσαρας ὥρας καὶ τὰ ὅποια οἱ ναῦται εἶχαν μετέπειτα ἀπλωμένα εἰς τὰ σχοινία τοῦ πλοίου μέχρι τῆς ἐλευθέρως συκοινωνίας αὐτῶν. Ἐκτὸς τούτων τῶν πραγμάτων ὁ Ὑγειονομοφύλαξ μὲ ὅλας του τὰς ἀκριβεῖς ἐρεῦνας δὲν ἠμπόρῃσε ν' ἀνακαλύψῃ ἄλλα. Εἰς τὸ πλοῖον ἦτο καὶ ἕνας ἄλλος ναύτης ἀσθενής· ἀλλ' ὁ Ὑγειονόμος δώσας πίστιν εἰς τὴν διάγνωσιν τοῦ Ἰατροῦ Βερναρδῆ, ὅτι τὸ πάθος δὲν εἶναι Πανώλη, ἔδωκεν εἰς τὸ πλοῖον συκοινωνίας ἄδειαν.

Τὸ Λοιμοκαθαρτήριο τοῦ Πόρου, ὅτε ἐλλειμνίσθη τὸ μολυσμένον πλοῖον ἦτο σχεδόν εἰς τὸ κεντρικὸν παράλιον τῆς πό-

λειως πλησίον τῶν οἰκιῶν, ὀλίγους πόδας ἀπ' ἀλλήλων μεμακρυσμένων, τὸ ὁποῖον Λοιμοκαθαρτήριον, ὃν ἐνταυτῷ καὶ Ὑγειονομεῖον, δὲν ἐχωρίζετο ἀπὸ τὸν αἰγιαλὸν τῆς θαλάσσης εἰμὴ διὰ λεπτῶν, σαπρῶν καὶ ἀραιῶν καγγέλων, εἰς τὰ ὁποῖα ἐπλησίαζον ἀμέσως μετὰ τὴν ἀφιξίν των οἱ ἀπανταχόθεν εἰς Πόρον εἰσπλέοντες καὶ ἐλλιμενιζόμενοι. Οἱ φυλάκες καὶ τιμιωτάτου ἂν τοὺς ὑποθέσθης χαρακτῆρος, δὲν εἰσὶν ἄγγελιοὶ τοῦ Οὐρανοῦ διηνεκῶς ἀγρυπνοὶ καὶ αὐπνοὶ ἐπομένως εὐρισκομένου τοῦ Λοιμοκαθαρτηρίου εἰς τοιαύτην θέσιν, ἥτο δυνατόν νὰ μὴν εἰσδύσῃ εἰς τὸν Πόρον μόλυσμα καὶ σπορὰ κολλητικῶν παθῶν;

Ἡ Ἱστορία καὶ ἡ καθημερινὴ πείρα μᾶς διδάσκει, ὅτι τῶν κολλητικῶν παθῶν τὸ μόλυσμα, εὐρὸν ἄλλοτε συμβοηθὸν τὴν αἰσχροκέρδειαν καὶ ἄλλοτε ἐξαπατήσαν τὴν ἀγρυπνίαν τῶν φυλάκων, διέβρηξε μοχλοὺς, ὑπερπεπήδησε τείχη ὑψηλὰ καὶ ἔφερε τὸν ὄλεθρον καὶ τὸν θάνατον εἰς πόλεις, ὅπου ἐνόμιζον φυσικῶς ἀδύνατον τὴν εἰσβολὴν αὐτῆς· διὰ τοῦτο πρέπει μᾶλλον νὰ ἀπορέσῃ τις, πῶς δὲν ἐμολύνθη ὁ Πόρος ἀμέσως μετὰ τὸν εἰς τοιαύτην θέσιν διορισμὸν τοῦ Λοιμοκαθαρτηρίου· τὸ ὁποῖον δὲν ἦτον φρονιμώτερον νὰ γίνῃ εἰς τὸ κάστρον τοῦ Ἐίδει; καὶ δὲν ἀξίζει ὁ πλούσιος Πόρος νὰ ἔχη ἕνα ἐπιστήμονα ἐπαρχιακὸν Ἱατρόν;

Τὴν 5 Ἀπριλίου ἀπέθανε παρ' ἐλπίδα ὁ ναύτης Ἰωάννης Κατζαράτης καὶ ὁ θάνατός του καταροβίσας ὄλους τοὺς πολίτας ἔδωκεν ὑποψίαν πανώλης. Ὁ Ἱατρός Βερναρδῆς προκληθεὶς πάλιν νὰ κάμῃ τὴν αὐτοψίαν τοῦ νεκροῦ, ἀρ' οὗ τὴν ἔκαμεν, ἐπληροφόρησεν ὄλους, ὅτι δὲν ὑπάρχει κλινὴν σπμείον οὔτε ὑποψία Πανώλης. Καὶ ἐβεβαίωσε τοῦτο, ἐνῶ ὁ ἀνιάτρος νεκροσκόπος Γεώργιος Τζάκωνας καὶ ὁ Κύριος Γεώργιος Κριετζίης ἔλεγον, ὅτι τοῦτο εἶναι καθαρὰ καὶ φανερὰ Πανώ-

λη. Κατὰ συνέπειαν τοιαύτης μαρτυρίας ἐκ μέρους τοῦ Ἱατροῦ ἐδόθη εἰς πολλὰ πλοῖα ἄδεια ἀποπλεύσεως εἰς ὅλα τὰ μέρη τοῦ Κράτους.

Καθ' ὅλην τὴν ἐβδομάδα τῶν Παθῶν πεποιθότες οἱ κάτοικοι τοῦ Πόρου εἰς τὴν ἀνωτέρω διαβεβαίωσιν τοῦ Ἱατροῦ ἐσυχάζον εἰς τὴν Ἐκκλησίαν κατὰ τὰ χριστιανικὰ ἔθιμα καὶ ἐσυγκοινωνοῦν ἀφόβως.

Τὴν 13 Ἀπριλίου ἀσθένησεν ὁ υἱὸς τοῦ Παντελῆ Καράτζη. Ὁ νεκροθάπτης ἰδίῳ πλησίον τοῦ αὐτίου του ἕνα ἀνθρακὰ εἶπε παρρησίᾳ, ὅτι τοῦτο εἶναι Πανώλη ἀλλ' ὁ Βερναρδῆς πάλιν διεβεβαίωσεν, ὅτι τοιαύτης ἀρρώστιας μήτε ὑποψία ὑπάρχει.

Τὴν 18 Ἀπριλίου ἀνήμερα τοῦ Πάσχα ἀποθανόντος τοῦ υἱοῦ τοῦ Καράτζη ἶδε πάλιν ἀνθρακὰ ἀξυηθέντα καὶ διαβρώσαντα τὰ πλησίον μέρη, καὶ πάλιν ἐπεβεβαίωσε τὴν πρώτην του διαγνώσιν· ἀλλ' ὅλοι προκατελημμένοι ἀπὸ τὴν πρώην διαβεβαίωσιν τοῦ Βερναρδῆ δὲν ἔδωσαν τὴν παραμικρὴν πίσιν εἰς τοὺς λόγους τοῦ νεκροθάπτου καὶ ἐπομένως ἕκαμαν ἀφόβως καὶ ἀνυπόπτως τὰς συνήθεις ἐπισκέψεις τοῦ Πάσχα, συγχαιρόντες καὶ ἀσπαζόμενοι ἀλλήλους.

Τὴν 19 Ἀπριλίου ἀσθενήσας καὶ ὁ Γεώργιος Τζίνας μετὰ εἴκοσι πέσσορας ὥρας ἐτελεύτησε. Προσκληθεὶς πάλιν ὁ Βερναρδῆς νὰ εἴπῃ τὴν αἰτίαν τούτου τοῦ αἰρωνηδίου θανάτου πάλιν διεβεβαίωσε τὸ ἀνυπόπτου αὐτοῦ καὶ ἔδωκεν ἀμέσως ἄδειαν δημοσίου ἐνταφιασμοῦ, ὅστις καὶ ἔγεινε μετ' ὅλην τὴν θερηκευτικὴν ποιπήν· καὶ εἰς τὸν νεκρὸν δὲν ἔλειψαν οἱ αἵλλοι καὶ συγγενεῖς αὐτοῦ νὰ δώσωσι κατὰ τὴν χριστιανικὴν συνήθειαν τὸν τελευταῖον ἀσπασμόν.

Τὴν αὐτὴν ἡμέραν, τρίτην τῆς Διακκινισίου ἀσθενήσας καὶ ἡμέτηρ τοῦ ἀποθανόντος παιδίου, ἐτελεύτησε τὴν αὐτὴν

νόκτα· ἀλλὰ τὸ λείψανον τῆς μὲν πρὸς δὲν ἤθελον νὰ θάψω-
σιν, ὡς ἔθαψαν τὸ τοῦ υἱοῦ, οἱ ἤδη ἀρχίσαντες νὰ υποπτέυον-
ται ἱερεῖς. Διὰ τοῦτο ὁ ἄθλιος σύζυγος ἐπαίρων τὴν νεκρὰν
εἰς τοὺς ὤμους του, τὴν ἐνταφίασε μὲ τὰς χεῖρας του. Μόλα
ταῦτα ἢ μεταξύ τῶν κατοίκων συγκοινωνία καὶ ἢ εἰς τὴν ἀγο-
ρὰν καὶ εἰς τοὺς δημοσίους τόπους συρροὴ τῶν ἀνθρώπων ἐξη-
κολούθει ἀκόμη.

Τέλος πάντων τὴν 21 Ἀπριλίου τετάρτην τῆς Διακωνι-
σίου ἀροῦ ἀπέθανεν αἰφνιδίως καὶ ἡ γυνὴ τοῦ Κωνσταντῆ
Χασάκη, ἀπεκλείσθη ὁ λιμὴν καὶ ἀπεσύρθησαν καὶ οἱ ἀν-
θρωποι ἀπὸ τὴν ἀγορὰν καὶ ἀπὸ τοὺς δημοσίους τόπους εἰς
τὰς οἰκίας των. Ταυτοχρόνως ἀπεκλείσθη καὶ ὁ Ναύσταθ-
μος, τοῦ ὁποίου αἱ ἐργασίαι ἐμελλον πάλιν ν' ἀρχίσωσι ταύ-
την τὴν ἡμέραν. Ἐξω τοῦ Ναυστάθμου δὲν ἔμειναν εἰμὴ ὅτι
πρὸς φύλαξιν αὐτοῦ ἀναγκᾶσι ναῦται.

Πληροπορηθεὶς περὶ τούτων ἀπάντων ὁ τότε, ὡς μὴ ὄσε-
λεν, εἰς Ὑδραν εὐρισκόμενος Διοικητὴς Κύριος Πάκτωρ, ἤλ-
θεν εἰς Πόρον τὴν ἐπαύριον 22 Ἀπριλίου, συνωδευμένος παρὰ
τοῦ Διοικητικοῦ Ἰατροῦ Κυρίου Ξανθοῦ καὶ ἐσύστησεν ἀμέσως
μίαν Ὑγειονομικὴν Ἐπιτροπὴν, συνισταμένην ἀπὸ εἴκοσι μέ-
λη ἐκ τῶν Οἰκοκυρίων τοῦ Πόρου, διὰ νὰ συσκεφθῶσι μετὰ
τοῦ Δημάρχου περὶ τῶν εἰς ταύτας τὰς δεινὰς περιστάσεις
πρακτικῶν καὶ περὶ τῆς ἐφευρέσεως τῶν μέσων τῆς ὅσον δυνα-
τὸν ταχίας ἀποσβέσεως τοῦ κακοῦ. Αὕτη ἡ Ἐπιτροπὴ διευ-
θυνομένη ἀπὸ τὸν Διοικητὴν Κύριον Πάκτωρα καὶ ἀπὸ ἑνα
ἐμπειρον Ἰατρὸν ἤθελεν ἴσως περιορίσειν τὸ κακὸν καὶ ἐμπο-
δίσαι τὴν περὶ τὴν ἐξίπλωσίν του, ἀνὸς Κύριος Βίτιερ,
Πρόεδρος τοῦ Ἰατροσυνεδρίου δὲν ἔσταλλεν εἰς Πόρον δι' αὐτὸν
τοῦτον τὸν λαοσσόν σκοπὸν ἀνθρώπους, ὅποιοι ἦσαν ὁ Τοιπα-
κάκης, καὶ ὁ Δουμῶν, οἵτινες, ὡς παρακάτω θέλει τὸ ἰδεῖν ὁ

Ἀναγνώστης, ὀλίγον ἔλειψε νὰ ἀφανίσωσι τὸ πλεῖστον μέρος τῶν κατοίκων τοῦ Πόρου καὶ διὰ τῶν ἀνοήτων καὶ στραβῶν μέτρων αὐτῶν ὀλίγον ἔλειψε νὰ διαδοθῆ τὸ κακὸν καὶ εἰς τὰ λοιπὰ μέρη τοῦ Κράτους.

Τὴν 24 Ἀπριλίου φθασάντων εἰς Πόρον τοῦ Τομπακάκη καὶ τοῦ Δουμῶν ἀνεχώρισαν εἰς Ὑδραν ὁ Διοικητὴς καὶ ὁ ἐπαρχιακὸς Ἰατρός, κατατεθλιμμένοι καὶ ἀδημονοῦντες διὰ τὴν ἐκ μέρους τῆς Κυβερνήσεως ἄδικον περιφρόνησιν καὶ δι-σπιστίαν εἰς τὴν ἱκανότητα αὐτῶν. Ὅ,τι μάλιστα τοὺς ἔθλιψε περισσότερον ἦτο νὰ βλέπωσι τὸν ἑαυτὸν τοὺς ἀντικαταστημένους ἀπὸ ἀνθρώπους ἀγνώστους σχεδὸν εἰς τὸ Πανελλήνιον καὶ μηδέποτε πούποτε διαπρέψαντας, ἢ διὰ τὴν ἔσο-χαν εἰς τοῦτο ἱκανότητά των διαθρυλλουμένους.

Τὴν αὐτὴν ἡμέραν ἀπέθανεν ἡ γυνὴ τοῦ Τζελίου ἀπὸ Πανώλην, τῆς ὁποίας τὸν ἄνδρα ἐβίασαν νὰ τὴν δεῖσῃ μὲ μακρὸν σχοινίον ἀπὸ τὸν λαϊμόν καὶ νὰ τὴν σύρῃ ἀπὸ τὰ ὕψη τοῦ ὄρειου καὶ βραχώδους Πόρου εἰς τὸν Αἰγιαλόν. Τὸ αἶμα, ὁ ἰχώρ καὶ ὁ ἐγκέφαλος ἐξελθὼν ἀπὸ τὸ εἰς τὸ τράβηγμα κτυπούμενον εἰς τοὺς λίθους κρανίου, ἐσημάδευσαν σχεδὸν ὅλην τὴν ὁδὸν ἕως εἰς τὸν Αἰγιαλόν. Φθάσαν οὕτω καταξέσχισ-μένον καὶ καθηματωμένον τὸ πτώμα τῆς ἀθλίας Τζελίου εἰς τὴν θάλασσαν, παρέλαβεν αὐτὸ εἰς τὴν λέμβον του ὁ ὑπόλοιμος (μόρτης) Νικόλαος Κουκκούλης, διὰ νὰ τὸ παραδώσῃ εἰς ταφήν.

Φόβος καὶ τρόμος κατέλαβε τοὺς ἀθλίους κατοίκους τοῦ Πόρου βλέποντας τοιαύτην κηδεῖαν καὶ ὄλων σχεδὸν, ὡς καταδιωκομένων ἀπὸ Ἐριννύας ἢ ἀπὸ Ἄγγελον αἵματος καὶ ἐξολοθρευμοῦ ἐμαύρισαν τὰ ὀμμάτια καὶ ἐσκορπίσθησαν οἱ μὲν εἰς τὰ βουνὰ καὶ εἰς τὰς ὄπας τῆς γῆς, οἱ δὲ εὐκαταστα-τώτεροι, τῶν ὁποίων ὁ ἀριθμὸς δὲν εἶναι μεγάλος, κατέφυ-

γον και ἐπερικλείσθησαν εἰς τοὺς κήπους και εἰς τὰς ἀμπέ-
λους των, και ἄσοι δὲν εἶχον μέσα ἢ δὲν ἠθέλησαν νὰ ἐκβω-
σι τῆς πόλεως, ἐσφαλίσθησαν εἰς τὰς οἰκίας των, κόψαντες
πᾶσαν συγκοινωνίαν μὲ τοὺς συμπολίτας των.

Τὴν 26 Ἀπριλίου ἀπέθανε και ἡ σύζυγος τοῦ Ἀλεξ. Γε-
ωργίου Δουζίνα, τὴν ὁποίαν ἀρπάσαντες οἱ ὑπόλοιμοι τὴν
ἔρριψαν εἰς ἓν νησίδιον Σφακτηριᾶν (κασσιπῶ) ὀνομασθὲν
μετὰ ταῦτα. Ταύτην τὴν γυναῖκα καθὼς και ὄλους τοὺς μέ-
χρι 29 Ἰουνίου ἀσθενήσαντας ἔφερον ἐκεῖ σωρηδὸν μόνον μὲ
τὸ ὑποκάμισον χωρὶς στρώματα και σκεπάσματα. Εἰς τοῦτο
τὸ νησίον ὑπῆρχε μόνον ἓν οἰκίδιον, εἰς τὸ ὁποῖον δὲν ἐχώρου
περισσότεροι τῶν ἐξ ἑπτὰ ἀνθρώπων, οἱ δὲ ἐπίλοιποι ἔπρεπε
νὰ μένωσιν ἐν ὑπαίθρῳ. Μετὰ ταῦτα ἐκτίσθησαν και δι' αὐ-
τοὺς δύο καλύβαι ἀπὸ σανίδια.

Ὁ φόβος και ὁ τρόμος ἤῤῥανεν ἡμέραν παρ' ἡμέραν, εἰς
τρόπον ὥστε παρεζαλίσθησαν και τὰ ἔχασαν ὀλότελα, και
οἱ διορισθέντες νὰ παρηγορήσωσι και νὰ συνδράμωσιν εἰς
ταύτην τὴν δεινὴν περίστασιν τοὺς ἀθλίους κατοίκους τοῦ
Πόρου. Διὰ τοῦτο οὗτοι οἱ σταλέντες εἰς σωτηρίαν τῶν Πο-
ρίων ἔκαμαν ἴσια τὸ ἐναντίον ἀπ' ἐκεῖνο ὁποῦ ἔπρεπε νὰ κά-
μωσιν, ὡς παρακάτω θέλει τὸ ἰδεῖν ὁ ἀναγνώστης.

Ἐπάρχει εἰς τὸν Πελοποννησιακὸν Αἰγιαλὸν τοῦ Πόρου
ἓν μέρος (ἔρα τὸν Χάρτην) ἁλικὴ ὀνομαζόμενον. Ὁλον
τὸ Πελοποννησιακὸν μέρος εἶναι κατὰ τὸ μάλλον και ἦττον
νοσῶδες· ἡ ἁλικὴ ἕμωσ εἶναι τὸ νοσωδέστατον πάντων, διό-
τι ριπτομένων ἐκεῖ παρὰ τῶν κυμάτων τῶν φυκιῶν και λι-
μναζόντων ἐκεῖ τῶν ὑδάτων και ἐξατμιζομένων μένει, εἰς
μὲν τὸν πάντοτε κάθυγον αἰγιαλὸν ἄλας, εἰς δὲ τὴν ἀτμο-
σφαίραν τοῦ Αἰγιαλοῦ ἀναθυμιάσεις δηλητήριοι και θανα-
τηφόροι. Πλησίον τῆς ἁλικῆς εἶναι και ἓνας εὐρύστομος βό-

θρος, εἰς τὸν ὅποιον ἐρρίπτον οἱ ὑπόλοιμοι τοὺς νεκροὺς χωρὶς νὰ τοὺς σκεπάσωσι, μῆτε μὲ χούφταν χῶμα ἢ ἄσβεστον.

Εἰς αὐτὴν τὴν Ἄλικὴν ἐρρίπτοντο ἀνακατωμένοι οἱ συγγενεῖς καὶ σύνοικοι τῶν ἀπὸ ὁποιοῦνδήποτε θάνατον ἀποθανόντων, ἐξαιρέτως δὲ οἱ συγγενεῖς καὶ σύνοικοι τῶν ἀπὸ Πανώλην ἀσθηνασάντων ἢ ἀποθανόντων χωρὶς νὰ πλυθῶσιν ἢ καθαρισθῶσι προηγουμένως μῆτε αὐτοὶ, μῆτε τὰ πράγματά των. Διὰ τούτους τοὺς ἀθλίους ἢ Ἄλική ἦτο ἀληθινὴ Κόλασις καὶ Γέεννα τοῦ πυρὸς τοῦ καιομένου. Ἐδίψουν, (ἐπειδὴ αὐτοῦ τοῦ μέρους μὴ ἔχοντος νερὸν ἔφερον μακρόθεν μὲ μίαν μικρὰν λέμβον δύο ἄνθρωποι ὀλίγον νερὸν διὰ πολλὰς ἑκατοντάδας) ἐπείνου· ἔσκαζον ἀπὸ τὴν ζέστην, ἐπειδὴ οἱ περισσότεροι ἦσαν ἐν ὑπαίθρῳ καὶ δὲν εἶχαν μῆτε καλύβας μῆτε σκηνάς. Ἡ ἠρώστου, ἀπέθνησκον, καὶ κατὰ τὴν διάγνωσιν τοῦ Δουμῶν ἀπέθνησκον ὅλοι ἀπὸ Πανώλην, ὥσάν νὰ μὴν ἦσαν ἀρκετὰ τὰ ἀπαριθμηθέντα αἷτια νὰ σκοτώωσι καὶ τοὺς ἀθανάτους.

Τοὺς ὄσους ἴδεν ὁ Ἡπίτης εἰς τοῦτο τὸ μέρος ἀμέσως μετὰ τὴν ἀφιξίν του εἰς Πόρον ὡμοιάζον περισσότερον μὲ σκιὰς ἀνθρώπων παρὰ μὲ ἀνθρώπους. Ἡ ἔστις μιᾶς οἰκογενείας δὲν ἀπεῖχεν ἀπὸ τὴν τῆς ἄλλης διὰ τὸ στενὸν τοῦ τόπου καὶ διὰ τὴν πληθύν τῶν φαμηλιῶν εἰμὴ ὀλίγα βήματα. Οἱ πατέρες καὶ οἱ ῥωμαλαιότεροι τῶν οἰκογενειῶν ὀδυρόμενοι ἀκατακλύστως διὰ τὴν ἀθλίαν ἑαυτῶν καὶ τῶν φαμηλιῶν των κατάστασιν καὶ προσμένοντες πᾶσαν στιγμὴν τὸν θάνατον, ἐφύλαττον καὶ ὄλην τὴν νύκτα ἑνοπλοὶ τοὺς ἀδυνατωτέρους συγγενεῖς των· διότι εἶχον καὶ ἐκ μέρους τῶν τζακάλων νυκτερινὰς ἐπισκέψεις. Ποῖος νὰ μὴν θαυμάσῃ τὴν γενναιοφυχίαν καὶ τὴν ὑπομονὴν τούτων τῶν ἀνδρῶν, ἐκ τῶν ὁποίων ἦσαν πολλοὶ ἐξ ἐκείνων οἵτινες ποτὲ εἰς ἐπολέμησε μὲ χιλιούς, ὡς πρόβατα ἐπί σφαγὴν τοὺς ἔσυρον ὁ Τομπακάκης καὶ ὁ Δουμῶν εἰς τὴν

Ἄλικὴν καὶ ἐκεῖνοι μῆτε ἐπαράπονοῦντο.

Μικρὸν βουνὸν καὶ διὰ τοὺς τοιοῦτους εὐδατώτατον χωρίζει τὰς πεδιάδας τῆς Πελοποννήσου ἀπὸ τὴν Ἄλικήν· ἐρθεσμένους καὶ ἐξηγριωμένους ἀπὸ τὴν κακὴν μεταχειρίσιν καὶ ἀπὸ τὴν μεγάλην των ἀπελπισίαν, βοηθουμένους ἀπὸ τὸ σκότος μιᾶς νυκτός, ἀπὸ τὴν φυσικὴν ὀξυδερκειάν των καὶ ἀπὸ τὴν γνωστὴν ταχυποδίαν των, ποῖαι λεγεῶνες στρατιωτῶν ἢ ποῖος θνητὸς ἤμπορει νὰ τοὺς ἐμποδίσῃ νὰ πεταῖξωσιν, ἀν ἤθελον, εἰς τὰς πόλεις καὶ εἰς τὰ χωρία τῆς Πελοποννήσου; Διὰ νὰ μὴ γίνῃ λοιπὸν τοιαύτη ἀπόπειρα καὶ ἀφ' ἑτέρου διὰ νὰ μὴ χαθῶσι τοσαῦται ψυχαὶ ἀπὸ τὴν κακουχίαν καὶ ἀπὸ τὰς δηλητηρίους ἀναθυμιάσεις τῆς Ἄλικῆς, ὁ Ἡπίτης ἀμέσως ἐλθὼν μετέφερε σχεδὸν ὅλους αὐτοὺς τοὺς ἀθλίους εἰς τὰ περὶ χωρὰ τοῦ Μοναστηρίου, μέρος τερπνὸν, κατάσκιον, ἔνυδρον καὶ χωριζόμενον ἀπὸ τὴν Πελοπόννησον ἀπὸ θάλασσαν πολλῶν μιλλιῶν καλῶς καὶ αὐτὴν φυλαττομένην παρὰ τῶν ἀγρύπνων καὶ θαυμαστῶν ἀκταιώρων μας, τῶν ὁποίων δὲν σημειῶνῶ τὰ ὀνόματα ἐπειδὴ πᾶς θαλασσινός μας δὲν ἤθελε κάμειν αὐτὴν τὴν ὑπηρεσίαν μὲ ὀλιγώτερον ζῆλον καὶ μὲ ὀλιγωτέραν προσοχὴν.

Εἰς τὴν Ἄλικὴν ἐρρίπτοντο ὡς εἶπομεν οἱ ὑγιεῖς ὑποπτοὶ· ἀλλὰ ποῦ νομίζετε, ὅτι ἐστέλλοντο οἱ ἄρρωστοί, οἱ σίζυγοί, οἱ φίλοι καὶ τὰ φίλτατα ἐκείνων; Εἰς τὴν Σφακτηρίαν, ὡς τὸ ἀνεφέραμεν ἀνωτέρω, ὅπου στελλόμενοι, δὲν ἐστέλλοντο ἐκεῖ εἰμὴ διὰ νὰ ἀπολάνωσι. Καὶ τινόντι, ἐκ τῶν ἱατρικῶν καὶ ἐκ τῆς χλωρίνης, τὰ ὅποια ἐστέλθησαν ἀπὸ τὰς Ἀθήνας εἰς τὸν Κύριον Δουμῶν μῆτε οὐγγία ἐξωδεύθη δι' αὐτοὺς τοὺς ἀθλίους, καὶ ὁ ἴδιος Δουμῶν, ἐπειδὴ ἐνησχολεῖτο ὅλην τὴν ἡμέραν πῶς νὰ εὔρῃ ἕσον δυνατὸν πολλοὺς διὰ νὰ γεμίσῃ μὲ αὐτοὺς τὴν Σφακτηρίαν καὶ τὴν Ἄλικήν, δὲν ἤκαίρει νὰ ἐνασχολη-

θῆ εἰς θεραπείαν πικρῶντων.

Εἶκοσιν ἦτον ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀρρώστων κειμένων εἰς τὴν Σφακτηρίαν τὴν ἡμέραν καθ' ἣν ἐφθασεν ὁ Ἡπίτης εἰς Πόρον. Ἐκ τούτων οἱ περισσότεροὶ ἦσαν ἐν ὑπείθρῳ, ὀλίγοι ἔκειντο κατὰ γῆς χωρὶς κραδῶν εἰς τὸν μικρὸν οἰκίσκον, καὶ ἀκόμη ὀλιγώτεροι ἦσαν εἰς δύο καλύβας. Ὅλοι ὅσοι ἠμπόρουσαν ὁμιλήσωσιν ἄνευ ἐξαιρέσεως ἐφώναζον καὶ ἐπαραιοῦντο, ὅτι μῆτε νερὸν τοὺς δίδουσι, καὶ ὅτι τὴν νύκτα ἀποθησκουσι τοῦ κρίου. Ἐνας Ὑδραῖος Δαμιανὸς ὀνομαζόμενος, ἓνας ἐξ ἐκείνων τῶν ριφθέντων εἰς τὴν Σφακτηρίαν, χωρὶς νὰ ἔχη πανώλην, διὰ νὰ μὴν τὴν κολλησῆ, ἀπεμακρύνθη ἀπὸ τοὺς ὑπολοιμοὺς καὶ ἀπὸ τοὺς ἀρρώστους, καὶ ἐκρύφθη ὑποκάτω εἰς μίαν μεγάλην πέτραν, κειμένην εἰς τὸν ὄπισθεν τοῦ οἰκίσκου αἰγιαλὸν τῆς θαλάσσης. Κανεὶς ὑπόλοιμος δὲν ἐτόλμα νὰ τὸν πλησιάσῃ, ἐπειδὴ καὶ αὐτοὶ εἶχαν ἰδεῖν, ὅτι ἔχει τὴν ἀνδρείαν τοῦ Φιλοκτήτου, χωρὶς νὰ ἔχη τὰς πληγὰς τούτου. Τὸν Δαμιανὸν μείναντα σχεδὸν ἐξ ἑβδομάδας ὑποκάτω εἰς τὴν ἀπορρωγάδα πέτραν, μετέφερον ὁ Ἡπίτης εἰς τὸ Μοναστήριον.

Τέσσαρες ἄνθρωποι πίναντες τὴν 6 Μαΐου περισσότερον ἀπὸ τὸ σῦνθες, ἐπειδὴ ἐπίστευον ὅτι ὁ οἶνος εὐφραίνει τὴν καρδίαν τῶν τεθλιμμένων καὶ τῶν ἀπελπισμένων, ἐμβῆκαν εἰς τὴν μολυσμένην οἰκίαν τοῦ Ἰζέλιου, ἔκλεψαν μολυσμένα πράγματα καὶ κρουσθέντες ἀπέθαναν τρεῖς ἐξ αὐτῶν. Εἶται μεγάλη ἀπορία πῶς τοιαῦτα κλοπαὶ δὲν ἐγίνοντο περισσότεραι, ἐπειδὴ ὁ Τομπακάκης εἶχεν ἀφίσειν ἀνοικτὰ ἔδωσαν σχεδὸν τῶν μολυσμένων ὀσπητίων τὰ χαμιλὰ παράθυρα, τὰς δὲ λεπτοτάτας θύρας εἶχε δέσειν μὲ σπάγγον, χωρὶς νὰ βάλλῃ ἐμπροσθεν αὐτῶν τῶν ὀσπητίων κἀνενα φύλακα ἐκ τῶν πολλῶν, τοὺς ὁποίους ἡ Κυβέρνησις ἐπλήθυνεν δι' αὐ-

τοῦ ἀδρότατα. Τῶν τριῶν κλεφάντων καὶ ἀποθανόντων τὰ ὀνόματα ἦσαν τὰ ἀκόλουθα, Δημήτριος Μπήλιας, Εὐστάθιος Ἀντωνίου Μπερπέρης καὶ Ἰωάννης Τζαναπης· τοῦ σωθέντος δὲν ἐφρόντισα νὰ μάθω τὸ ὄνομα, ἐπειδὴ συμπεραίνω, ὅτι ἡ ἀπελπισία, ὁ οἶνος, ἡ κκκή συναναστροφή καὶ μάλιστα ἡ γενικὴ ἀπροφυλαξία τῶν ὀσπητίων τὸν ἐπροσκάλεσαν εἰς ταύτην τὴν κακουργίαν.

Τὴν 10 Μαΐου, ἐκρούσθη ὁ Κωνσταντῖνος Κράς. Τὴν Ἀναστασίαν σύζυγον τοῦ Δαμιανοῦ δένοντας μὲ σχοινίον ἀπὸ τὸν λαιμὸν ὡς τὴν γυναῖκα τοῦ Τζέλιου ἔσυραν καὶ αὐτὴν ἀπὸ τὰ ὕψη τοῦ Πελοποννησιακοῦ μέρους ἕως εἰς τὸν αἰγιαλὸν, ὅπου φθάσαντες ἔδεσαν τὴν ἄλλην ἄκραν τοῦ σχοινίου εἰς τὴν πρύμνην μιᾶς λέμβου καὶ τὴν ἔφερον οὕτως ἐπὶ τῶν ὑδάτων εἰς τὸν πλησίον τῆς Ἀλικῆς βόθρον. Τοῦτο ἐγένετο ἡμέραν μεσημέριον, καὶ ἡ ἀμφιθεατρικὴ θέσις τοῦ Πόρου ἐπροσκάλεσε εἰς ταύτην τὴν θέαν καὶ τοὺς μὴ θέλοντας τῶν κατοίκων νὰ τὴν εἰδῶσιν.

Εὐθὺς, ὅτι ἤρχετο εἰδησις περὶ τῆς ἀσθενείας τινός, ὁ Δουμῶν μεγαλογένης τότε, βακένδυτος, ἄπλυτος, ἀκάθαρτος, (ποτὲ δὲν ἤλλαζεν,) ὠπλισμένος μὲ δύο πιστόλια, φέρων εἰς τὴν δεξιάν τετακτερίαν σουβλερὰν, ἐπαρουσιάζετο οὕτως εἰς τὴν τρέμουσαν καὶ ἡμιθανῆ ἀπο τὸν φόβον οἰκογένειαν τοῦ ἀσθενοῦς καὶ γυμνῶν ἔλους καὶ ὄλας μὲ τὴν ἀράδα ἐψαυε τὰς μασχάλας καὶ τοὺς βουβῶνας μὲ τὴν ἄκραν τῆς ράβδου του, καὶ ἀλλοίμονον εἰς ὄντινα εἶχεν ἐπάνω εἰς τὸ σῶμά του κοιλίδα, Ἑλαίαν, Δοθῆνα (βούζουραν,) Χελονάκια εἰς τὸν λαιμὸν ἢ ἄλλοῦ, Ἀσρακιάν, Κοκκινάδα ἢ τι τοιοῦτον. Εἰς τοιαύτην περίπτωσιν ἀμέσως ἤκούετο ἡ φωνὴ « τοῦτο εἶναι φοβερὸ πανοῦκλα » καὶ ἀμέσως ἐσύροντο οἱ ἄθλιοι εἰς τὴν Σρακτηρίαν ὀδυρόμενοι καὶ καταξέ-

σχίζοντες τὰς παρειάς καὶ τὰς σάρκας τῶν, αἱ γυναῖκες μά-
 λιστα, φωνάζουσαι, μοιρολογοῦσαι καὶ περηγορούμεναι μό-
 νον ἀπὸ τὴν μεγαλόφωνον ἤχῳ τῶν ἀντικρουῶν βουνῶν, ἧτις
 μὲ τὴν ταχύτητα τῆς ἀστραπῆς διέδιδε τὴν εἶδησιν τοῦ νέου
 κρούσματος εἰς ὅλους σχεδὸν τοὺς κατοίκους τοῦ Πόρου, οἴτι-
 γες καὶ ἄνευ τοιούτων εἰδήσεων ἐκαρδιοκτύπων ἀκατάπαυστα
 καὶ ἦσαν ἡμιθανεῖς ἀπὸ τὸν φόβον καὶ τρόμον, ἐσύροντο λέγω
 οἱ μὲν ἄρρωστοὶ εἰς τὸ νησίδιον, οἱ δὲ ὑγιεῖς εἰς τὴν Ἀλικὴν· τὰ δὲ
 πράγματα τῶν ὄλων ἐρρίπτοντο ἄνευ ἐξαιρέσεως εἰς τὴν φωτί-
 αν. Αὐτὸ τοῦτο ἐγένετο καὶ εἰς τοὺς γείτονας τῶν ἀληθῶς ἢ μὴ
 κρουσθέντων, διότι καὶ οὗτοι ἐσύροντο εἰς τὴν Ἀλικὴν καὶ τού-
 των ὄχι μόνον ἐκαίοντο τὰ σρώματα καὶ τὰ ἐνδύματα, ἀμμή
 καὶ τὰ πρὸ πολλῶν μηνῶν εἰς κισθώτια ἐσφαλισμένα πράγμα-
 τα καὶ προῖκα τῶν θυγατέρων των. Σιμὰ τούτων ἐρρίπτετο
 εἰς τὰς φλόγας τοῦ πυρὸς τοῦ καιομένου καὶ ζάκχαρι καὶ καρ-
 φές καὶ ὄρυζιον καὶ χαβιάρι καὶ σαρκέλαις καὶ κριθάριον καὶ
 ἄριον. Μίαν φοράν ἐρρίψαν εἰς τὴν φωτίαν καὶ ἐν τουφέκι-
 ον ἐπὶ λόγῳ, ὅτι τὸ κοντάκιόν του εἶναι ξύλινον· ἐρρίψαν ἐπί-
 σης εἰς τὴν φωτίαν καὶ μερικῶν τεχνιτῶν τὰ ἐργαλεῖα τῆς τέ-
 χνης των.

Ὅστερα ἀπὸ μίαν τοιαύτην ραβδομαντικὴν ἐξετάσιν καὶ
 διάγνωσιν, γενομένην παρὰ τοῦ Δουμῶν εἰς τὴν οἰκογένειαν
 ἑνὸς ἀλιέως Διάκος ὀνομαζόμενος ἶδεν ὁ Ἡπίτης τὸ θυγάτρι-
 ον καὶ τὴν γυναῖκα τούτου τοῦ ἀθλίου μὲ σπασμούς σχεδὸν
 ἐπιληπτικούς προξενηθέντας ἀπὸ τὸν τρόπον τοιαύτης ἐξετά-
 σεως.

Ἐκ τῶν πολλῶν μὴ παθόντων Πανώλην καὶ ῥιφθέντων
 εἰς τὸ νησίδιον τῶν κρουομένων ἢ εἰς τὴν Ἀλικὴν ἦσαν οἱ ἀκό-
 λουθοι καὶ ἀκούσατε ἐπὶ ποία προφάσει τοὺς ἐρρίπτον ἐκεῖ.

Τῆς θυγατρὸς τοῦ Σπίρου Γρύλλου, πατρώσεως ἐν κόκκα +

λον, ἐπρήσθη πολὺ τὸ ποδάριον, τὸ ὅποιον ἀμεληθὲν ἐφλογίσθη καὶ ἐλκώθη. Τοῦτο τὸ ἔλκος ὀνομάσαντες Πανώλην, οἱ βραδομάντις μας ἔρριψαν τὴν μὲν κόρην εἰς τὸ νησίδιον, τοὺς δὲ γονεῖς αὐτῆς εἰς τὴν Ἀλικήν.

Τοῦ Ἰωάννου Τζουνάπη τὴν ἀσθένειαν, ἣτις δὲν εἶχε κἀνὲν σημεῖον Πανώλης, ὀνομάσαντες καὶ αὐτὴν Πανώλην, ἔρριψαν αὐτὸν μὲν εἰς τὸ Λοιμοκομεῖον, τὴν δὲ οἰκογένειάν του εἰς τὴν Ἀλικήν.

Ἐπίσης εἰς τὴν Ἀλικήν ἐρρίφθησαν καὶ ὁ Μανώλης Καλύμνιος, ἡ γυνὴ του καὶ τὰ τέκνα του, ἐπειδὴ ἦσαν γαίτονες τῆς Φλωροῦς Πάνου Τζακίνη, κρουσθεῖσης ἀπὸ Πανώλην.

Καὶ ὁ Γεώργιος Νικολάου ἐρρίφθη εἰς τὴν Ἀλικήν, ὡς γαίτονειών μὲ τὸν Γεώργιον Καραδῆμον, ἀσθενήσαντα ἀπὸ Πανώλην.

Εἰς τὸ αὐτὸ μέρος ἐσύρθη καὶ ὅλη ἡ Οἰκογένεια τοῦ Ἀθανασίου Καρμανιόλα, ὡς γαίτονεύουσα μὲ τὴν μολυνθεῖσαν σύζυγον τοῦ ἀποθανόντος Τίτα.

Αὐτὸ τοῦτο ἔπαθε καὶ ἡ Ζαφείρα Πάνου Μάνθου, διότι ἐγειτόνευε μὲ τὴν Ἑλένην Σαλεπούλαν.

Εἰς τὸ κατώγειον τοῦ Χρήστου Παπαδαμαλίτου, ἀποθανόντος ἐνὸς Πετζιώτου, ἔκαυσαν ὄχι μόνον τούτου τὰ πράγματα, ἀλλὰ καὶ τὰ τοῦ οἰκοδεσπότη μὴδὲως συγκοινωνήσαντος μὲ τὸν ἐνοικατόρα του.

Εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Σταθῆ Ὀκταπόδη ἐκατοῖκει ὁ Ἀντώνιος Βλάσης μὲ ἐνοίκιον εἰς χωριστὰ δωμάτια· μολυθέντος ἐκείνου, ἔκαυσαν καὶ τούτου τὰ πράγματα ὅλα.

Καὶ ἄλλους πολλοὺς μὴ ἔχοντας σημεῖα Πανώλης, ἔρριψαν εἰς τοὺς μολυσμένους. Ἐκ τούτων ἦσαν καὶ ἡ Ἑλένη Κακούρη, ὁ ὑπηρετὴς τοῦ Ὑπομειράρχου Παλάσκα, καὶ ἡ δουλεύτρα τοῦ Δουζίνα, τὴν δὲ θυγατέρα τοῦ Ἀνδρέου Βερ-

δενιώτου, πάσχουσαν Ἀστρακίαν, ἔρριψαν εἰς τὸ Λοιμοκομείον, ὅπου κρουσθεῖσα μετὰ ταῦτα ἀπέθανε.

Βλέποντες οἱ κάτοικοι τοῦ Πόρου τὴν βαβδουμαντικὴν τοῦ διαγινώσκειν τὰ πάθη μέθοδον τοῦ Δουμίων, βλέποντες συρομένους εἰς τὸ Λοιμοκομείον καὶ εἰς τὴν Ἀλικὴν σχεδὸν ὅποιον ἤθελαν ὁ Δουμίων καὶ ὁ Τομπακάκης, καὶ βλέποντες ἀπανθρώπως καιμένην τὴν περιουσίαν τῶν πολιτῶν ἀπεράσιον, ὡς ἐκ συνθήματος (καὶ τοῦτο ἔπρεπε νὰ τοὺς ἐμπνεύσῃ ὁ νόμος τῆς αὐτοσυντήρησης) νὰ μὴ φανερώσωσι πλέον κάμμιαν ἀσθένειαν, ἀμμή νὰ τὴν ἀρίσωσι νὰ φανερωθῇ μόνη τῆς, ὅταν δὲν θυνθῶσι πλέον νὰ τὴν κρύψωσι. Καὶ τῶντι, μετὰ ταῦτα οἱ κάτοικοι τοῦ Πόρου ἠσθένουν, ἀνελάμβαναν, ἠσθένουν, ἀπέθνησκον καὶ ἐθάπτοντο, ἀλλ' ἐθάπτοντο ἀπὸ χεῖρας ἀγαπητὰς, χωρὶς νὰ καταταράττηται ἡ ψυχὴ τῶν ἀπὸ τὰς πρὸς τοὺς μείναντας ζωντανὸς ἀγρίας φωνὰς τῶν ὑολοίμων καὶ τῶν Χωροφυλάκων. Τοιαῦται κηδεῖαι ἐγίνοντο βίβια ὄχι συχνὰ καὶ μόνον εἰς τὰ πολλὰ μεμακρυσμένα καὶ δύσβατα μέρη, ὅπου δὲν ἔφθανεν ἡ βία καὶ ἡ ἀγριότης τοῦ Δουμίων καὶ τοῦ Τομπακάκη. Καὶ διὰ τοῦτο εἶναι δύσκολον κατὰ τὸ παρὸν νὰ γίνῃ γνωστὸς ὁ ἀκριβὴς ἀριθμὸς τῶν ἀπὸ Πανώλην ἢ ἀπὸ ἄλλα πάθη κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν ἀποθανόντων.

Ἐκ τῶν κατοίκων τοῦ Πόρου, ὡς εἶπομεν ἀνωτέρω, τῶν μὴ ἐχόντων ὑποσατικά ἔξω τῆς πόλεως καὶ μὴ θελησάντων νὰ μεταναστεύσωσιν εἰς τὰ βουνὰ, πολλοὶ ἠσφαλίσθησαν, ὡς φρόνιμοι, εἰς τὰς οἰκίαις των καὶ διακόψαντες πᾶσαν συγκοινωνίαν, ἐπροφυλάττοντο κάλλιστα εἰς αὐτάς. Ἀλλὰ πονηρὸς δαίμων ἐνέπνευσε τὸν Τομπακάκην νὰ ξεσηπτήσῃ καὶ τοῦτους καὶ νὰ τοὺς σέλλῃ εἰς τόπους μολυσμένους με μολυσμένους λέμβους· ἐκ τούτου νέος θρῆνος, νέος κωκυτὸς, νέα κα-

τακραυγαί καὶ νέαι συμφορῆ, νέαι κατάραι. Ἡ βία καὶ ἡ βαναυσότης ἐκβαλεν ἀπὸ τὰς οἰκίας των πολλοὺς καὶ ἐκ τούτων καὶ δὲν ἐβλεπες εἰς τοὺς δρόμους καὶ εἰς τὸν αἰγιαλὸν τῆς θαλάσσης, εἰμὴ ἄνδρας, παιδιὰ καὶ κοράσια, συρόμενα εἰς τὰς μολυσμένας λέμβους, ὡς ποτὲ ἔσυρον οἱ Τοῦρκοὶ τοὺς θύτους εἰς τὰ Ψαρά καὶ εἰς τὴν Χίον ἐξηνδραπόδισαν ἀρχιεπίσκοπος (διορισθεὶς παρὰ τοῦ Τομπακκάκη) ταύτης τῆς μετὰ τοὺς ἀόπλους καὶ ἀδυνάτους μάχης καὶ ὁδηγὸς εἰς τοῦτον τὸν ἐξανδραποδισμὸν ἦτο ὁ ὑπομοίραρχος Παλάσκας, τοῦ ὁποῦ καὶ ἄλλας παρομοίας πράξεις ἔχει νὰ ἀναφέρῃ τὸ ἡμερολόγιόν μας. Ἀλλ' ἀγαθῆ τύχῃ ἀπὸ ἑλλειψιν ἀρχιεπίσκων λέμβων δὲν ἐπρόρθασεν νὰ μεταναστεύσωσιν αὐθημερόν ὅλους, ἐπειδὴ προφθασῶς ὁ Ἡπίτης ἐμπόδισε τοὺς μείναντας νὰ ἀκολουθήσωσι τοὺς ἐκκενθηέντας καὶ ἀναστρατεύοντας ἤδη εἰς τὴν Ἀλικήν. Ὁ Ἡπίτης ἐπέστρεψε πολλοὺς εἰς τὰς οἰκίας των εὐρισκομένους ἔτι εἰς τοὺς δρόμους καὶ εἰς τὸν αἰγιαλὸν τῆς θαλάσσης, ἐτοιμοὺς καὶ προσμένοντας τὰς λέμβους τοῦ Χάρωνος νὰ τοὺς ἐπάρα.

Μετὰ τὴν αὐτὴν ἀγριότητα ἐφέρθη μετὰ ταῦτα ὁ Παλάσκας πάλιν διὰ προσταγῆς τοῦ Τομπακκάκη καὶ πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς Μάνθον καὶ Δημήτριον Δουζίναν καὶ Γ. Δουζίναν πολίτας ἐντιμωτάτους καὶ πολλὰ γνωστούς εἰς τὸν τόπον.

Οὗτοι συνωδευμένοι ἀπὸ τὰ τέκνα καὶ ἀπὸ τὰς γυναῖκάς των, ἐξ ὧν μία ἦτο ἐγγυος, ὑπῆγαν νὰ κολυμβήσωσιν εἰς ἐνδιὰ τοῦτο κατάλληλον μέρος· ἐπειδὴ τοιαῦτα μέρη εἰς Πόρον εἰσὶ πολλὰ ὀλίγα καὶ ἀρκετὰ μεμακρυσμένα ἀπὸ τὴν πόλιν. Ἐπιστρέφοντας τὸ ἑσπέρας κατὰ τὴν ὁγρόν ὥραν εἰς τὰς καλύβας των τοὺς συλλαμβάνει ὁ Παλάσκας ἐπὶ λόγῳ ὅτι τοιαύτην ὥραν κανεὶς δὲν πρέπει νὰ τολμήσῃ νὰ ἐκβῇ τῆς καλύβης του. (Σημείωσις, ὅτι τοῦτο συνέβη κατὰ τὴν

24 Ἰουνίου, δηλαδή δεκατέσσαρας ἡμέρας μετὰ τὴν τελείαν παύσιν τῆς πικρῶλης). Τοὺς βαςᾶ εἰς τὴν μικρὰν καὶ κάμνουσαν νερόν λεμβον ἐπάνω εἰς κυμαινομένην θάλασσαν ὄλην ἐκείνην τὴν ψυχρὰν νύκτι ἕως εἰς τὰς ὀκτὼ ὥρας τῆς ἐπαύριον, χωρὶς ν' ἀρήσῃ κανένα φίλον ἢ συγγενῆ αὐτῶν νὰ τοὺς δώσῃ κανέν ἐφάπλωμα ἢ κάμμειαν κείκην διὰ νὰ σκεπάσῃσι καν τὰ ἀνήλικα παιδιὰ καὶ τὴν ἔγγυον. Ἐπκλόουθον τῆς Τιγρικῆς ταύτης πράξεως ἦτο ἡ ἀπόβασις τῆς ἔγγυου καὶ τὸ πλευρίτωμα τῶν παιδιῶν. Τὴν ἐπκύριον ὅτε τοὺς ἀπέλυσαν ὡμοιάζον οὗτοι οἱ ἄθλιοι μὲ τοὺς ἀναστραμένους νεκροὺς τοὺς ὁποίους κατὰ λάθος θάπτουσι ζωντανούς.

Ἄλλ' ἄς διηγηθῶμεν χρονολογικώτερον τὰς συμφορὰς τοῦ Πόρου. Βλέπουσα ἡ Κυβέρνησις ὅτι τὸ κακὸν ἀντὶ νὰ ὀλιγοστεύσῃ ἤρξεν εἰς τὸν Πόρον καὶ ὅτι τὰ μέτρα τοῦ Τομπακίκη καὶ τοῦ Δουμῶν ἦσαν ὀλέθρια καὶ καταστρεπτικὰ, ἐξαπέστειλεν ἐκεῖ τὸν Κ. Δρόσον Μανσόλαν πληρεξούσιον νὰ μεταχειρισθῇ ὅσα μέτρα ἤθελε κρίνειν ἔυλογον διὰ τὴν ὅσον δυνάττον ταχίστην ἐξάλειψιν καὶ κατάσβεσιν τῆς νόσου. Ὁ Κ. Μανσόλας, φθάσας ἐκεῖ τὴν 12 Μαΐου, ἐπανῆλθεν ἄπρακτος εἰς τὸν Πειραιᾶ τὴν 21 τοῦ αὐτοῦ μηνός. Τὶ συνέβη μεταξύ αὐτοῦ, τῆς Κυβερνήσεως καὶ τοῦ Τομπακίκη ἀγνοοῦμεν, ἐπειδὴ ἡμεῖς δὲν ἐξιζοροῦμεν εἰ μὴ ὅ,τι ἴδαν οἱ ὀρθολομοὶ ἡμῶν καὶ ὅ,τι ἤκουσαν τὰ αὐτὰ μας, ὡς τὸ προείπαμεν εἰς τὸν πρόλογον· καὶ μάλιστα ἀηδιάζοιεν πολὺ νὰ ἐξιζοροῦσμεν σκευωρῆς χμερπεῖς καὶ παραγκωνισμοὺς παιδαριώδεις· ἐκίνο τὸ ὁποῖον ἐξέρουεμ εἶναι ὅτι καὶ οὗτος ὁ ἀνακταμὸς ἐγένειεν ἀπὸ Ἰατρικὸν χουλιᾶριον.

Μετὰ τὴν ἀποτυχίαν τοῦ Κ. Μανσόλα (α) ἡ Κυβέρνησις

(α) Ἐνῶ τὸ παρὸν ἡμερολόγιον ἦτο εἰς τὰ πιαστήρα ἐπληροφορήθημεν τὰ

ἤθελσε νὰ ρεῖλῃ εἰς τὸν τόπον τοῦ τὸν Δ. Μαυροκορδάτου· ἀλλ' οὗτος δὲν ἤθελσε νὰ ὑπάγῃ εἰς Πόρον πρὶν κάμῃ συνθή-
 κας μὲ τὴν Κυβέρνησιν, ἣ ὁποία μὴ παραδέχομένη τὰς προτά-
 σεις ἐκείνου, ἤρρε τὸν Ἱατρὸν Π. Ἡπίτην πρόθυμον εἰς τοῦ-
 το καὶ τὸν ἐξαπέστειλεν εἰς τὸν τόπον τοῦ Κυρίου Μανσόλα.

ἀκόλουθα περὶ τῆς εἰς Πόρον ἔξαποστολῆς τοῦ Κυρίου Δρόσου Μανσόλα.

Ἄπο ἀφροσύνης τοῦ Τομπακάκη ἦλθαν εἰς τὴν Κυβέρνησιν πληροφορίες, ὅτι εἰς Πόρον ἐκτυπήθησαν οἱ χωροφύλακες μὲ τοὺς στρατιώτας τῆς γραμμῆς, καὶ ὅτι μὲ ἄλλην τὴν φρικτὴν θραῦσιν, τὴν ὅποιαν κάμνει ἡ Πανῶλη, γίνονται νέαι δημοτικαὶ ἐκλογαί. Ταῦτα ἀκούσασα ἡ Κυβέρνησις ἐξαπέστειλε πληρεξούσιον τὸν Σύμβουλον τῆς Ἐπικρατείας Κύριον Δ. Μανσόλαν, διὰ νὰ λάβῃ περὶ τούτων ἐπιτοπίους πληροφορίες, καὶ νὰ εἰσέλθῃ εἰς πρᾶξιν τὰ Β. Διατάγματα, τὰ ἀφορῶντα τὴν ἀπόσβεσιν τῆς Πανῶλης. Φθάσας εἰς Πόρον ὁ Κύριος Μανσόλας πληροφορεῖται, ὅτι μῆτε νέαι ἐκλογαί, μῆτε σύγκρουσις μεταξὺ τῶν στρατιωτῶν ἐγένινεν ὅσον διὰ τὴν ἐκπεραίωσιν τῶν διαταγμάτων, τὸν ὑπεσχέθη ὁ Τομπακάκης, ὅτι θέλει εἰσέλθῃ ὅλα εἰς πρᾶξιν κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν τῆς Κυβερνήσεως.

Σημειωτέον, ὅτι ὁ Κύριος Μανσόλας δὲν ἐσυγκοινωνῆσε μὲ κἀνένα εἰς Πόρον, ἔτι ἐκατόφησεν εἰς τὸ καθαρὸν καὶ πολλὰ μακρὰν ἀπέχον τῆς πόλεως νεώριον, ὅτι δὲν εἶχε διαταγὰς τῆς Κυβερνήσεως νὰ μείνῃ εἰς Πόρον μέχρι τῆς τελείας παύσεως τῆς Πανῶλης, καὶ ὅτι καὶ ἄλλοι Σύμβουλοι τῆς Ἐπικρατείας ἐξαποσταλέντες εἰς Ἐκτάκτους ὑπηρεσίας, ἐπανῆλθον, ἀνευ ρητῆς ἀδείας τῆς Κυβερνήσεως. Σημειωτέον προσέτι, ὅτι ὁ Κύριος Μανσόλας ἦτο ὄχι μόνον Σύμβουλος τῆς Ἐπικρατείας καὶ πρῶτον Ἱπουργός, ἀλλ' εἶναι καὶ Ἱατρός, καὶ ἐπομένως, ὅταν αἱ Κυβερνήσεις δὲν δώσωσι πίστιν, μῆτε εἰς τοὺς τοιοῦτους εἶναι σχεδὸν τὸ αὐτὸ, ὡσὰν νὰ μὴ πιστεύωσι μῆτε τὴν ὑπαρξίν των. Ὁ Κύριος Μανσόλας λοιπὸν καθαρότατος καὶ ἀπὸ τὸ μόλυσμα τῆς Πανῶλης, καὶ μὲ καθαρωτάτην συνείδησιν ἐπανῆλθεν εἰς τὸν Πειραιᾶ, διὰ νὰ δώσῃ εἰς τὴν ἀπατηθεῖσαν καὶ πολλὰ ἐξεπατηθεῖσαν Κυβέρνησιν προφορικὰς πληροφορίες περὶ τῶν πραγμάτων τοῦ Πόρου, καὶ νὰ ἐπιστρέψῃ πάλιν ἐκεῖ, ἂν ἡ Κυβέρνησις ἤθελε τὸν διατάξῃ. Ἄλλ' οἱ περὶ τὴν Κυβέρνησιν προσωπικαὶ ἐγθροί του καὶ ἀντίζηλοῦ τοῦ ὠφεληθέντος ἀπὸ τούτων τὴν παρενόησιν παρεμύρφωσαν καὶ παρεξήγησαν τὸ πρᾶγμα εἰς ἑαυτὸν, ὥστε τὴν ἐβίασαν νὰ καταδικάσῃ εἰς φρικτὴν ποινὴν, χωρὶς νὰ τὸν δώσῃ ἀμείωσιν, ἄνθρωπον ἀνώτατον καὶ ἓνα τῶν πρωταγωνιστῶν, καὶ πολλῶν ἀφελισάντων τὴν Ἑλλάδα.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 20 Σεπτεμβρίου, 1837.

Κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν 24. 25. 26. 27. Ἰουνίου τὸ κακὸν εἶχε κορυφωθῆν εἰς Πόρον. Ἡ Πανώλη ἐβέριζεν ἀνιλεῶς, ὁ λαὸς ἐγόγγυζεν, ἡ ἀπελπισία τοῖς εἶχε κατακυριεύσει καὶ ἦτο κίνδυνος, μὴ μερικῶν ἀπελπισμένων, στενοχωρημένων καὶ καταδυναστευομένων μαχηθῶσι τὰ ὀρμητικὰ καὶ φύγῃσιν ἀπὸ τῆν Ἀλικὴν εἰς τὴν Πελοπόννησον, τὸ ὅποιον, ὡς εἴπομεν ἀνωτέρω, δὲν ἦτο τόσον δίσκολον νὰ γίνῃ παρ' ἀνθρώπων ὅποιοι εἶναι οἱ Ἕλληνες. Ὁ ἀναγνώστης ἠμπορεῖ νὰ πισύσῃ ὅτι ὁ Ἡπίτης ὑπῆγεν εἰς Πόρον, τόσον διὰ νὰ ὑπκοίση εἰς τὴν πρόσκλησιν τοῦ Βασιλέως του, ὅσον καὶ διὰ νὰ ἐμποδίση τοὺς ἀπελπισμένους νὰ κάμῃσι τοιοῦτον ἀτόπημα καὶ διὰ νὰ συντρέξῃ εἰλικρινῶς τοὺς Πορίους εἰς ταύτην τὴν συμφορὰν, τὸ ὅποιον καὶ ἔγινε μὲ μεγαλωτάτην του ὕλικὴν ζημίαν καὶ μὲ γέννησιν ἔχθρας καὶ καταδιωγμὸν ἐκ μέρους ἀνθρώπων, τοὺς ὁποίους ὁ Ἡπίτης δὲν ἠμποροῦσεν εἰμὴ νὰ τοὺς ἐναντιώηται, ὡς βλάπτοντας τὸν Πόρον καιριῶς καὶ μάλιστα ἐκ μέρους τινῶν ὀνομαζομένων Ἰατρῶν (ἐπειδὴ οἱ ἀληθεῖς Ἰατροὶ εἰσὶν ἰσόθεοι, δηλαδὴ ἀνώτεροι τοῦ φθόνου καὶ τῶν πυχῶν), οἵτινες ἐπεθύμουν μᾶλλον νὰ βλέπωσι τὸν Πόρον καὶ πᾶσαν τὴν Ἑλλάδα ἐρημωμένην ἀπὸ τὴν Πανώλην παρὰ νὰ ἀκούωσιν, ὅτι ὁ Ἡπίτης κατέσβεψε καὶ ἐδίωξε ταύτην τὴν νόσον. Πόσον ἐπεθύμουν τοῦτο, ἀποδεικνύει καὶ τὸ ἀπὸ 11 Ἰουλίου ἔγγραφον τοῦ Δημάρχου Γ. Δούρου πρὸς τὸν Τομπκαάκη. (α)

(2) Εἰς τὰς 10 Ἰουνίου ἔπαυσεν ἡ Πανώλη εἰς τὸν Πόρον. ὀλίγας ἡμέρας μετὰ ταῦτα ἡ Ἰγιονομικὴ Ἐπιτροπὴ εὐχαριστεῖ τὸν Ἡπίτην λέγουσα, ὅτι αὐτὴ ἡ παῦσις ἔγινε διὰ τῶν σοφῶν μέτρων του, καὶ ταυτοχρόνως εὐχαριστεῖ καὶ τὴν Κυβέρνησιν, διὰ τὴν εἰς Πόρον ἐξαποστολὴν τοῦ Ἡπίτου. Ἀλλὰ τριάντα μίαν ἡμέραν, μετὰ τὴν παῦσιν τῆς Πανώλης, ὁ Κύριος Δημάρχος Γ. Δούρος, ἀπατ' ἠθεῖς παρὰ τοῦ Τομπκαάκη, ὑπέγραψεν ἓν ἔγγραφον, διευθυνόμενον ὁμοίως

Τὴν 28 Ἰουνίου φθάσαντα εἰς Πόρον, συνωδευμένον ἀπὸ τὸν Κύριον Λάνδερρ, τὸν ὁποῖον ὁ ἴδιος Ἠπίτης ἐζήτησε διὰ νὰ τὸν βοηθήσῃ εἰς τὴν κάθαρσιν τοῦ Πόρου, ὑπεδέχθησαν οἱ Πόριοι μετὰ μεγάλης χαρᾶς, φιλονεικοῦντες ποῖος νὰ τὸν πρωτοπροσφέρῃ τὸν οἶκόν του εἰς κατοικητήριον. Εἰς τὸν τότε κίνδυνον καὶ εἰς τὴν μεγάλην διάθεσιν καὶ ἐπιθυμίαν τῆς Κυβερνήσεως νὰ τὸν προαπαντήσῃ μὲ πᾶσαν θυσίαν ποῖος ἀμφιβάλλει ὅτι ἡ Κυβέρνησις ἤθελεν ἐνδώσειν καὶ εἰς ἄλλα ζητήματα τοῦ Ἠπίτου, ἀρροῶντα τὴν ἀπόσβασιν τοῦ κακοῦ, ὡς ἐνέδωκεν εἰς τὴν παραχώρησιν τοῦ Κ. Λάνδερρ, φαρμακοποιοῦ τῆς Μεγαλειότητός του, Καθηγητοῦ τῆς Χημείας, ἀνθρώπου ὀηλαδῆ τοῦ ὁποίου ἡ πικρυσία ἦτο ἀπολύτως ἀναγκασία εἰς τὴν πρωτεύουσαν; Ὁ Ἠπίτης προβλέπων φεῖ εἰπὲν τὴν ἐκ μέρους τῶν εἰς τὴν ἀπόσβασιν τοῦ κακοῦ ἀποτυχόντων ἀντιζηλίαν καὶ ἀντενέργειαν, ἡμπορεῖ νὰ ζητήσῃ τὴν τελείαν καύσιν καὶ ἀνάκλησιν ἀπὸ τὸν Πόρον τοῦ Τομπκακίη, τοῦ Δουμῶν καὶ τοῦ Πκλάσκη, καὶ ν' ἀντικαταστήσῃ τοῦτον δι' ἄλλου ἀτρουήτου, προβεβλημένου καὶ ἐκλεγμένου παρὰ τοῦ ἰδίου. Ἀλλ' ὅλα ταῦτα ἀπήτουν καιρὸν· οἱ Πόριοι ἐχάνοντο καὶ τὸ Κράτος ἐκινδύνευε νὰ μολυνθῇ· ὑπῆγε λοιπὸν ὁ Ἠπίτης εἰς τὸν Πόρον τρόπον τινα αὐτοσχῆδιος, ἐπαίρων μὲζ' ἡ μόνον τὸν Κύριον Λάνδερρ καὶ τὴν

πρὸς τοῦτον, ὡς ἔκτακτον Ἀπεσταλμένον, εἰς τὸ ὁποῖον ἔλεγεν, ὅτι «Ὁ Ἠπίτης ἔφερον εἰς Πόρον ὅλα τὰ δεινά.» Εἰς τοῦτο τὸ ἔγγραφον βλέπει ὁ Ἀναγνώστης καὶ τὴν πονηρίαν καὶ σκευωρίαν τοῦ Τομπκακίη καὶ τὴν μωρίαν τοῦ Κ. Δημάρχου, διὰ τὴν ὁποίαν ὡς συμφοῦ κανεῖς δὲν πρέπει νὰ παραξενεύεται, ἐπειδὴ πάλιν ὀλίγον μετὰ ταῦτα ὁ πέγραψεν ἐνώπιον μῆς Ἀρχῆς, καὶ ἄλλο ἔγγραφον κατὰ τοῦ ἰδίου ὑποκειμένου, δηλ. τὴν γενομένην ἐξομολόγησιν του, ὅπου λέγει, ὅτι εἰς τὰς δημορχικὰς του πράξεις ἔδεξε μεγάλην ἀνεπιτηδυσίτητα καὶ ελακίαν, καὶ ὅτι ὅλα τὰ λάθη ἔγινον ἀπὸ συμβουλὰς τοῦ δεινός καὶ τοῦ δεινός. Ἰδοὺ ὑποκείμενα ὅπου κάμνουςι τὸ πᾶν ἄνω κάτω διὰ νὰ δημορχήσωσι! ! !

ἀμετάτρεπτον ἀπόφατίν του νὰ ταρῆ εἰς τὸν Πόρον, ἂν δὲν
 δυναθῆ νὰ τὸν ἀπαλλάξῃ ἀπὸ τὴν μασιζουσαν αὐτὸν νόσον.
 Τὴν 29 Ἰουνίου ζήτησας ὁ Ἡπίτης ἀπὸ τὸ (καὶ μετὰ ταῦτα
 προθυμώτατον εἰς ὅλα τὰ διὰ τὴν δημοσίον ὑπηρεσίαν ζητή-
 ματα τοῦ Ἡπίτου) Διευθυντήριον τοῦ Πόρου μίαν ταχύπυ-
 ρον λέμβον καὶ τέσσαρας ἀξιούς κωπηλάτας, ἐμβῆκεν εἰς ταύ-
 τὴν εὐθὺς ὅτι ἐξημέρωσε καὶ ἐπισκέφθη ὅλα τὰ μέρη ὅσα
 ἦτο δυνατόν νὰ ἐπισκεφθῆ (ἔρα τὸν Χάρτην) εἰς μίαν ἡμέ-
 ραν ἐπισκέφθη τοὺς εἰς τὴν πόλιν μείναντας, τὸν Ναυσαθ-
 μου μέχρι τοῦ σομίου τοῦ λιμένος σκηνώσαντας· ἐπισκέφθη
 μετὰ ταῦτα τοὺς εἰς τὸ ἀντικυ καλυθῆτας καὶ σκηνήτας,
 τοὺς καταφυγόντας εἰς τοὺς ἐκεῖ κήπους τῶν, προεῖτι δὲ
 καὶ τοὺς καταφυγόντας εἰς τὰ ὕψη τοῦ Παλατῆ καὶ τῆς
 Πλάκας, τοὺς εἰς τὰ Σκέλη καὶ εἰς τὰ περὶ χώρα τοῦ Μονα-
 στηρίου· καὶ τέλος ἐπισκέφθη καὶ τοὺς εἰς τὴν Ἀλικὴν καὶ
 εἰς τὴν Σφακτηρίαν ῥιφθέντας. Ὅλων ἐν γένει ἡ κατάστασις
 ἦτο ἐλκεινή· τούτων ὅμως τῶν τελευταίων δὲν περιγράφεται.
 Οὔτοι ἐφώναζον “ πινῶμεν, διψῶμεν, πνιγόμεθα ἀπὸ τὴν
 δυσωδίαν τῶν πλησίον πτωμάτων, τὴν ἡμέραν μᾶς ἀφανίζει
 ὁ ἥλιος, διότι δὲν ἔχομεν ὅλοι καλύβας, τὴν νύκτα δὲν κοι-
 μώμεθα, ἐπειδὴ φυλάττομεν τὰς οἰκογενείας μας ἀπὸ τοὺς
 τζακάλους· τόπος δὲν εἶναι πλέον ἐδῶ καὶ καθ’ ἡμέραν φέρουν
 μολυσμένους· θὰ μολυνθῶμεν καὶ θὰ ἀποθάνωμεν ὅλοι., Ταῦ-
 τα ἐφώναζον οἱ εἰς τὴν Ἀλικὴν· ἐκ δὲ τῶν εἰς τὴν Σφακτη-
 ρίαν εἰκοσι, πέντε ἦσαν νεκροί, ῥιμμένοι εἰς τὸν αἰγιαλὸν
 γυμνοί· οἱ βαρέως πάσχοντες ἦσαν μέσα εἰς τὸ δωμάτιον, ὅπου
 περισσότεροι τῶν ἑξ ἑπτὰ δὲν ἐχώρουν· οἱ λοιποὶ ὅλοι ἔκειντο
 εἰς τὴν αὐλὴν ἐμπροσθεν τῶν πρκαθύρων καὶ εἰς δύο καλύβας.
 Ὁ κέος Φιλοκτήτης ἡ δὲ Ὑδραῖος Δαμιανός ἦτο εἰς τὸ Σπή-

λαιον του ὑποκάτω τῆς πέτρας του, ἐξηγριωμένος καὶ θυμωμένος μεθ' ὅλον τὸ ἀνθρώπινον γένος καὶ μὴ ἀφίκων ἀνθρώπον νὰ τὸν ζυγώσῃ ἀπὸ φόβου μὴ τὸν μολύνη, ὡς καὶ αὐτοὶ οἱ ὑπόλοιμοι τὸν ἔτρεμον· ἐκ τῶν ἀσθενῶν ὅσοι ἠμπόρουν ἔτι νὰ ὁμιλήσωσιν ἐφώνηζον “ μὰς ἔφερον γυμνοὺς χωρὶς σρῶμα καὶ χωρὶς σκέπασμα, διψῶμεν, πεινῶμεν, δὲν ἔχει ποτὸς ν' ἀλλαξήτας πληγὰς μας.”

Εἰς ὅλα ταῦτα τὰ δεινὰ ἀμέσως τὴν ἀπαύριον ἔφερε θεραπείαν ὁ Ἡπίτης, μετακομίζων τοὺς μὲν εἰς τὴν Ἀλικὴν εἰς τὰ κατὰ κίβια καὶ ἐνυδρα περιχώρα τοῦ Μοναστηρίου· διὰ δὲ τοὺς εἰς τὴν Σφακτηρίαν ἐτοιμάσθησαν εἰς τὸ Κάστρον τοῦ Ἐίδεα ἐξ ἑπτὰ δωμάτια, ὅπου μετεκομίσθησαν οἱ μείναντες ζωντανοὶ καὶ ὅπου κάμποσοι ἐξ αὐτῶν ἐσώθησαν, ἐνῶ οἱ εἰς τὴν Σφακτηρίαν ριπτόμενοι ἤρχοντο ἐκεῖ διὰ ν' ἀποθάνωσι. Καὶ διὰ τούτους καὶ διὰ ἐκείνους ἐπρομηθεύθησαν καὶ ἐπρομηθεύοντο τακτικῶς ὅλα τὰ ἀναγκαῖα.

Πρὸ τῆς ἐλεύσεως τοῦ Ἡπίτου οἱ ὑπόλοιμοι (μόρτιδες) ἦσαν σχεδὸν ἐλεύθεροι· τὴν ἡμέραν ἔφερον τοὺς νεκροὺς εἰς τοὺς πλησίον τῆς Ἀλικῆς καὶ εἰς τὸ ὀπισθεν μέρος τοῦ Μοναστηρίου ἀνοικτοὺς βόθρους, τοὺς ὁποίους μετέπειτα ἐσκέπασεν ὁ Ἡπίτης μετ' ἀσθεσον, τοὺς δὲ πύσχοντας ἔφερον, ὡς εἶπομεν, εἰς τὴν Σφακτηρίαν διὰ νὰ ἀποθάνωσιν ἐκεῖ· καὶ τῶν οἱ περισσότεροι ἐξεψύχουν ἅμα ἐπάτουν ἐκεῖνο τὸ νησίδιον. Τὴν νύκτα ὁμοῦς (καὶ κάποτε καὶ τὴν ἡμέραν) ἐπεριφέροντο μερικοὶ ἐξ αὐτῶν ὅπου ἠδύνοντο, μολύνοντες πολλοὺς, ἢ ἀμέσως ἐγγίζοντες τοὺς, ἢ ρίπτοντες εἰς τοὺς δρόμους μανδύλια καινούρια καὶ ἄλλα πράγματα, τὰ ὅποια δὲν εἶναι σχεδὸν δυνατόν νὰ μὴ σηκώσῃ πικιδίον ἢ πτωχὸς ὅταν τὰ εὔρῃ. Διὰ νὰ σηκωθῇ λοιπὸν ἐκ μίσου πᾶν μίσον τῆς μεταδόσεως τοῦ μολύσματος καὶ διὰ νὰ κυττάζονται καὶ οἱ πύσχοντες καλῆτε-

ρα, μετέφερον ὁ Ἡπίτης ὅλους τοὺς ὑπόλοιμους εἰς τὸ Κάστρον, διορίζων ἐκεῖ καὶ μίαν ἐνωματίαν Χωροφυλάκων νὰ τοὺς φυλάττῃ καὶ νὰ προσέχῃ πᾶν βῆμα αὐτῶν. Προσέτι εἶχε καὶ διὰ θαλάσσης ἄγρυπνον ἀκταίωρον ὀνομαζόμενον Κοσμάς Λαγὰς, ὅστις ἐξαιρέτως δι' αὐτὸν τοῦτον τὸν σκοπὸν ἠγκυροβόλησε πλησίον τοῦ Κάστρου.

Δέκα τέσσαρες ἦσαν ὅλοι οἱ ὑπόλοιμοι καὶ ἐξ αὐτῶν ἐχάθησαν ἑπτὰ διότι τοὺς ἐκακομεταχειρίζετο ὁ Τομπανάκης, βασιῶν αὐτοὺς ἡμέραν καὶ νύκτα εἰς λέμβον κάμνουσαν νερόν καὶ πολλάκις μῆτε τὴν ἀναγκαίαν τροφὴν μὴ προμηθεύειν εἰς αὐτοὺς· κατὰ τούτων καὶ ἐτουρέκίζον ἐνίοτε οἱ Χωροφύλακες χωρὶς τινὰ λόγον.

Οἱ εἰς τὰ σκέλη καὶ εἰς τὰ περίχωρα τοῦ Μοναστηρίου τοποθετημένοι ἐπειροποιούντο καὶ ἐκυττάζοντο ἐπίσης. Διὰ τοὺς εἰς πολλὰ μακρονὰ μέρη καθὼς εἰς τὴν ἀγίαν Παρασκευὴν, εἰς τὸν Προφήτην Ἠλίαν σκηνώσαντας ἐπήγαιναν ὁ Ἡπίτης εἰς ἐπίσκεψιν καὶ παρηγορίαν των ἀπὸ τὸν ἔξω Αἰγικλὸν τοῦ Πόρου· καὶ τέλος πάντων ὅσους πολλὰ ἀπομειμακρυσμένους δὲν ἐφθάνεν ἢ δὲν ἠδύνατο νὰ ἴδῃ, ἐστελλε δι' αὐτοὺς τὸν Ἰατρὸν Σκαμπέλαν, ὅστις ἐξετέλει τὰς παραγγελίας τοῦ Ἡπίτου μὲ ἀκραν προθυμίαν καὶ μὲ πολλὴν ἐπιτυχίαν.

Ὅταν κακῆ τύχῃ ἐκρούετό τις (ἐπειδὴ τῶρα ὄχι μόνον δὲν ἐκρούον ταύτην τὴν ἀσθένειαν, ἀλλ' ἀμέσως ἐφάνερον καὶ πάσχι ἄλλην ὅσον ἐλαρρὰ καὶ ἄν ἦτο) ἀμέσως ἐχωρίζεν ὁ Ἡπίτης τὸν πάσχοντα ἀπὸ τοὺς ὑγιαῖς, καὶ τούτοις μὲν μὲ τὰ πράγματά των μαζῆ ἔλοισεν, ἐκαθάριζεν, ἔπλυε μὲ τὴν θάλασσαν καὶ μὲ τὴν χλωρίνην, τὸν δ' ἀσθενῆ ἐσέλλεν εἰς τὸ λοιμοκομεῖον τοῦ Κάστρου μὲ τὰ ἐνδύματα, μὲ τὰ εἰσώματά του καὶ μὲ ὄλα του τὰ ἀναγκαῖα καὶ τὸν καθυπέ-

βαλλεν εἰς μεθοδικὴν θεραπείαν, καθὼς οἱ ἄλλας ἀσθενείας πάσχοντες ἐφρόντιζον ἐν ταυτῷ νὰ ἀλλάξωσιν οἱ ὑπόλοιμοι τακτικῶς τὰ ἔλκη καὶ τοὺς ἀνθρακᾶς των. Διὰ τὰς γυναῖκας καὶ διὰ τὰ παιδιὰ εἶχε διωρισμένην νὰ τοὺς ἐννοιάζηται νὰ τοὺς πλύνη καὶ νὰ τοὺς μαγειρεύη μίαν Χίον ὑπόλοιμον ἐμπειροτάτην εἰς τοῦτο. Διὰ τούτων τῶν μέτρων ἔλαβον ἀμέσως ἄλλην μορφήν τὰ πράγματα τοῦ Πόρου· τὰ χροῖσματα ἐγίνοντο σπανιώτερα· οἱ ἄνθρωποι ἦσαν ευθυμώτεροι ἐλπόντες μάλις, ὅτι ἡ περιουσία των δὲν ἐκαίετο καὶ δὲν κατεστρέφετο ὡς πρότερον.

Ἔολα ταῦτα ἔσον περισσότερον ηὐχαρίσουν καὶ ηὔφρανον ὄλους ἐν γένει, τοὺς κατοίκους τοῦ Πόρου, μάλις τοῖς προφανῶς ἀπὸ προφανέστατον κίνδυνον σωθέντας, ἄλλο τόσον κατέβλησαν τὸν Τομπακάην τὸν Δουμίων καὶ ἄλλους ἰατρίσκους καὶ τοὺς ἠρέθισαν εἰς βαθμὸν ὥστε συνώμωσαν νὰ βλάψωσι τὸν Ἡπίτην καθ' ὅποιονδήποτε δυναθῶσι τρόπον. Ἄλλὰ τοῦτο νὰ κατορθώσωσιν εἰς τὸν Πόρον ἦτο φυσικῶς ἀδύνατον, ἐπειδὴ μὲ ὄλην των τὴν βλακίαν συνίδαν, ὅτι ὁ Ἡπίτης προφυλάττεται ἐκεῖ ἀπὸ ἀδιάπεραστον ἀσπίδα τὴν πρὸς αὐτὸν μεγάλην ὑπόληψιν καὶ ἀφοσίωσιν ὄλου τοῦ κατ' ἐκείνων πολλὰ διὰ τὰς πολλὰς βιοπραγίας των ἐρεθισμένου λαοῦ· ἔπρεπε λοιπὸν ἄλλοῦ νὰ ζητήσωσι συμμάχους νὰ τὸν βλάψωσι καὶ εἶρον τωόντι ἀρκετὰ ἰσχυροὺς, τὸν Κ. Βίτυερ, τὸν ὑποτακτικὸν του καὶ ἄλλους τρεῖς τέσσαρας. Οὗτοι, μὴ ὑποφέροντες νὰ ἀκούσωσι τὴν παρὰ τοῦ Ἡπίτου σωτηρίαν τῶν Πορίων, ὕψωσαν τὴν σημαίαν τῆς σκευωρίας καὶ τῆς συκοφαντίας καὶ περιφερόμενοι εἰς τὰ σπήτια, εἰς τὰ φαρμακοπωλεῖα, εἰς τὰ καφενεῖα, μερικοὶ δὲ καὶ εἰς τὰ καπηλεῖα τῆς πρωτευούσης, καὶ ὅπου ἤκουον τὸ ὄνομά του ἐπεκάθητο εἰς αὐτὸ καὶ τὸ ἐδάγκανον, ὡς σκνίπες. Ὁ καθεὶς

ἐξ αὐτῶν ἐδιηγείτο παντοῦ ὅτι τοὺς ἔγραφον ὁ φίλος των
 Τομπακάκης καὶ ὁ Δουμῶν καὶ ὅτι βλέπουσιν εἰς τὸ ὄνει-
 ρόν των οἱ ζηλότυποι καὶ οἱ φθονεροί. Αὕτη ἡ Ἀσκληπιαδικὴ
 ἀγγέλη δὲν ἐσυστέλλετο νὰ σαλπίζῃ παντοῦ εἰς τὴν πρωτεύ-
 ουσαν, ὅτι ἡ Κυβέρνησις ἔπαυσε τὸν Ἡπίτην διὰ τὴν ἀναξί-
 τητά του καὶ διὰ τὸ πρὸς τὸν Τομπακάκην καὶ πρὸς τοὺς εἰς
 τὸν Πόρον Ἰατροὺς ὑπεροπτικὸν καὶ καταφρονητικὸν του·
 εἶναι ἀληθές ὅτι τούτους ἔλους ὡς βλάβαντας προφανῶς καὶ
 τοὺς ἀθλίους κατοίκους τοῦ Πόρου καὶ τὸ δημόσιον Ταμεῖον
 κατεφρόνει καὶ καταφρονεῖ εἰσέτι πολὺ ὁ Ἡπίτης εἰς τὸ ἔν-
 δον τῆς καρδίας του· καὶ διὰ νὰ μὴν ἐξακολουθήσῃ τὴν
 κατὰ τῶν Πορίων βλάβην, τοὺς ἐσήκωσε τῶντι ὅσα δι' ἐκεί-
 νους μέσα βλαπτικὰ ἐδυνήθη νὰ τοὺς σηκώσῃ καὶ τοῦτο εἶναι
 τὸ ὅποιον τοὺς ἠρέθισε τόσο κατὰ τοῦ Ἡπίτου. Ὅτι ὅμως
 ἡ Κυβέρνησις ἔπαυσε τὸν Ἡπίτην εἶναι ψευδέστατον, καὶ
 κηρύξαντες τοῦτο, ὕβρισαν καὶ ἐσυκοφάντησαν περισσότερον
 τὴν Κυβέρνησιν παρὰ τὸν Ἡπίτην, ἥτις κατ' ἐπανάληψιν
 καὶ εὐχαρίστησε τὸν Ἡπίτην διὰ τὰς εἰς τὸν Πόρον ἐργασίας
 του, καὶ ἥτις τότε τίποτε ἄλλο δὲν ἐπαθύμει θερμότερον πα-
 ρὰ νὰ μείνῃ ἔτι ὀλίγον καιρὸν εἰς Πόρον ὁ Ἡπίτης. Ὅστις
 δὲν πιστεύει ταῦτα δύναται νὰ τὰ ἴδῃ εἰς τοῦ Ἡπίτου ἐπισή-
 μως γραμμένα. Ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ ὁμοτεχνικός φθόνος, ἡ ἀντι-
 ζηλία καὶ αἱ θυγατέρες αὐτῶν κακοβουλία καὶ σκευωρία
 διαστρέφουσιν ὅταν δύνανται καὶ τὰς γεωμετρικὰς ἀληθείας,
 δὲν ἤργησαν νὰ κηρύξωσι καὶ νὰ ὀνομάσωσι τὴν ἐπίμονον
 παραίτησιν τοῦ Ἡπίτου παῦσιν προελθοῦσαν διὰ συνεργεί-
 ας τοιούτων πιθήκων, ἐκ μέρους τῆς Κυβερνήσεως. Ἄν ὁ Ἀ-
 ναγιώστης δὲν βαρύνεται ν' ἀκούσῃ πῶς ἐγένεν αὕτη ἡ πα-
 ραίτησις τοῦ Ἡπίτου, ὥς τὸ ἀκούσῃ.

Ἡ Κυβέρνησις βλέπουσα, ὅτι τὰ εἰς τὸν Πόρον μέτρα

τοῦ Τομπακάκη καὶ τοῦ Δουμῶν θὰ ἐρημώσωσι ταύτην τὴν
 νῆσον, βλέπουσα, ὅτι τὸ Κράτος τρέχει μέγαν κίνδυνον μο-
 λυσμοῦ, βλέπουσα τὴν ἀποτυχίαν τοῦ Κ. Μανσόλα, ἀγανα-
 κτήσασα διὰ τὰς συνθήκας τοῦ Κ. Δ. Μαυροκοράτου, ἐ-
 προσκάλεσε τὸν Ἡπίτην νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸν τόπον τοῦ Κ.
 Μανσόλα καὶ τὸν ἦρε πρόθυμον καὶ ἔτοιμον εἰς τοῦτο. Ὑ-
 πῆγε λοιπὸν ὁ Ἡπίτης ἐκεῖ· διέταξε, ὅποια διέταξε μέτρα,
 καὶ τοῦτο συμβουλευθεὶς μόνον τὸν ἑαυτὸν του, καὶ μόνην
 τὴν πεῖράν του, ἐπειδὴ μὲ τοιαύτην συμφωνίαν ἀνέλαβε τοῦ-
 το τὸ βάρος καὶ ἐξετέθη εἰς τοιοῦτον κίνδυνον, κ' ἐπειδὴ ἀ-
 πὸ τοὺς ἀδούλους Τομπακάκην καὶ Δουμῶν τοὺς τοσοῦτον
 βλάβαντας τοὺς Πορίους, ὁποῖας συμβουλὰς ἤμποροῦσε νὰ
 λάβῃ ὁ Ἡπίτης; Τοῦτο κατὰ φυσικὸν λόγον ἔπρεπε νὰ κα-
 ταλίψῃ καὶ νὰ ἐρεθίσῃ τὸν Τομπακάκην, καὶ Δουμῶν. οἴ-
 τινες ὄχι μόνον ἔβλεπον ματαιωμένους τοὺς προηγουμένους
 κόπους των, ἀλλ' ἐφοβοῦντο προσέτι καὶ τὴν διὰ τὰ στραβά
 καὶ θλαβερά μέτρα των δικαίαν ποινὴν ἐκ μέρους τῶν νό-
 μων, ἀπαίτησιν ἀποζημιώσεως ἐκ μέρους τῶν Πορίων καὶ δι-
 καίαν κατακρίσιν καὶ καταφρόνησιν ἐκ μέρους ὄλων τῶν
 Ἑλλήνων καὶ ἐκ μέρους ὄλης τῆς ἀνθρωπότητος. Κατέφυ-
 γον λοιπὸν καὶ ἐπρόσπεσαν εἰς τὸν Κύριον Βίτμερ οὔτοι οἱ
 ἔνοχοι, τὸν ὁποῖον εὔρον προθυμώτατον εἰς τὸ νὰ τοὺς ἀπο-
 δείξῃ εἰς τὴν Κυβέρνησιν καθαρὸς καὶ λευκὸς ὡς χιών.
 Ἀλλὰ τοῦτο δὲν ἔδύνατο νὰ κάμῃ χωρὶς νὰ καταμαυρίσῃ τὸν
 Ἡπίτην· καὶ διὰ τοῦτο τόσον αὐτὸς, ὅσον καὶ ὁ ὑποτακτι-
 κός του καὶ οἱ ἄλλοι τρεῖς τέσσαρες δορυφόροι του ἔτρεχον
 εἰς τὰ ὀσπήτια καὶ εἰς τοὺς δημοσίους τόπους καὶ ἔλεγον
 τὰ μύρια κατὰ τοῦ Ἡπίτου.

Ἄλλ' ἄς ἐπανέλθωμεν εἰς τὸ ἡμερολόγιόν μας, παρακα-
 λοῦντες τὸν ἀναγνώστην νὰ συγχωρήσῃ τὰς συνεχεῖς παρεκ-

βάσεις, τοὺς ἀναχρονισμοὺς καὶ τὴν ἀμεθοδεῖαν τῆς ἔξιστο-
ρήσεως τῶν εἰς τὸν Πόρον συμβάντων, ὡς περιγραφομένων ἀπὸ
ἀνθρώπου μὴ ἐπαγγελόμενον τὸν Ἱστοριογράφον καὶ πρω-
τόπειρον εἰς αὐτὸ τὸ εἶδος τῆς συγγραφῆς.

Τὴν 30 Ἰουνίου. Ὁ Ὑπομειράρχος Παλάσκας δὲν ἦτο
εἶδος ἐμποδίου, τὸ ὁποῖον κατὰ παραγγελίαν τοῦ Τομπακά-
κη δὲν ἔφερον εἰς τὴν ταχεῖαν ἐκτέλεσιν τῶν ἀντιλοιμικῶν
τοῦ Ἡπίτου μέτρων· τοῦ ἑνὸς ἔπερνε τὰ παρὰ τοῦ Ἡπίτου
δοθέντα γραμμάτια ἀδείας, διὰ νὰ μεταφερθῇ ἀπὸ τὴν Ἀ-
λικὴν καὶ ἀλλαχόθεν, ὅπου τὸν ἐδιώριζεν ἐκεῖνος νὰ μετα-
τοπήσῃ τὸν ἄλλον πάλιν ἐμπόδιζε νὰ ἔλθῃ εἰς τὸ, ὅπου εἶχε
διορίσει μέρος νὰ προμηθευθῇ μὲ τὰ πρὸς τροφήν ἀναγκασί-
ᾳ ἄλλους πάλιν ἐξυλιζον οἱ χωροφύλακες τοῦ μέχρως αἵματος,
ἐπὶ προφάσει ἐν ἀμαρτίαις, ὡς τὸν ἀθανάσιον Παντελάκη· Ὑ-
δραῖον, τὸν Κυριάκον Α. Προυμνηκύρη, τὸν Γ. Ν. Παγόνην,
τὸν Ἰωάννην Κυριάκον Λάφην, τὸν Ἰωάννην Γ. Δουζιάναν,
τοῦ ὁποίου ἐπλήγωσαν καιρίως τὴν κεφαλὴν, τὴν μύτην
καὶ ὄλον τὸ πρόσωπον. Κατὰ τοῦ Γεωργίου Γκιόνῃ ὑπῆρέτου
τοῦ Ἰατροῦ Ἡπίτου ἐτουφέκισε μίαν νύκτα ἕνας χωροφύλαξ
διὰ τοῦ παραθύρου καὶ τὸν ἐπλήγωσεν εἰς τὸν τράχηλον. Ἐ-
νας ἄλλος χωροφύλαξ, θέλων νὰ τουφεκίσῃ κατὰ τινος ὑπο-
λοιμοῦ εἰς τὸ Δοιμοκομεῖον, ἀπέτυχε τοῦτον καὶ ἐπλήγωσεν
εἰς τοὺς ὄσφαις μίαν πάσχουσαν, τῆς ὁποίας ὁ ὑπόλοιμος ἤλ-
λαξε τὰ ἔλκη.

Τὴν 30 Ἰουνίου ἐκρούσθη ὁ Σπατζιώτης Τζαμπὰς, ναύ-
της τοῦ μέχρι ταύτης τῆς ἐποχῆς καθαροῦ φυλαχθέντος
Ναυστάθμου. Ὁ Ἡπίτης τὸν ἐχώρισεν ἀμέσως ἀπὸ τοὺς
λοιποὺς συναδελφούς του καὶ τὸν μετέφερον εἰς τὸ Νοσοκο-
μεῖον, ὅπου ἐτελεύτησε τὴν ἐπαύριον. Τοὺς δὲ λοιποὺς ναύ-
τας γυμνώσας ὄλους, τοὺς ἔλουε δις τῆς ἡμέρας εἰς τὴν θά-

λασαν καὶ τοὺς ἔτριβε μὲ τὴν χλωρίνην· τὰ δὲ ἐνδύματα καὶ ὄλα τῶν τὰ πράγματα καθὼς καὶ τὸ πλοῖον ἐπλήθησαν καὶ ἐκαθαρίσθησαν ἐπίσης καλῶς, παραδοθέντος εἰς τὸ πῦρ μόνον τοῦ κραμβατίου τοῦ Τζαμπάση. Τὸ αὐτὸ ἔκαμεν ὁ Ἡπίτης καὶ μὲ ἓνα ξυριστὴν, ὅστις τὴν προλαβοῦσαν ἡμέραν εἶχε ξυρίσειν τὸν κρουσθέντα ναύτην, καὶ ὅστις ἐγλύτωσεν ἐπίσης, καθὼς καὶ ὄλον τὸ πλήρωμα τοῦ πλοίου καὶ ὄλοι οἱ κάτοικοι τοῦ Ναυστάθμου. Τοιαύτη καθαρις ποτὲ δὲν ἐγένετο πρὸ τῆς ἐλεύσεως τοῦ Ἡπίτου καὶ διὰ τοῦτο, κρουσθέντος ἐνός, ἐξεκληρίζοντο ὁλόκληρα οἰκογένεια.

Τὴν 1 Ἰουλίου ἐκρούσθη καὶ ἀπέθανε τὸ βρέφος τοῦ Κ. Γωάννου Κωλοκούδαρου, Προέδρου τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου σκηνώσαντος πρὸς τὰ ὕψη, καὶ ὄχι μακρὰν τοῦ Ναωρίου. Λουσιέντες καὶ καθαροὶ γενόμενοι, καὶ οἱ συγγενεῖς, καὶ οἱ σύνοικοι τοῦ νηπίου, πλυθέντων καὶ καθαρισθέντων καὶ τῶν πραγμάτων αὐτῶν, ὄλοι ἔμειναν σῶοι καὶ ἀβλαβεῖς.

Τοῦ Μοναστηρίου οἱ καλόγηροι δὲν ἄρναν τοὺς εἰς τὰ πύριχώρα αὐτοῦ σκηνώσαντας νὰ πάρωσι νερὸν ἀπὸ τὴν πλησίον θρῖσιν, ἀπὸ φόβον, ὡς ἐπρορασίζοντο, μὴ μολύνωσιν αὐτήν, ἢ τὸ ἔμπροσθεν μέρος τοῦ Μοναστηρίου ἀπόθεν ἔπρεπε νὰ διαβαίνωσιν ἐκεῖνοι. Ἄλλ' ἀφοῦ τοὺς ἐφοβέρισεν ὁ Ἡπίτης, ὅτι θέλει τοὺς ἐκβάλλειν ἀπὸ τὸ Μοναστήριον, ἂν δὲν ἀφήσωσι τὸν κόσμον νὰ πάρῃ νερὸν, μετέβαλαν γνώμην καὶ ἐγέναν μεταδοτικώτεροι. Καὶ ἄνευ τούτου ὁ Ἡπίτης ἤθελε τοὺς ἐκβάλλειν ἀπὸ τὸ Μοναστήριον καὶ ἤθελε τοὺς μεταφέρειν εἰς τὸ εἰς τὴν πόλιν μετόχιόν των, εἰάν, μὴ γένοιτο ἤθελεν αὐξήσῃν τόσοσ ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀσθενῶν, ὥστε νὰ μὴ τοὺς χωρέσῃ πλέον τοῦ Ἐῦδεκ τὸ Κάστρον. Ἐπειδὴ ἐσυλλογίζετο ὁ Ἡπίτης, ὅτι εἶναι καλλήτερον νὰ στενωχωρῶνται ὀλίγον οἱ ὑγιεῖς καλόγηροι, πκρὰ νὰ μένωσιν ἐν ὑπαίθρῳ οἱ

ἀσθενεῖς. Ἄλλ' ἀγαθῇ τύχῃ, καὶ δι' εὐχῶν τούτων τῶν Ἀγγίων Πατέρων, παύσαντος γρήγορα τοῦ κκκοῦ, δὲν ἔγινεν αὐτῇ ἡ μετοικεσία.

Ἐπειδὴ, ὡς εἶπομεν ἀνωτέρω, πολλοὶ τῶν κατοίκων τοῦ Πόρου ἀπὸ τὸν φόβον τῆς πανώλης εἶχαν καταφύγειν καὶ εἰς μέρη πολλὰ ἀπομειμακρυσμένα ἀπὸ τὴν πόλιν καὶ ἀπὸ τὸν αἰγιαλὸν, καὶ ὅπου ἐπομένως δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ ἐπισκέπτονται καθημερινῶς, καθὼς ὅλοι οἱ ἐπίλοιποι συμπολίται των (ἄλογον ἢ ὄνον διὰ ταύτην τὴν ὑπηρεσίαν νὰ εὕρη τότε ἐκτὶ ὁ Ἡπίτης, ἦτο ἀδύνατον καὶ διὰ τοῦτο εἶχε σκοπὸν νὰ φέρῃ τὰ ἰδικὰ του ἀπὸ τὰς Ἀθήνας ἐν τὸ κακὸν διήρκει περισσότερον καιρὸν,) ἐξέδωκεν ἐγκύκλια, καὶ τοὺς ἀνήγγειλε καὶ προφορικῶς διὰ τοῦ Ἰατροῦ Σκαμπέλα νὰ μεταφέρωσι τὰς σκηνάς καὶ τὰς καλύβας των πλησιέστερον εἰς τὸν αἰγιαλὸν, εἰς τὸ ὁποῖον καὶ ὑπήκουσαν μερικοὶ. Τοὺς μείναντας εἰς τὰ πρῶτα σκηνώματά των ἐπεσκέπτετο καθημερινῶς ὁ Ἰατρὸς Σκαμπέλας, τοὺς δὲ εἰς τὴν πόλιν μείναντας, ὅσους δὲν ἐπρόφθκην ὁ Ἡπίτης, ἐπεσκέπτετο μὲ πολλὴν ζῆλον καὶ μὲ πολλὴν προθυμίαν ὁ ἐμπειρικὸς Ἰατρὸς Σ. Κοκκώλης, καλῆτερος πολὺ ἀπὸ μερικοὺς δοκησισόφους Ἀσκληπιάδας, οἵτινες, ἐπειδὴ ἶδαν μερικοὺς μῆνας τὰ τεῖχη τῶν Εὐρωπαϊκῶν Ἰατρικῶν Σχολῶν, πιστεύουσιν ὅτι ἀλλ' ἄς τοὺς ἀρήσωμεν κατὰ τὸ παρὸν.

Ὁ Κοκκώλης καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς Πανώλης εἰς Πόρον ἦτο ἀπὸ κορυφῆς μέχρι πιδῶν μουσαμιωμένος καὶ ἔφερε κολημένην εἰς τὴν ἄκραν τῆς βακτηρίας του μίαν σφαίραν λαβδάνου, μεγέθους κεφαλῆς παιδὸς νεογεννήτου, εἰς τὸν ὁποῖον εἶχε σχεδὸν διηνεκῶς κολημένους τοὺς μυκτῆράς του. Ὁ Κοκκώλης ἦτο σχεδὸν εἰς διηνεκῆ κίνησιν, φέρων βοήθειαν καὶ τὰς συμβουλάς τοῦ Ἡπίτου, ὅπου οὗτος διὰ τὰ διαστή-

ματα δὲν ἐπρόφθανε νὰ τὰς φέρῃ ὁ ἴδιος.

Ἡ ἓκ μέρους τοῦ Τομπακάκη ἀπειθεια καὶ ἀντενέργεια ὁ-
λονὲν ἐξηκολοῦθει· ἀλλ' ὁ Ἡπίτης κάμνων τὸν τυφλὸν καὶ τὸν
κωφὸν, ἐξηκολοῦθει τὸ ἔργον του καὶ ἐνεθαρρύνετο περισσότε-
ρον ἀπὸ τοιαῦτα ἐμπόδια.

Τὸ εἰς Πόρον σῶμα τῶν Βαυαρῶν τεχνιτῶν ἐφυλάχθη σῶον
καὶ ἀβλαβὲς διὰ τῆς φροντίδος τοῦ Ἀρχηγοῦ αὐτοῦ Κυρχμαϊ-
έρου, ὅστις ἀμέσως μετὰ τὴν ἔνσκηψιν τῆς νόσου εἰς Πόρον,
διέκοψε μὲν τὴν μετὰ τῶν λοιπῶν κκτοίκων τῆς νήσου συγκαί-
νωσίαν των, ἀλλὰ δὲν διέκοψε καὶ τὰς ἐργασίας των, ἐξεύ-
ρων, ὅτι ἡ μήτηρ ὅλων τῶν κακῶν ἡ ἀργία ἠδύνατο νὰ τοὺς
ῥῆθησιν εἰς ἄτοπα καὶ εἰς ζητήσεις διασκεδάσεων ἐπιβλαβῶν
καὶ συναναστροφῶν ἐξωτερικῶν. Ἡ διηνεκής ἐνασχόλησις τοῦς
ἀπήλλαξε ταυτοχρόνως καὶ ἀπὸ τὴν ἀκρασίαν καὶ ἀπὸ τὸν
φόβον, τὰ ὁποῖα εἰς πᾶν εἶδος νόσου προδιαθέτουσι τὸν ἀνθρώ-
πινον ὀργανισμόν.

Τὴν 3^η Ἰουλίου ἀπέθανεν εἰς τὰ Σκέλη ἀπὸ πανώλην ὁ Δη-
μήτριος Βότζος καὶ ἓνας ἄλλος Μιχαὴλ Αἰβαλιώτης. Καὶ
τῶν δύο οἱ συγγενεῖς καὶ οἱ σύνοικοι λουσθέντες καὶ καθαρι-
σθέντες κατὰ τὴν μέθοδον τοῦ Ἡπίτου ἔμειναν σῶοι καὶ ἀ-
βλαβεῖς, χωρὶς νὰ χάσωσιν ἄλλο ἔκ τῆς περιουσίας των εἰμὴ
τὰ στρώματα τῶν ἀποθανόντων συγγενῶν των.

Οἱ εἰς τὰ θουὰ σκηνώσαντες ἄρχισαν νὰ ἐπανέρχονται εἰς
τὰς οἰκίας των· ὅλοι οἱ κάτοικοι ἐνεθαρρύνθησαν πολὺ, βλέ-
ποντες μάλιστα, ὅτι καὶ αἱ φυσικαὶ των ἀνάγκαι ἀπαντῶν-
ται καθημερινῶς, ἐπειδὴ καθημερινῶς ἐξηκολοῦθεῖτο ἡ διάδο-
σις τροφῆς, ὑποκκρίσεων σκιδάλων καὶ μετρητῶν, τὴν ὁποίαν
διάδοσιν ἐννοιαζετο ὁ Κ. Λάνδερρ μὲ πολλὴν τάξιν καὶ μὲ
πολὺν ζῆλον. Οἱ βοηθούμενοι πτωχοὶ ἠυλόγουν εὐλαβικῶς τὴν
εἰς Ἀθήνας φιλανθρωπικὴν ἑταιρίαν τὴν τὴν τὴν συντρέξασαν

αὐτὴν εἰς ταύτην τὴν μεγάλην των ἀνάγκην καὶ ἀπελπίσαν.

Ὁ Τομπακάκης πρὸ τῆς εἰς Πόρον ἐλεύσεως τοῦ Ἡπίτου εἶχε δώσειν προνόμια καὶ ἀδειαν ὀφθαλμείσεως (χαρὶν ἀράγης) μόνον εἰς τέσσαρας Ἄλιεῖς, τὸν Σωτήρη Κανατζήν, Ἰωάννην Κανατζήν, Εὐαγγέλην Αἰβαλιώτην καὶ εἰς τὸν Διάκον Συμιακόν, οἵτινες καὶ μόνοι ἐψάρευον εἰς τὰ ἔσω καὶ εἰς τὰ ἔξω παράλια τοῦ Πόρου. Ἐκ τούτου ἐννοεῖται, ὅτι μόνον ὁ Κύριος Τομπακάκης καὶ οἱ φίλοι του ἐτρέφοντο καλῶς καὶ ἐκ τῶν ἐνὸδρων, ἐνῶ οἱ λοιποὶ πολῖται καὶ αὐτοὶ οἱ κοπιᾶζοντες ἀκαταπαύστως καὶ τρέχοντες διὰ τὴν δημόσιον ὑπηρεσίαν, ἔβλην τὴν ἡμέραν εἰς τὰ βουναὶ καὶ εἰς τὰς θαλάσσας ἦσαν ἀνγκασμένοι νὰ ξηροστρώγωσιν (ἐπειδὴ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ καὶ ζῶα δὲν ἔσφαζον) καὶ πολλάκις νὰ πλαγιάσωσι καὶ νηστικοί. Διὰ νὰ ἀπαντήσῃ λοιπὸν ὁ Ἡπίτης καὶ ταύτην τὴν ἔλλειψιν τῆς τροφῆς, ἔδωκεν ἀδειαν ἀλιεύσεως καὶ εἰς ἄλλους, ἀφοῦ πρῶτον ἐβεβαίωθῃ πραγματικῶς, ὅτι οὗτοι οἱ ἄλιεῖς ἦσαν ἄνθρωποι τίμιοι, ἔχοντες γυναῖκας καὶ παιδία εἰς τὸν Πόρον. Εἰς τούτους τοὺς ἄλιεῖς καὶ οἱ κακεντροχέστεροι ἄνθρωποι τοῦ κόσμου ἂν ἦσαν ἤτο ἀπολύτως καὶ φυσικῶς ἀδύνατον νὰ ἀπομακρύνωνται ἀπὸ τὸν αἰγιαλὸν τοῦ Πόρου· διότι οἱ ἄγρυπνοι ἀκταίωροί μας τοὺς ἐφύλαττον ἐκ τοῦ πλησίον, διότι μὲ τὰς μικρὰς, σαθρὰς καὶ κινουῦσας νερὸν λέμβους των δὲν ἠμποροῦσαν νὰ ἀπομακρυνθῶσιν ἀπὸ τὸν αἰγιαλὸν, διότι πᾶσαν ἐσπέραν ἦσαν ὑποχρεωμένοι νὰ ἐπανέλθωσιν εἰς τὰς οἰκίας των, διότι καὶ ἂν κανένας αἰφνίδιος ἀνεμὸς τοὺς ἔσπροχεν εἰς ἄλλον αἰγιαλὸν παρὰ τὸν τοῦ Πόρου κανεὶς δὲν ἠμποροῦσε νὰ τοὺς δεχθῇ, μὴ ἔχοντας διαβατήρια καὶ εἰς ὅποιονδήποτε αἰγιαλὸν καὶ ἂν ἦθελαν ζυγῶσαι, ἦθελαν τουρεκίσειν κατ' αὐτῶν.

Ἄλλ' ὁ Κύριος Τομπακάκης σιμὰ τῶν ἄλλων φλυαριῶν καὶ

φίως βότανα αντιπυρετικά όχι μόνον εις τοὺς ἐδῶ καὶ ἐκεῖ σκορπισθέντας κατοίκους τοῦ Πόρου, ἀμμή καὶ εις τοὺς στρατιώτας τῆς πολλὰ μακρὰν Ὑγειονομικῆς Γραμμῆς, τοὺς ὁποίους διὰ τὸ ἐμπόριόν του ἐπισκέπτετο συχνά, ὡς ἐπληροφορήθη μετὰ ταῦτα ὁ Ἡπίτης. Ὁ Κύριος Παλάσκας ἀντὶ νὰ φυλακίσῃ ἀκρίτως καὶ νὰ ξυλίσῃ ἀπανθρώπως ἡσυχούς καὶ τιμίους πολίτας καὶ ἀντὶ νὰ βαστάξῃ ἔξω ψυχρὰν νύκτα ὀλόκληρον ἔγγυον γυναῖκα τιμίου πολίτου λεπτοενομένην, ἀντὶ νὰ κάμῃ λέγω ταῦτα καὶ ἄλλα παρόμοια, δὲν ἦτο ἐντιμώτερον δι' αὐτὸν νὰ προσέχῃ τὸν Βίκον νὰ μὴν ἔμβῃ εἰς μεμολυμένα ὀσπῆτια καὶ νὰ μὴ τρέχῃ εἰς τὰς Ὑγειονομικὰς Γραμμὰς διὰ νὰ μολύνῃ τοὺς Στρατιώτας; Ἀλλὰ ποῦ τὸν ἄρῃαν τὸν Κύριον Παλάσκαν νὰ ἐνασχολῆται εἰς τὰ τοιαῦτα αἰ μετὰ τοῦ Τομπακίη εἰς τοὺς κήπους νυκτεριναὶ καὶ ἡμεριναὶ διασκεδάσεις; Ὁ κρουσθεὶς φύλαξ ἀπέθανε τὴν ἐπαύριον, ἡ δὲ πολυάριθμος οἰκογένειά του, λουσθεῖσα καὶ καθαρισθεῖσα κατὰ τὴν μέθοδον τοῦ Ἡπίτου ἔμεινε σῶα καὶ ἀβλαβής, χωρὶς νὰ χάσῃ ἄλλο ἀπὸ τὴν μικρὰν περιουσίαν της, εἰμὴ τὰ στρώματά του καὶ τὰ ὁποῖα ἀσθενῶν ἐφόρει ἐνδύματα παραδοθέντα εἰς τὸ πῦρ.

Διὰ τῆς αὐτῆς μεθόδου διατηρήθησαν, ὡς εἴπομεν ἀνωτέρω, σῶοι καὶ ἀβλαβεῖς καὶ οἱ πολυάριθμοι κάτοικοι τοῦ Πανσταθμοῦ, ὁ ξυρίσας τὸν κρουσθέντα καὶ ἀποθανόντα ναύτην, ὄλη ἡ οἰκογένεια τοῦ Προέδρου τοῦ Δημ. Συμβουλίου, ὄλη ἡ οἰκογένεια τοῦ Μαλτέζου Φιλίππου, συνισταμένη ἀπὸ τέσσαρας ψυχὰς, ὄλη ἡ οἰκογένεια τοῦ Μαστρομιχάλη Μιτυληναίου συνισταμένη ἀπὸ ἑπτὰ ψυχὰς, καὶ ὄλη ἡ οἰκογένεια τοῦ Μαστρογεωργίου Ῥάπτου, κρουσθέντος καὶ ἀποθανόντος ἐνὸς μόνου ὑποκειμένου εἰς ἐκάστην τούτων τῶν οἰκογενειῶν.

Ὁ Κ. Βίτμπερ καὶ συντροφίκα, μαθὼν, ὅτι διὰ μόνης τῆς

ἐνεργείας τοῦ Ἡπίτου ὀλιγότευσε σημαντικῶς ἢ Πανώλη, καὶ ἐπιθυμῶν ἢ τελεία ἀπόδοσις τοῦ κακοῦ νὰ μὴ ἀποδοθῆ εἰς τοῦτον μόνον, ἔστειλε καὶ ἄλλους δύο στρατιωτικούς Ἱατρίσκους συμπατριώτας του, μὴ γινώσκοντας μήτε τὴν διάλεκτον τῶν Πορίων, καὶ μὴν ἐξεύροντας, μήτε τὸν τρόπον πῶς νὰ φέρωνται, μάλιστα εἰς τοιαύτην ἐποχὴν, πρὸς τοὺς ἀγγίνας, ὀξυδερκεῖς καὶ τοὺς ἀγνώστους ξένους πάντοτε ὑποπτευομένους Ἕλληνας· ἢ ὁποῖα δυσπιστία εἶχεν αὐξήσειν τότε εἰ μᾶλλον, ἐπειδὴ εἶχε διαδοθῆ εἰς τὸν Πόρον ἢ φήμη, ὅτι ὁ Κ. Βίτμερ εἶπεν εἰς ἓν συμβούλιον, « ἄς χαθῶσιν ὅλοι οἱ Πόριοι, μόνον τὸ Ἑλληνικὸν Κράτος νὰ γλυτώσῃ ἀπὸ τὴν Πανώλην. »

Ὁ ἓνας ἐκ τῶν νεωστὶ σταλέντων Ἱατρῶν ἐπεθύμει νὰ ἴδῃ σωροὺς πασχόντων ἀπὸ Πανώλην, διὰ νὰ μάθῃ, ὡς ἔλεγε, νὰ διαγνώσῃ καλὰ τὰ συμπτώματα τούτου τοῦ πάθους καὶ νὰ πασχίσῃ ὕστερα ἀπὸ πολλὰς πολλῶν ἱατρικῶν δοκιμῶν, νὰ εὕρῃ τὸ ἀντιφάρμακόν του. Ὁ ἄλλος πάλιν ἐπεθύμει νὰ εὕρῃ εἰς τὸν Πόρον σωροὺς ἀποθαμμένων ἀπὸ Πανώλην, διὰ νὰ τοὺς ἀνοίξῃ, καὶ νὰ εὕρῃ εἰς τὰ ἔνδον τοῦ σώματός των τὴν ἄμεσον καὶ ἐγγυτάτην αἰτίαν τούτου τοῦ πάθους, τὴν ὁποίαν, ἀφοῦ καταστρέφει τάχιστα, ὡς Θεὸς ἐκ μηχανῆς, νὰ λυτρώσῃ ἀπὸ τὴν Πανώλην, ὄχι μόνον τοὺς Πορίους, ἀμμὴ καὶ ὅλον τὸ ἀνθρώπινον γένος, τὸ πρὸ τῶν αἰώνων, τοσοῦτον μαστιζόμενον παρ' αὐτῆς. Ἀλλὰ διὰ τὴν δυστυχίαν των, καὶ διὰ τὴν εὐτυχίαν τῶν Πορίων ἀπέτυχαν καὶ οἱ δύο τῶν ἐλπίδων, καὶ ἡ ἐπιθυμία των δὲν ἐπληρώθη, διότι, ὡς εἶπομεν, ἄλλα νέα πολλὰ κρούσματα δὲν ἔγιναν πλέον, καὶ ἐξ αὐτῶν τῶν κρουσθέντων ὀλίγοι ἀπέθνησκον.

Μολοντοῦτο οὗτοι οἱ Ἀσκληπιάδαι προσατευόμενοι ἄ-

πὸ τὸν συμπατριώτην των Κύριον Βίτμερ, καὶ διατεταγμέ-
 νοι παρ' αὐτοῦ, ἤθελον χωρὶς ἄλλο νὰ εὔρωσι τὴν αἰτίαν τῆς
 πανώλης εἰς σώματα Πορίων καὶ εἰς τῶν αὐτῶν τὰ σώμα-
 τα νὰ δοκιμάσωσι καὶ τὰ ἰατρικά των. Διὰ τοῦτο ὁ εἰς
 ἔτρεχε παντοῦ μετ' ὃν βασιδοῦχον Δουμίων καὶ Βερναρδὴν,
 καὶ ὡς κύων βινηλάτης παντοῦ ἐζήτει κρουσμένους ἀπὸ Πα-
 νώλην, ὁ δὲ ἄλλος ἠνοιξε τὸ ἀνατομικὸν ἐργαστήριόν του,
 διὰ νὰ σφάξῃ καὶ νὰ ἀνοίξῃ πτώματα ἐν ὑπκίθρῳ εἰς τὸ νη-
 σίδιον Σφακτηρίαν (κασκπιό) οὕτως ὀνομασθῆν ἐκ ταύτης
 τῆς περιπτώσεως. Οὗτοι οἱ Ἴατροὶ ἀκούσαντες, καὶ βλέ-
 ποντες τὸν Δουμίων κἀμνοντα τὰς ἐπισκέψεις του ἀρματων ἐ-
 γον μετ' ὄνω πιστόλια καὶ μετ' ἑμίαν σουβλερὰν βράβδον, ἔθα-
 λαν καὶ αὐτοὶ τὴν στρατιωτικὴν στολήν των, ἐκρέμασαν εἰς
 τὴν μέσην των τὰ σπαθία των, καὶ εἰς τὰ ὑποδήματά των
 ἐκάρφωσαν περυστήρια. Μετ' αὐτὴν τὴν πανοπλίαν καὶ
 μετ' ὅν καρδίαν καὶ μετ' ὅν φλέβαν των ἀντὶ αἵματος γιμά-
 τας φόβου, (ἐπειδὴ ἐνόμιζον, ὅτι ὑπάγουν εἰς κινήγιον ἀγρί-
 ων θηρίων, τὰ ὅποια ὀρμῶσι πολλαίκις κατὰ τῶν κινήγιων,
 καὶ ὄχι εἰς ἐπίσκεψιν καὶ παρηγορίαν ἀνθρώπων δυστυχῶν
 καὶ παντοιοτρόπως κατατεθλιμμένων) ἐπαρουσιάζοντο εἰς
 τὰς καλύβας τῶν ἀθλίων Πορίων, ἔπου τῆς φαντασίας των
 οἱ ὀφθαλμοὶ δὲν ἔβλεπον ἄλλο, εἰμὴ ἐκείνο, διὰ τὸ ὅποσον
 ἤλθαν τόσον μακρὰν, καὶ τὸ ὅποσον τόσον ἐπιθύμουν νὰ βλέ-
 πωσι, δηλ. πᾶσχοντας Πανώλην, μολοντί αὐτὸ τὸ ὅποσον ἀ-
 ληθῶς ἔβλεπον δὲν ἦτο ἄλλο, εἰμὴ πότε Δοθίην, πότε χελονά-
 κια, πότε ἔλκη ἀθῶα καὶ πότε ἄλλα παρόμοια, διότι καὶ ὁ
 ἦρωσ Δονκισῶτος εἰς τὸν παρά τῶν ἀνέμων σφοδρῶς κινου-
 μενον μύλον δὲν ἔβλεπεν ἄλλο, παρά μίαν Μακεδονικὴν
 φάλαγγα ἐτοιμὴν νὰ ἐπιπέσῃ κατ' αὐτοῦ. Οὕτως ἐπαρουσι-
 αζοντο εἰς τοὺς Πορίους οἱ συστημένοι καὶ κινήγοι τοῦ Κυ-

ρίου Βίτμερ, χωρίς νὰ συλλογισθῶσιν, ὅτι ἐκεῖνοι, ἔμπροσθεν τῶν ὁποίων ἐπαρουσιάζοντο μὲ τοσάυτην προπέτειαν, εἶναι ἐξ ἐκείνων, οἵτινες πρὸ ὀλίγων χρόνων εἰς ἐδίωξε χιλίους. Κατὰ τοῦτο μόνον ἐχρησίμευσεν ἡ εἰς τοιαύτην ἐποχὴν τοιούτων ἀνθρώπων ἀποστολὴ εἰς Πόρον, διὰ νὰ μάθωσι καὶ ἐκεῖνοι, οἵτινες δὲν τὸ ἔμαθον ἀκόμη, ὅτι ὁ Λέων Ἕλληνας ἐξεύρει καὶ ποτὲ νὰ κάμῃ τὸ ἀρτίον καὶ εἶναι ὑπομονητικώτατος καὶ εὐαγωγώτατος· ἀλλ' ἄλλοίμονον, ὅστις πεποιθὺς εἰς τὰς δυνάμεις τοῦ αὐθαδεῖσθαι συχνὰ νὰ τὸν παρενοχλῇ καὶ τὸν καταπιεζῇ!

Ἔνας ἐξ αὐτῶν τῶν παρὰ τοῦ Κ. Βίτμερ διὰ τὴν σωτητηρίαν τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους σταλέντων Ἰατρῶν, Ἑρμαν ὀνομαζόμενος, συνωδευμένος ἀπὸ τοὺς συναλεττοὺς τοῦ Βερναρδίνου καὶ Δουμῶν εἰς ἓν ἀπὸ τὰ κυνήγια τοῦ (τῆς Πανώλης) ἤρε μίαν ἡμέραν μεμιᾶς πέντε πύσσοντας Πανώλην τῆς διαγνώσεώς του, τὸν Κ. Γεώργιον Κριετζίην, καὶ τίσσαρνας ἄλλους εἰς τὴν οἰκογένειαν τοῦ Κ. Γεροδέκιου. Βλέποντες τοὺς καὶ οἱ τρεῖς ἀμέσως ἐφώναξαν τὸ σύνθημα « τοῦτο εἶναι φοβερὸ πανοῦκλα. » Ὁ ἀναγνώστης δύναται νὰ φαντασθῇ ποίαν ταραχὴν καὶ ποῖον τρόμον ἔφερον εἰς αὐτάς τὰς οἰκογενείας αὕτη ἡ ἐκφώνησις. Ἡμίθανεῖς καὶ ἀπὸ τὸν τρόμον ἐξω τοῦ ἑαυτοῦ των τοὺς ἤρην ὁ Ἠπίτης ὀλίγον μετὰ ταῦτα, τοὺς ὁποίους ἐξετάσας ἀκριβῶς, ἐπληροφόρηθη, ὅτι οἱ τρεῖς εἶχαν πυρετὸν διαλείποντα κακοήθη, οἱ δὲ ἄλλοι δὴ πυρετὸν γαστρικόν, τὰ ὁποῖα πάθη εἰς ὀλίγας ἡμέρας εὐκόλως ἐθεραπεύθησαν.

Ἐστέρων ἀπὸ ὀλίγας ἡμέρας οὗτοι οἱ Λοιμοκυνηγοὶ ἤσαν καὶ « ἄλλο φοβερὸ πανοῦκλα » εἰς τὸν θραχίονα μιᾶς δεκαπενταετοῦς παρθένου, θυγατρὸς τοῦ Ἰωάννου Κυριακῆ, ὠραιάς, ὡς τὸ ἄστρον τῆς αὐγῆς, ἧτις δὲν εἶχεν ἄλλο τι εἰς

τὸν βραχίονά της, εἰμὴ ἕνα κακομεταχειρισμένον καὶ ἡμε-
λημένον Δοσιῆνα, ἐπειδὴ ἐκοιμᾶτο ἐπάνω εἰς τὰς πέτρας ἐνὸς
βράχου εἰς τὰ Σκέλη. Οἱ ἀλιτήριοι δὲν ἐφριξαν νὰ τὴν ρί-
ψωσιν εἰς τὸ Λοιμοκομεῖον, ὡς ἔρριπτον οἱ Ῥωμαῖοι εἰς τοὺς
Λέοντας μερικοὺς ἐχθροὺς των ἐπὶ ἐγκλήματι κατηγορουμέ-
νους. Βορὰν τῆς Πανώλης ἔστειλαν οἱ ἀθέοφοι εἰς τὸ Λοι-
μοκομεῖον καὶ ἄλλους πολλοὺς, μὴ ἔχοντας ἄλλο, εἰμὴ τὰ εἰς
τὴν ἀνθρώπινον κοινωνίαν συνειθισμένα ἀναπόφευκτα πάθη,
διὰ τὸν θάνατον τῶν ὁποίων θέλουσι δώσειν λόγον καὶ εἰς
τοὺς συγγενεῖς καὶ συμπολίτας τῶν οὕτω φονευθέντων, καὶ
εἰς τὸν Θεόν, ὅστις, κρίμασιν οἷς οἶδε, παρεχώρησεν εἰς τὸν
Κ. Βίτμερ νὰ στείλῃ τὰ σαμφώνιά του, διὰ νὰ καταξέσχί-
σωσι τοὺς ἀθλίους Πορίους.

Καὶ ὁ ἄλλος ἐπίσης παρὰ τοῦ Κ. Βίτμερ εἰς Πόρον σκα-
λεῖς Ἰατρὸς, Σάϋφερτ ὀνομαζόμενος, προσεκτικώτερος καὶ
ἐμβριθέστερος ἀπὸ τὸν Χέρμαν ἤθελεν εἶσθαι κατὰ πάντα
περιττός, ἀν δὲν ἀπίθνησκεν ὁ Ῥοτλάουφ, τοῦ ὁποίου διαδε-
χθεὶς τὴν εἰς τὸ Νοσοκομεῖον θέσιν, ὑπρέτησεν εἰς ταύτην
τὴν περίστασιν τῶντι μὲ ζῆλον καὶ μὲ προθυμίαν.

Τὴν 10 Ἰουνίου ἔγεινε τὸ τελευταῖον κροῦσμα καὶ τὴν 19
τοῦ αὐτοῦ μηνὸς ἐφθασεν εἰς Πόρον ἡ κατ' ἐπανάληψιν καὶ
μὲ σπουδαίαν ἐπιμονὴν ζητηθεῖσα παρὰ τοῦ ἰδίου παραιτή-
σις τοῦ Ἠπίτου, ὅστις, ὡς ἐλέχθη ἀνωτέρω, ἐπροτίμα μᾶλ-
λον νὰ συνεδριάσῃ με τοὺς ἀγγίνας ναύτας τοῦ Πόρου παρὰ
μὲ τοὺς βλάκας, ἀμαθεῖς καὶ μισανθρώπους, μὲ τοὺς ὁποίους
ἤθελε χωρὶς ἄλλο ὁ Κύριος Βίτμερ νὰ συνεδριάσῃ ἐκεῖνος.
Καὶ ἐπειδὴ δὲν ἐκατέρωθωσεν καὶ δὲν ἠξιώθη νὰ ἀκούσῃ αὐτὸν
τὸν ἐξευτελισμὸν τοῦ Ἠπίτου, διὰ νὰ ἐδικηθῇ καὶ νὰ πα-
ρηγορήσῃ τὴν κατ' ἐκείνου λύσσαν του, τί σοφίζεται; νὰ τὸν
φυλακίσῃ ὁ ἀκαθάριστος τὴν καρδίαν ἐπὶ λόγῳ καθάρσεως διὰ

σαράντα μίαν ἡμέραν εἰς τὸ Ἀνδριώτικον Μετόχιον, τὸ ὁποῖ-
 ον δὲν πολὺ διέφερον ἀπὸ τὸ κάτεργον τῆς Κωνσταντινουπό-
 λεως. Ἀλλὰ καὶ τοῦτο δὲν ἐφόβισε παντάπασι τὸν Ἡπίτην,
 ὅστις καταφρονῶν καὶ τοῦτο τὸ φερμαίνιον ἔμεινε εἰς τὴν οἰ-
 κίαν του ἀτάραχος, καὶ ἤθελεν ἀντικρούσειν τὴν βίαν μὲ τὴν
 βίαν ἐὰν προπέτης τις καὶ ἀπονενομημένος ἤθελεν ἀυθαδιάσειν
 νὰ τὴν μεταχειρισθῆ. Ὁ Ἡπίτης λοιπὸν μῆτε μὲ τοὺς Ἰατροί-
 σκούς τοῦ Βίτμερ ἐσυεδρίασε, μῆτε εἰς τὸ Ἀνδριώτικον Με-
 τόχιον ἐμῶθηκε, κατὰ τὴν μεγάλην του ἐπιθυμίαν. Ὑπῆγε δὲ
 εἰς τὴν Ὑδραν, ὅπου ἀφοῦ ἔκαμε τὴν καθαρσίν του ἤλθεν εἰς
 Ἀθήνας, συνωδευμένος ἀπὸ τὴν εὐλογίαν τῶν εὐγνωμόνων Πο-
 ρίων καὶ φέρων μεθ' ἑαυτοῦ καὶ τὸ παρὸν ἡμερολόγιον διὰ νὰ
 τὸ ἐκδώσῃ εἰς τύπον (ἐπειδὴ εἰς τὸν Πόρον ἀκόμη δὲν ἐσκη-
 τυπεγραφή) καὶ τὴν ἐνδόμυχον εὐχαρίστησίν του, ὅτι τὸ εἰς
 Πόρον ταξείδιόν του δὲν ἔγεινε ἐπὶ ματαίῳ. Εὐκόλον εἶναι
 εἰς ἕνα ἔμπειρον ἀρχιστράτηγον νὰ διευθύνῃ διὰ σημείων, τηλε-
 γραφικῶν ἢ καὶ διὰ σαλπίγγων μίαν μάχην, μακρόθεν ἀπὸ
 κἀνένα λόφον καὶ ἀπόθεν δύναται νὰ βλέπῃ ἀκριβῶς καὶ ἐν
 ἀκαρεῖ καὶ τὰ παραμικρῶτερα κινήματα τοῦ ἐχθροῦ του· αὐ-
 τῆ ἢ διευθύνεις ὅμως μακρόθεν πολλὰ μίλλια καὶ ἀπ' ἑν ὁ
 Ἀρχιστράτηγος ὄχι μόνον τὰ κινήματα τοῦ ἐχθροῦ δὲν βλέ-
 πει, ἀλλὰ μῆτε τὸν παρὰ τούτων σαλπίζομενον παιᾶνα ἀ-
 κοῦει, εἶναι φυσικῶς ἀδύνατον νὰ γείνη· διὰ τοῦτο καὶ ὁ
 Στρατηγὸς Βρέθης δὲν ἐδιοίκησε τὸ εἰς Χάναου σῶμά του εἰς
 τὴν ἡμέραν τῆς μάχης, εὐρισκόμενος αὐτὸς εἰς τὸ Μόναχον.
 Ἀλλ' ὁ Κύριος Βίτμερ θέλων νὰ δείξῃ εἰς τὸν κόσμον νέον
 εἶδος σοφίας ἐπεχείρησε καὶ ἤθελε νὰ διευθύνῃ τὰ τοῦ Πόρου
 ὄχι στρατιωτικὰ, ἀλλ' ἡμῶς τὰ εἰς καιρὸν πανδήμου συμφορᾶς
 πολὺ δυσκολώτερα Ὑγειονομικὰ πράγματα, καὶ χωρὶς νὰ
 γνωρίσῃ μῆτε τὰς θέσεις τοῦ Πόρου, μῆτε τοὺς κατοίκους του,

μήτε τὰς ἕξεις των, μήτε τὸν χαρακτῆρά των καὶ τὸ χειρότερον καὶ γελοιωδέστερον χωρὶς νὰ βλέπη οὔτε κανμίαν φωνὴν εἰς τὴν ζωὴν του τὴν Πανώλην, ἐγκαθιδρούθη εἰς Ἀθήνας ἀρχηγὸς καὶ διδάσκαλος τῆς μεθόδου πῶς νὰ ἀποσβεσθῇ ταχέως καὶ χωρὶς ὕλικὴν μεγάλην ζημίαν τῶν Πορίων ἢ Πανώλη. Τοῦτο θέλων νὰ κατορθώσῃ, (ἐπειδὴ τὸν ὑποθέτω φιλάνθρωπότερον ἀπ' ὅ,τι φαίνεται) κατώρθωσεν ἴσως τὸ ἐναντίον μὲ τὰς μικρὰς καὶ πολλὰς παρασάγγας μακρόθεν στελλομένας παραγγελίας του. Καὶ δὲν εἶναι πολλὰ πιθανόν, ὅτι ἢ πρὸς τοὺς Πορίους ἀγρία αὐστηρότης, οἱ ξυλισμοὶ, οἱ τραυματισμοὶ, οἱ ἐμπρησμοὶ τῆς περιουσίας τῶν πτωχῶν καὶ αἰλοπαὶ κωκωκώσεις εἰσὶ παραγγέλματα καὶ διδάγματα τοῦ Κ. Βίτμερ. Καὶ τοῦτο εἶναι ὄχι μόνον πιθανόν, ἀλλ' ἠὲ καὶ ὁμοιαληθές, διότι διὰ τὰς ρηθείσας βιοπραγίας οἱ ἐκτελεσταὶ τούτων πάντοτε ἐδικαιολογοῦντο μὲ τὸ « τοιαύτην προσταγὴν ἔχομεν » καὶ πιθανόν, ὅτι ἐκεῖνος θέλει συστήσῃν εἰς τὴν Κυβέρνησιν τοὺς βιοπραγήσαντας καὶ νὰ βραβεύθωσιν. Ἐνα ἐκ τούτων ἐκτελεστῶν ἐπεθύμει νὰ εὔρη ὁ Κύριος Βίτμερ καὶ εἰς τὸ ὑποκείμενον τοῦ Ἡπίτου· ἀλλὰ ταύτην του τὴν ιδέαν καὶ ἐπιθυμίαν δὲν τοῦ τὴν ἐξέφρασεν ἐκεῖνος εἰς Ἀθήνας, ἀλλ' ἀφοῦ τὸν ἔχωσεν εἰς τὸν μεμολυσμένον Πόρον. Ὁ Ἡπίτης ἄνωγ' εὐκολώτερον ἀπέθνησκεν ἀπὸ μυρίας Πανώλας καὶ εὐκολώτερον ἐγένετο Ἀναξαρχικὸς θύλαξ παρὰ ὑπέλληλος τοιοῦτου, ἐκτελεστής τοιοῦτων βιοπραγιῶν καὶ δῆμιος ὀκτὼ χιλιάδων ἀνθρώπων. Πλήρης ἀγανακτήσεως καὶ λύσσης διὰ ταύτην τὴν ἀποτυχίαν του ὁ Κύριος Βίτμερ ἠθέλησε νὰ παρηγορηθῇ καὶ νὰ κρύψῃ τὴν ἡττάν του κηρύττων εἰς Ἀθήνας αὐτὸς καὶ ἡ συντροφία του ῥητὰ ἄρρητα κατὰ τοῦ Ἡπίτου, χωρὶς νὰ συλλογισθῇ, ὅτι, ὁ Ἡπίτης καὶ ἐὰν ἀπέθνησκεν εἰς τὸν Πόρον, ἡ ἐξισόρησις τῶν διατρεξάντων εἰς ταύτην τὴν Νῆσον καὶ αἱ βιοπρα-

γίαι τῶν ὀπισθακμένων του δὲν ἤθελον συνταρῆν μὲ αὐτὸν, ἀλλ',
 ὅτι ἄλλος ἐπιτηδειότερος ἢ ἤθελε τὰ ζῶγρακρίσειν μὲ ζωήροτε-
 ρα χρώματα ἢ ἤθελεν ἐκδώσειν μόνον ἕσα ἤθελεν εὐρεῖν μετὰ
 τὸν θάνατόν του, τὰ ὅποια ἴσως ἤθελον ἀναγινωσθῆν μὲ περισσο-
 τέραν προσοχὴν ἀπὸτι ἀναγινώσκεται τῶρα τὸ παρὸν ἡμερολό-
 γιον. Ἄλλ' ἄς ὑποθέσωμεν, ὅτι ἀποθανόντος τοῦ Ἡπίτου μήτ'
 εὐρέθη τις νὰ συνῆξῃ τὰς περὶ τοῦ Πόρου σημειώσεις του ἢ
 εὐρεθείσας δὲν εὐρέθη κανεῖς νὰ τὰς δημοσιεύσῃ· πλὴν καὶ εἰς
 ταύτην τὴν περίπτωσιν μετὰ τὴν μὲ τὰς ἄλλας Ἑλληνικὰς
 Ἐπαρχίας συγκοινωνίαν τῶν Πορίων ποίαν μέθοδον ἠδύνατο
 νὰ μεταχειρισθῆ ἢ πανσοφία τοῦ Κυρίου Βίτμερ διὰ νὰ βάλλ-
 ῃ φυλακὴν εἰς τὰ στόματα τῶσων χιλιάδων ἀνθρώπων τῶσων
 βλαφθέντων διὰ τῶν μέτρων του καὶ τῶσων ὠφεληθέντων καὶ
 σωθέντων παρὰ τοῦ Ἡπίτου; Ὅχι ὀλιγωτέραν παρηγορίαν διὰ
 τὴν ἀπότυχίαν του ἤθελπε νὰ εὕρῃ ὁ Κύριος Βίτμερ εἰς τὴν
 σύστασιν καὶ δημιουργίαν ἄλλου Ἰατροσυμβουλίου εἰς Πόρον,
 τοῦ ὁποίου διώρισε μέλη τοὺς ἐξοχωτάτους Δουμῶν, Βερναρ-
 δὴν καὶ Χέρμαν, καὶ τοὺς Κυρίους Σκαμπέλον καὶ Λάνδερερ
 καὶ Πρόεδρον τὸν Πανεξοχώτατον Κύριον Τομπακάκη, τὸν
 ὁποῖον φαίνεται ὁ Κύριος Βίτμερ ἐδίδαξεν ἐν κρυπτῷ τὴν Ἰα-
 τρικὴν εἰς τὴν πενταετῆ πολιτικὴν ἀργίαν καὶ ἀπραξίαν (ὁ κό-
 σμος τὸ ἤξεύρει διὰ ποίας ἀφορμᾶς) ἐκείνου. Ὅποιος δὲν ἴδε
 τοῦτον τὸν σύλλογον τῶν Ἰατρῶν (ἀν ἐξαιρέσητε δύο μέλη) δὲν
 ἴδε τίποτε εἰς τὴν ζωὴν του. Ἐν πρώτοις ἐκυρίευσεν εἰς αὐτὸν
 ἡ Βασιλιῶνις πολυγλώσσια· διότι ὁ Δουμῶν καὶ ὁ Βερναρδὴς
 ὠμίλουσιν Γαλλικὰ, ὁ Χέρμαν Γερμανικὰ, ὁ Σκαμπέλος Ἰτα-
 λικὰ καὶ ὁ Πρόεδρος Τομπακάκης Ἑλληνικὰ. Ὁ Ἀναγνώ-
 στης εὐκόλα δύναται νὰ συμπεράνη ὅποιας σοφᾶς γνώμας καὶ
 λασιῶους βουλὰς ἐμποροῦσι νὰ γεννήσῃσι τοιαῦται κεφαλαὶ
 καὶ τοσαῦται γλῶσσαι !!! Τὸ γελοιδέστερον ταύτης τῆς

σκηνης ἦτο, ὅτι ὠμίλουν ταυτοχρόνως ὅλοι χωρὶς νὰ γελῶσι-
 σιν ὡς ἐγέλων ὅλοι ὅσοι τοὺς ἔβλεπον καὶ τοὺς ἤκουον ἀπὸ τὰ
 διὰ τὴν ζέστην καὶ ἀπὸ ἀνοησίαν, παρὰ τοῦ Προέδρου ἀφεθέντα
 ἀνοικτὰ παράθυρα, ἐνῶ ὁ ἄνθρωπος εἶναι ζῶον γελαστικόν.
 Μεταξὺ τῶν πολλῶν συζητήσεων τούτου τοῦ Ἱατροσυμβουλίου
 τῆς μιᾶς μωροτέρας ἀπὸ τὴν ἄλλην, ὁ Βερναρδὸς ἐπρόβαλε
 μετὰ τὴν ἀποπεράτωσιν τῆς γενικῆς πολυμηγίου καθάρσεως
 τοῦ Πόρου, ὅλοι οἱ κάτοικοι ταύτης τῆς νήσου νὰ κάμωσι καὶ
 ἄλλην δευτέραν κάθαρσιν δώδεκα ἡμερῶν. Εἰς τοῦτο τὸ
 διάστημα ὅλα τὰ πράγματά των νὰ μένωσιν ἐξαπλωμένα ἐ-
 πάνω εἰς ἐπίτῃδες εἰς τοὺς δρόμους δεμένα σχοινία· διὰ δὲ τὰ
 σώματά των νὰ κατασκευασθῶσι κλουβία ξύλινα, εἰς τὰ ὁ-
 ποῖα, σφαλιζόμενοι μικροὶ καὶ μεγάλοι ἄνδρες καὶ γυναῖκες
 νὰ καπνίζωνται μὲ χλωρίνην, ὡς καπνίζουσιν οἱ Καισασαρεῖς
 τοὺς Παστρομάδες καὶ οἱ Γερμανοὶ τὰ χοιρομηρία, ἢ ὡς τυ-
 ροφλέγουσι (καβουρδίζουσι) τὸν ὠμὸν καρφέν. Εἰς ἄλλην
 συνεδρίασιν πάλιν ἐπρότεινεν ὁ Τομπακάκης νὰ δέσῃσι τὸν Ἱ-
 ατρὸν Ἡπίτην χειῖρας καὶ πόδας καὶ νὰ τὸν ρίψωσιν εἰς τὴν
 θάλασσαν, ἐπειδὴ « ὅσον εἶναι αὐτὸ τὸ σκάνδαλον εἰς τὸν Πό-
 ρον » (αὕτη εἶναι ἡ ἔκφρασίς του) εἶναι ἀδύνατον νὰ προσδεύ-
 ωσιν αἱ ἐργασίαι τοῦ ὁποίου προέδρευεν αὐτὸς Ἱατροσυμβου-
 λίου, τὸ ὁποῖον, ἔλεγε, κάμνουσι πάντοτε καὶ μερικοὶ νῆπται
 μὲ τοὺς καλογήρους, ὅταν εἶναι μεγάλη τρικυμία καὶ κινδυ-
 νεύῃ τὸ πλοῖόν των.

Εἰς ἄλλην συνεδρίασιν ἀνέφερεν ὁ Κύριος Λάνδερερ, ὅστις
 ἐκαθάριζε καὶ ἐκαπνίζεν ὅλον ἐν τὰ ὀσπήτια τοῦ Πόρου, ὅτι εἰς
 ἐν τῶν ἤδη καθαρισθέντων ὀσπητίων ἤρπεν ἐν φέσιον καινούρι-
 ον, βαλμένον ἐκεῖ δύο ἡμέρας μετὰ τὴν κάθαρσιν καὶ κάπνι-
 σιν αὐτοῦ. -- Ψεύδῃσαι, τὸν ἀπεκρίθη ὁ Πρόεδρος Τομπακά-
 κης. -- Ψεύδῃσαι, ὁ ἴδιος τὸν ἀνταπεκρίθη ὁ Κύριος Λάνδερερ.

προσθέτων ὅτι ἔχει φύλακας καὶ χωροφύλακας τοὺς ὁποίους ἔπρεπε νὰ διορίσῃ νὰ φυλάξωσι νὰ μὴν ἔμβῃ κανεὶς εἰς τὰ ἄδεια ὀσπήτια τῶν πολιτῶν, τῶν ὁποίων τὰ χαμηλὰ παράθυρα ἦσαν ἀνοικτὰ καὶ αἱ θύραι δεμέναι μόνον με λεπτὸν σπάγγον, καθὼς μῆτε τῶν ὀρνιθῶνων τὰς θύρας ἄλλοῦ δένουσιν.

Εἰς ἄλλην συνεδρίασιν πάλιν ἔγεινε πρότασις νὰ ἐκβάλωσιν ὅλους τοὺς ἀσθενεῖς ἀπὸ τὸ Κάστρον τοῦ Ἐἰδεκ καὶ νὰ τοὺς μεταφέρωσι πάλιν εἰς τὴν Σφακτηρίαν ὅπου ἦσαν πρὶν τῆς ἐλεύσεως τοῦ Ἡπίτου· καὶ τοῦτο ἐπειδὴ ἐνόμιζον, ὅτι ἀνατρεπομένων τῶν παρ' ἐκείνου διωρισμένων μέτρων δύνανται εὐκολώτερα νὰ τὰ παραστήσωσι βλαβερὰ εἰς τὸν ἄλλον πρόεδρον τοῦ ἐν Ἀθήναις Ἰατροσυμβουλίου.

Ἀπὸ τὴν σύνθεσιν καὶ ἀπὸ ταύτας τὰς προτάσεις τοῦ ἐν Πόρω Ἰατροσυμβουλίου εὐκολὰ δύναται νὰ συμπεράνῃ ὁ ἀναγνώστης τὰς ἐπιλοίπους προτάσεις, αἱ ὁποῖαι ἦσαν τόσον δυσκατάληπτοι, ὅσον εἶναι εἰς τοὺς Χριστιανοὺς τὰ εἰς τὰ Συναγωγία φαλλόμενα καὶ ἀναγινωσκόμενα καὶ τὰς ὁποίας παρατρέχει ὁ συνθέτης τούτου τοῦ ἡμ. ερολογίου ἀπὸ φόβον μὴ ἐνεργήσωσιν ὡς ἐμετικὸν εἰς τὴν φαντασίαν τοῦ ἀναγνώστου. Ἐν τοσοῦτῃ ἡ τριάς τῶν Ἀσκληπιαδῶν Βερναρδῆ, Δουμῶν καὶ Ἐρμαν ἐξηκολούθει τὰς ῥαβδομαντικὰς ἐπισκέψεις της, καὶ ὅπου ἐπαρουσιάζετο κάμμία Παρῶτις ἐρυσιπελατώδης, κάνεννας Δοθιῆν, κάνεννας βουδῶν τῶν ἡβῶντων (buhocrecentium) κάμμία Ἐγκεφαλῆτις ἐφηλιακὴ, συμβαίνουσα τότε συχνὰ διὰ τὸ ἄστεγον τῶν περισσοτέρων Πορίων, καὶ διὰ τὸ ὑπερβάλλον τῆς ζέστης, ἀμέσως ἠκούετο φωνὴ βοῶντος «φοβερὸ πανούκλα.»

Ἄλλ' ἄς ἐπανέλθωμεν εἰς τὴν ἀκολουθίαν τοῦ Ἡμερολογίου μας, ὅπου ὁμολογοῦμεν ἐκάμαμεν μερικὰς παρεκβάσεις καὶ μερικοὺς ἀναχρονισμοὺς· ἀλλ' ἐν ταυτῷ παρακαλοῦμεν τὸν Ἀναγνώστην νὰ παρατηρήσῃ, ὅτι ἂν ἀρμαθιάξῃ τὰ εἰς Πόρον

διατρέξαντα κατὰ τὴν ἀκριβῆ χρονολογικὴν τάξιν, τοῦτο τὸ ἡμερολόγιον ἤθελεν ὁμοιάσειν μᾶλλον μὲ Συναξάριον, ὄχι ἀγίων δηλ. ἀνθρώπων εὐεργετῶν τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, ἀμμιῇ δαιμόνων σταλμένων ἀπὸ τὸν Βελζεβούλ διὰ νὰ καταστρέψωσι τοὺς κατοίκους τοῦ Πόρου· καὶ νὰ παρατηρῆ προσέτι, ὅτι ὅσα συμβάντα ἔχουσι κάποιαν ὁμοιότητα, ἀναλογίαν καὶ ἀλληλουχίαν, χωρὶς χασμωδικὴν ῥῆξιν ἢ χωρὶς διὰ τὸν ἀναγνώστην κοπιαστικὴν διαπῆδησιν, δὲν χωρίζονται ἀπ' ἀλλήλων.

Τὴν 10 Ἰουλίου εὐρέθη εἰς τὴν ὄπην ἐνὸς περὶ τὸ Μοναστήριον βράχου, ἀπέχοντος πολλὰ μίλλια ἀπὸ τὴν πόλιν καὶ διὰ τὸ δύσβατον αὐτοῦ χωρισμένου ἀπὸ τὰς ἐκεῖ καλύβας, ἓνας ἀπὸ Πανώλην κρουσμένος, Ἀναγνώστης Ξεφτέρης ὀνομαζόμενος, ὅστις μετακομισθεὶς εἰς τὸ Κάστρον ἀπέθανε τὴν ἐρχομένην ἡμέραν.

Τοῦτου τοὺς βουβῶνας καὶ ἀνθρακας ψάυσας ὁ ἄθλιος Ἰατρός Ῥοτλάουφ, χωρὶς νὰ πλυθῆ κατόπιν μὲ χλωρίνην, ἐκρούσθη καὶ μετ' ὀλίγας ἡμέρας ἀπέθανε.

Τὴν 13 καὶ 14 τοῦ αὐτοῦ μηνὸς παντοῦ καὶ εἰς τὴν πόλιν καὶ εἰς ὅλα τὰ περὶχωρα τοῦ Πόρου τελεία υἡγεία.

Τὴν 15 τοῦ αὐτοῦ μηνὸς ἦλθεν εἰς Πόρον ἡ Κάρα τοῦ Ἁγίου Ἰεροθέου καὶ ψαλέντος ἀγιασμοῦ εἰς ὅλα τὰ μέρη ὅπου ἦσαν σκορπισμένοι καὶ τοποθετημένοι οἱ κάτοικοι τοῦ Πόρου ἦτον ἀδύνατον εἰς τὴν μεθ' ὀρμῆς καὶ ταχύτητος, συνειθισμένης εἰς τοὺς Ἑλληνας, ἀντλήσιν τοῦ Ἀγιάσματος νὰ μὴ ἐγγίξῃ ὁ ἓνας τὸν ἄλλον· καὶ μολοντοῦτο δὲν ἔγινε πλέον κἀνὲν κροῦσμα. Ὄταν ἔψαλλον τὸν ἀγιασμόν « θὰ θαυματουργήσῃ βέβαια ἡ Κάρα τοῦ Ἁγίου » ἔλεγε ἓνας ἐκ τῶν εἰς αὐτὸν παρευρισκομένων εὐλαβῶν -- Τοῦτο εἶναι βέβαιον, ἐπανέλαβεν ἓνας ἄλλος ἀστεῖος, ἀλλ' ἐπρόφθασε καὶ ἐθαυματούργησε πρῶτον ἡ Κάρα ἐκείνου, δεικνύων τὸν ἀπὸ τὸν ἐξώστην τῆς

οικήας του ἀκούοντα τὸν Ἁγιασμὸν Ἡπίτην.

Ὁ Τομπακάκης ἐξακολουθεῖ νὰ βλακνίζη τοὺς εἰς τὸ Κόσρον ἀσθενεῖς καὶ αὐτὸν τὸν Ἱατρὸν Σαΐφερτ, μὴ προμηθεύων εἰς αὐτοὺς τὰς ἀναγκαίας τροφάς. Ὁ Ἡπίτης φυλάττει ἐν γράμμα τοῦ Σαΐφερτ μνηολογημένον ἀπὸ 11 Ἰουλίου εἰς τὸ ὅποσον οὗτος παραπονεῖται πικρῶς περὶ τοῦτου.

17 Ἰουλίου. Ὁ Δουμῶν καὶ συντροφία ἀπελπισμένοι καὶ κατατεθλιμμένοι διὰ τὴν κατάπαυσιν τῆς Πανώλης καὶ διὰ τὴν ἥδη κυριεύουσαν ἄκραν ὑγείαν, (διότι οἱ κόρακες ἀπὸ πτώματα τρέφονται) καὶ μάλιστα διότι ἐπιθυμοῦσαν νὰ εὕρωσι πούποτε «κωνὲν φοβερὸ Πανούκλα» πρὶν εἶτι φθάσῃ εἰς Πόρον ἢ περιμενομένη ἐπιβεδαιώσις τῆς παραιτήσεως τοῦ Ἡπίτου, τὴν ὁποίαν τὰ Ἱατροσυμβούλια τοῦ Πόρου καὶ τῶν Ἀθηνῶν ὠνόμαζον παντοῦ παῦσιν, καὶ ὡς τοιαύτην τὴν διελάλουν, ἦσαν τέλος πάντων μίαν παρθένον εἰς τὰ Σκέλη, περὶ ἧς ἀναφέραμεν ἀνωτέρω, μ' ἓνα κακοφορτισμένον Δοθιῆνα εἰς τὸν βραχίονα, τὸν ὅποσον ὀνομάσαντες Πανώλην, ἔρριψαν τὴν ἀθλίαν εἰς τὸ Λοιμοκομεῖον. Ἄλλ' ἡ παρθένος ἐσώθη παραδόξως διὰ νὰ κηρύξῃ καὶ αὐτὴ μὲ πολλοὺς ἄλλους ὁμοιοπαθεῖς τοῦτο τὸ εἶδος ἀποπειρας τῆς μαικρονίας.

Τὴν 19 Ἰουλίου τὸ ἑσπέρας ἦλθεν εἰς Πόρον ἡ εἰδησις τῆς μετ' ἐπιμονῆς δις ζητηθείσης παραιτήσεως τοῦ Ἡπίτου. Ποῦος ἐβαστοῦσε πλέον τὸν Τομπακάκην καὶ τὴν συντροφίαν ἀπὸ τὴν χαράν των; Τότε ἔσφαξαν τὸν μόσχον τὸν σιτευτὸν εἰς τὰ περιβόλια, καὶ ἔστειλαν παντοῦ διαλαλητὰς νὰ κηρύξωσι καὶ νὰ σαλπίσωσι, ὅτι αὐτοὶ ἔπικσαν τὸν Ἡπίτην. Καὶ διὰ νὰ δείξῃ εἰς τὸν Πόρον τὴν παντοδυναμίαν τοῦ Ὁ Τομπακάκης καὶ διὰ νὰ δείξῃ καὶ πραγματικώτερον εἰς τὸν λαόν, (τὴν κατ' αὐτὸν) δι' αὐτοῦ ἐνεργηθεῖσαν παῦσιν τοῦ Ἡπίτου, ἔπαυσεν ἀμέσως τὸν Ἱατρὸν Κοκκόλην ἀπὸ τοῦ νὰ πράττῃ τὴν τέχνην

του, καὶ ἀπὸ τοῦ νὰ ἐπισκέπτεται ἀρρώστους (ἐπειδὴ ἔκαμνε τοῦτο δι' ὀδηγίας καὶ παραγγελίας τοῦ Ἡπίτου) διατάττων εἰς τὰ φαρμακοπωλεῖα νὰ μὴ δέχωνται τὰς Ἱατρικὰς συνταγὰς τοῦ Ἐφυλάκωσε ταυτοχρόνως τοὺς τέσσαρας κωπηλάτας τοῦ Ἡπίτου ἐπὶ λόγῳ μὲν λοιμοκαθάρσεως, ὡσὰν νὰ ἦτο καθαρώτερος αὐτὸς, ὅστις ὡς θέλομεν ἀναφέρειν εἰς τὸν οἰκεῖον τόπον, ἐλάμβανε γράμματα ἀπὸ τοὺς Ὑπολοίμους καὶ ἀπὸ τὸ Κάστρον, τῇ ἀληθείᾳ δὲ, ἐφυλάκισε τοὺς κωπηλάτας, διὰ νὰ λυπήσῃ τὸν Ἡπίτην ὅστις ἠγάπα τοὺς τοὺς ναύτας διὰ τὴν ἀξιοσύνην των. Τῶν ταπεινῶν καὶ μικρῶν ἀνθρώπων καὶ τὰ ἐκδικητικὰ μέτρα εἶναι ταπεινὰ καὶ ἀνόητα. Οἱ τοιοῦτοι ὁμοιάζουσι μὲ τὰ μωρὰ παιδία, τὰ ὅποια ὅταν περὶ κτυπήσωσιν, ἀντικτυποῦσι καὶ αὐτὰ τὰ εἰς τὰ ὅποια ἔπεσαν ἀντικείμενα.

Μετὰ τὴν παῦσιν τοῦ Ἱατροῦ Κοκκόλη καὶ μετὰ τὴν φυλάκισιν τῶν κωπηλατῶν ἀπεφάσισεν ὁ Τομπακάκης νὰ καταστρέψῃ καὶ νὰ ἀνατρέψῃ ὅσα προηγουμένως εἶχε προσδιορίσειν προφυλακτικὰ καὶ ἀντιλοιμικὰ μέτρα ὁ Ἱατρὸς Ἡπίτης· καὶ ἐπομένως ἐσήκωσεν ἀμέσως ἀπὸ τὸ Κάστρον τοὺς Χωροφύλακας ἐπὶ λόγῳ, ὅτι εἶναι φόβος μὴ μολυνθῶσι καὶ μήτε τοὺς ἀντικατέστησε κἄν μὲ ἓνα ἀπλοῦν φύλακα, ὅστις ποτὲ δὲν λείπει οὔτε ἀπὸ τὰ Τουδαϊκὰ Νοσοκομεῖα τῶν ψωριασμένων. Σημειωτέον δὲ ὅτι οἱ χωροφύλακες ἦτο ἀδύνατον νὰ μολυνθῶσιν ἀκουσίως, ἐπειδὴ ἡ καλύβη των ἦτο μακρὰν ἀπὸ τὴν πύλην τοῦ Κάστρου ἐπάνω εἰς ἓνα βράχον ἢ ἀπορωγάδα καὶ μὲ τοὺς εἰς τὸ Κάστρον δὲν εἶχαν τὴν παραμικροτέραν σχέσιν. Ποῖον ἦτο τὸ ἀποτέλεσμα ταύτης τῆς παύσεως τῶν Χωροφυλάκων, ἀκούσατε. Ἐπὶ εἰς τὸ Κάστρον ὑπόλοιμον γυναῖκα τοῦ Δημητρίου Ἀναστασίου Καλλιμασία, καθῶς καὶ ἄλλους μὲ ζῆλον εἰς ταύτην τὴν περίστασιν ὑπηρετοῦν-

τας, δὲν ἤθελεν ὁ Τομπακάκης νὰ πληρώσῃ τὸ μνησιῶν της, ἐπὶ τῇ προφάσει ὅτι ἀμελεῖ τοὺς ἀσθενεῖς καὶ ὅτι δὲν ἐκπληροῖ καλῶς τὰ χρέη της. Ὁ ἔξω τοῦ Κάστρου καθαρὸς ἀνὴρ ταύτης τῆς ὑπολοίμου ὑπῆγεν ἐπομένως καὶ ἐζήτηε τὸν μισθὸν τῆς γυναικὸς του. Ὁ Τομπακάκης τὸν ἔστειλεν εἰς τὸ Κάστρον νὰ τοῦ φέρῃ ἔγγραφον μαρτυρικὸν ἐκ μέρους ἄλλων τῶν ἄλλων ὑπολοίμων καὶ ἐκ μέρους τῶν ἀσθενῶν περὶ τῆς καλῆς διαγωγῆς τῆς γυναικὸς του. Ὑπῆγεν ὁ Καλλιμασιάς, ἤρρε τὴν γυναῖκά του, τοὺς ὑπολοίμους καὶ τοὺς ἀσθενεῖς, καὶ ποῶς ἦτο νὰ τὸν ἐμποδίσῃ; ἐπῆρε τὸ ζητούμενον μαρτυρικὸν καὶ τὸ ἔφερεν εἰς τὸν Τομπακάκην. Δύο ἡμέρας μετὰ ταῦτα ἐνθυμηθεὶς ὁ Τομπακάκης, ὅτι ὁ Καλλιμασιάς ἐσυγκοινώνησε μὲ τὴν γυναῖκά του καὶ μὲ τοὺς λοιποὺς μολυσμένους, τὸν συλλαμβάνει μετὰ δύο ἡμέρας! καὶ αὐτὸν καὶ τὰς δύο θυγατέρας του, τοὺς βάζει εἰς μίαν λέμβον μολυσμένην καὶ τοὺς στέλλει εἰς τοὺς ὑπόπτους· ἀλλ' ἀγαθῆ τύχη κἀνεὶς ἐξ αὐτῶν δὲν ἐκόλλησε τὴν Πανώλην. Ἡ ἀταξία τῶν Χωροφυλάκων (ἡ μᾶλλον εἰπεῖν τοῦ ἀρχηγοῦ των) ἐξακολουθεῖ ὀλονέν· κτυποῦσιν, ὑβρίζουσιν ὄντινα θέλουσι καὶ ἀσχημονοῦσι δημοσίως. Ἐνας ἐξ αὐτῶν περῶν μίαν ἡμέραν ἔμπροσθεν τῆς θύρας τοῦ Στρατιωτικοῦ Νοσοκομείου, κειμένου σχεδὸν εἰς τὸ κέντρον τῆς πόλεως, βλέπει τὴν γυναῖκα τοῦ νοσοκόμου Βαυαροῦ, σταματᾷ, τὴν ὁμιλεῖ, τῆς ζητεῖ Ἄλλ' ἢ γυνὴ ἐπιπλήττουσα αὐτὸν διὰ τὴν ἀσχημοσύνην του τὸν λέγει νὰ τῆς δεῖξῃ τὴν βράχην του· ἐκείνος φωνάζει, ὑβρίζει, καὶ ἐν τῷ μεταξύ ἔρχεται· καὶ ὁ ἀνὴρ τῆς γυναικὸς· κοντολογίῃ, αὕτη ἡ σκηνὴ ὀλίγον ἔλειψε νὰ λάσῃ χαρακτηριστῆρα τραγικόν.

Ὁλίγας ἡμέρας πρὸ ταύτης τῆς σκηνῆς ὁ Ἡπίτης συνωδευμένος ἀπὸ τὸν Κ. Τομπακάκην ἶδε τέσσαρας Χωροφύ-

λακας συνομιλοῦντας μὲ τρεῖς γυναῖκες δημοσίους, ἐχούσας τὰ σκηνώματα των εἰς ἓν περιβόλιον κείμενον πλησίον τοῦ κήπου τοῦ Τομπάζη. Ὁ Ἠπίτης ἐδίωξεν ἐκεῖθεν τοὺς Χωροφύλακας ἐπιπλήττων σφοδρῶς τὰς γυναῖκας, αἵτινες, καθὼς ὅλοι οἱ κάτοικοι τοῦ Πόρου, δὲν εἶχαν ἄδειαν νὰ συγκοινωνήσωσι μὲ κἀνένα. Εἰς ταύτην τὴν εὐκαιρίαν ἐδιηγῆθη ὁ Τομπακάκης τὸν Ἠπίτην, ὅτι εἶδε μίαν γυναῖκα δημοσίον κάμνουσαν εἰς ἓνα φίλον του νυκτερινὰς ἐπισκέψεις.

Τὴν 21 Ἰουλίου παραπονεῖται πάλιν ἐγγράφως ὁ εἰς τὸ Κάστρον Ἰατρός Σάϊφερτ, ὅτι καὶ αὐτὸς καὶ οἱ ἀσθενεῖς εἶναι εἴκοσι ὀκτὼ ὥραι, ἀφότου εἶναι νηστικοί, καὶ ὅτι σερῶνται ὄχι μόνον τροφῶν, ἀλλὰ καὶ ἰατρικῶν.

Τὴν αὐτὴν ἡμέραν ἀπέθανεν εἰς τὸ Κάστρον ὁ Ἰατρός Ροτλάουφ, ἐγκαταλείψας εἰλικρινῆ καὶ βαθεῖαν λύπην καὶ εἰς τοὺς φίλους του καὶ εἰς τοὺς ἀσθενεῖς, τοὺς ὁποίους ἐκύτταξε μὲ πολλὴν ζῆλον καὶ μὲ πολλὴν προθυμίαν. Οὗτος μετὰ τὴν ἔλευσιν τοῦ Ἰατροῦ Σάϊφερτ, ἀνωτέρου κατὰ τὸν βαθμὸν ἀπ' ἐκεῖνον, τὸν ὁποῖον βαθμον καὶ ὁ ἓνας καὶ ὁ ἄλλος ἔπρεπεν εἰς τοιαύτην ἐποχὴν νὰ ἀφήσωσιν ἔξω τοῦ λιμένος τοῦ Πόρου, ἔχασε τὴν πρώτην τοῦ εὐθυμίαν, ἦτο πάντοτε σύννου καὶ κατηγής, δὲν ἐφυλάττετο ὡς πρότερον ἀπὸ τὸ μόλυσμα, καὶ ἐπαραπονεῖτο συχνὰ κατὰ τοῦ Κ. Βίτμερ, ὅτι ἔστειλε τὸν Σάϊφερτ νὰ τὸν ἀντικαταστήσῃ, καὶ νὰ τὸν διαδεχθῆ ἔτι ζῶντα. Ἰδοὺ τὶ ἀποτελέσματα εἶχεν ἡ τυφομανία τοῦ Κ. Βίτμερ, τοῦ μὴ ἰδόντος ποτὲ τὴν Πανώλην, μήτε σποδίσαντος τὴν εἰς τοιαύτας περιστάσεις ψυχικὴν καὶ ἠθικὴν διάθεσιν καὶ κατὰστασιν τῶν ὑπηρετούντων, καὶ εἰς κίνδυνον διανεκῶς εὐρισκομένων, ἢ τυφομανία, λέγω, νὰ διευθινῇ τὰ πράγματα τοῦ Πόρου, εὐρισκομένου αὐτοῦ εἰς Ἀθήνας! ! !

Τὴν 24 Ἰουλίου ὁ Πρόεδρος Τομπακάκης δὲν ἐσυγκάλε-
σεν εἰς συνεδρίασιν, ἥτις ἐγένετο πάντοτε τὴν νύκτα, τὰ μέ-
λη τοῦ Ἰατροσυμβουλίου του, ἐπειδὴ ταύτην τὴν νύκτα ἐνη-
σχολήθη μετὰ τοῦ Κ. Παλάσκα, πῶς νὰ βασανίσῃ τῶντι
Ἰατροσυμβουλίου τὴν ἀθλίαν οἰκογένειαν τῶν ἀδελφῶν Δουζίνα,
ἑαστοζων αὐτὴν ἔλθῃ τὴν νύκτα ἐπὶ τῶν κυμάτων εἰς μι-
κρὰν καὶ στενὴν λέμβον· ἡ γυνὴ ἐνὸς ἐκ τῶν ἐποίων ἀπεβίβ-
θη ἀπὸ τὴν ψύχραν καὶ κακουχίαν τῆς νυκτός, τὰ δὲ παιδιά
τῶν ἠσθένησαν βαρέως, ὡς ἀνωτέρω ἀνεφέραμεν.

Τὴν αὐτὴν ἡμέραν ἔπεσε μία βροχὴ βαγδασιότη, ἥτις
κατέβρεξε καὶ ἠφάνισε τοῖς ἐν ὑπαίθρῳ, διὰ τοῖς ἐποίοις ὁ
Τομπακάκης δὲν ἠθέλησε νὰ δώσῃ σανίδα, διὰ νὰ κάμουν
καλύβας. Ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τούτων τῶν δυστυχῶν ἦτο καὶ ἡ
οἰκογένεια τῶν μακαριτῶν Ἀντωνίου Βίκου καὶ τοῦ Φιλίπ-
που Μαλτέζου συνισταμένη ἀπὸ γυναῖκας ἠφανισμένας ἀ-
πὸ πᾶν εἶδος στερήσεως καὶ κακουχίας, καὶ ἀπὸ ἀνήλικα
παιδιά.

Ταῦτα εἰσὶ τὰ ἐπὶ τῆς Πανώλης τοῦ Πόρου κυριώτερα
καὶ πλειοτέρου λόγου ἄξια συμβάντα· περὶ δὲ τῆς φύσεως
καὶ περὶ τοῦ χαρακτῆρος ταύτης τῆς νόσου ὁ Συνθέτης τοῦ-
του τοῦ Ἡμερολογίου θέλει εἰπεῖν πολλὰ ὀλίγα, ἐπειδὴ πε-
ρὶ τούτων πολλὰ ἑκατοντάδες Ἰατρῶν κατὰ διαφόρους ἐπο-
χὰς ἔγραψαν τόσον πολλὰ, ὥστε δὲν ἄφρασαν διὰ ἐκεῖνον σχε-
δὸν τίποτε νὰ εἴπῃ ἢ νὰ γράψῃ. Ἐκτὸς τούτου, τοῦτο τὸ ἡ-
μερολόγιον δὲν εἶναι Λοιμολόγιον καὶ γράφει ἐξαιρέτως διὰ
τοὺς ἀνιάτρους, οἵτινες δὲν πολὺ ἀγαπῶσι τῶν ἀσθενειῶν τὰς
ὑπνωτικὰς περιγραφάς.

Οἱ Ἰατροὶ διακρίνοσιν ἐν γένει καὶ δικαίως δὶώ εἶδη
Πανώλης, μίαν ἐνδημικὴν, δηλ. γεννηθεῖσαν ἀπὸ αἰτίας το-
πικῆς, ἥτις εἶναι ὀλιγώτερον κολλητικὴ καὶ καστροπεπτικὴ·

τὴν δὲ ἄλλην ὀνομάζουσι Πανώλην τῆς Σμύρνης καὶ τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἣτις εἶναι ἄκρως κολλητικὴ καὶ θανατηφόρος. Τοῦτον τὸν δηλητήριον χαρακτήρα λαμβάνει πολλὰκις καὶ ἡ ἐνδημικὴ ἢ ἡ Αἰγύπτιος Πανώλη, ἐπεξεργασθεῖσα καὶ τελειοποιηθεῖσα τρόπον τινὰ εἰς τὸν ἀνθρώπινον ὄργανισμόν. Μὲ ὄλην τὴν ἀγριότητά της ὅμως καὶ ἡ τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ ἡ τῆς Σμύρνης Πανώλη δὲν ἤθελεν εἶσθαι τόσοσ καταστρεπτικὴ, ἐὰν ὁ Πάσχωσ ἐπέριποιεῖτο καὶ ἐκυττάζετο ἀμέσως ἀπ' ἀρχῆς, ὡς ἤθελε κυτταχθῆ πάσχωσ ἄλλην ἀσθένειαν. Οἱ περὶ τὸν κρουσθέντα νοσοκόμοι, προκατελημμένοι οἱ πλείότεροι, ὅτι τὸ κακὸν εἶναι ἀνίατον, φροντίζουσι μᾶλλον πῶς νὰ ἀπαλλαχθῶσιν ἀπὸ τοιούτους ἀνθρώπους, παρὰ πῶς νὰ τοῖς ἰδῶσιν ὑγιεῖς. διὰ τοῦτο οἱ διοριζόμενοι λοιμοκόμοι πρέπει νὰ ἦναι ἀνθρωποὶ ἀναγνωρισμένης τιμιότητος καὶ χρηστοθείας, καὶ πρὸ πάντων εἰς ἄκρον φιλάνθρωποι καὶ πονητικοί. Εἰς νοσήλευσιν καὶ ὑπηρεσίαν τοιούτων ἀσθενῶν αἱ χρηστοθεεῖς γυναῖκες εἶναι ἀσυγκρίτως ἐπιτηδειώτεροι, ἐπειδὴ τὸ γυναικεῖον φύλον εἶναι γενικῶς ἡμερωτέρου ἤθους, συμπλητικώτεροι καὶ καθαριώτεροι. Εἶπα καὶ καθαριώτεροι, διότι ἡ καθαριότης εἰς ταύτην τὴν νόσον ὅπου ὑπάρχουσι καὶ ἔλκη ἰχωρῶδη καὶ ἀνθρακες καὶ ἄλλαι ἐκκρίσεις, ἡ καθαριότης λέγω εἶναι τὸ πρῶτιστον ἰατρικόν. Ὁ Ἡπίτης καὶ εἰς τὴν Ὀδησσὸν καὶ εἰς Κωνσταντινούπολιν καὶ μερικὸς εἰς Πόρον, ἶδε πολλοὺς ἀποθανόντας μᾶλλον ἀπὸ τὴν ἔλλειψιν τῆς καθαριότητος, παρ' ἀπὸ τὴν σφοδρότητα τοῦ πάθους.

Εὐκταιώτερον ἦτο, (καὶ ὁ καιρὸς δὲν εἶναι ἴσως πολλὰ μακρὰν,) νὰ ἐξαλειφθῆ ὀλοτελῶς ἀπὸ τὸ πρόσωπον τῆς γῆς αὕτη ἢ ἀσθένεια. Ἀλλ' ἔως τότε φιλάνθρωπικαὶ Ἐταιρίαι, καλῶς ὀργανισθεῖσαι (μερικὴ καὶ διὰ συνδρομῆς τῆς Με-

γάλης Ἐκκλησίας,) νὰ κάμωσιν εἰς Κωνσταντινούπολιν καὶ εἰς Σμύρνην περισσότερα Λοιμοκομιεῖα, τὰ ὁποῖα νὰ ᾖναι κατεσκευασμένα καὶ χωρισμένα εἰς τρόπον, ὥστε εὐκόλως, καὶ, ὅσον δυνατόν ἀκινδύνως νὰ γίνῃ ἢ ἐκ μέρους τοῦ Ἰατροῦ ἐποφία, καὶ ἐκ μέρους τῶν Λοιμοκόμων ἢ περιποίησις καὶ νοσηλεύσις. Πρὸ πάντων δὲ κἀδοὶ μεγάλοι, γεμάτοι πάντοτε πρόσφοτον νερὸν καὶ χλωρίνης ἀρκετὴ ποσότης νὰ μὴ λείπωσιν ἀπὸ ὅλα τὰ δωμάτια τῶν ἀσθενῶν. Ἐννοεῖται δὲ, ὅτι ὁ τῶν τοιούτων καταστημάτων Ἰατρὸς, σιμὰ τῶν ἐκτεταμένων γνώσεών του καὶ τῆς ἰατρικῆς ἐμπειρίας του, πρέπει νὰ διακρίνηται ἐξαιρέτως καὶ κατὰ τὴν φιλανθρωπίαν καὶ κατὰ τὴν συμπάθειαν. Εἰς οὕτως ὠργανισμένα Λοιμοκομιεῖα, διευθυρόμενα ἀπὸ τοιούτους Ἰατροὺς, δὲν ἀμφιβάλλω ὅτι πολλοὶ πάμπολλοι δύνανται νὰ σωθῶσιν.

Ὁ Ἰατρὸς Ἠπίτης συνειθίζει νὰ δίδῃ εἰς τὸν συγκοινωνήσαντα μὲ κρουσμένον ἀμέσως εἰς τὴν ἀρχὴν ἐν ἐμετικῶν, τὸ ὁποῖον διασεῖον τὸν ὀργανισμὸν οὐδετερόνει ἢ κατατρέψει τρόπον τινὰ τὴν σπορὰν τοῦ μιάσματος· ταυτοχρὸνως λούει καὶ τρίβει δις τῆς ἡμέρας μὲ χλωρίνην τὸν κρουσθέντα. Ἐὰν μετὰ τρεῖς ἡμέρας δὲν ἀναφανῶσι συμπτώματα Πανώλης, ἔμπορεῖ νὰ ᾖναι βέβαιος ὁ ὑποπτος, ὅτι ἀπέφυγε τὸν κίνδυνον. Μόλυσμα ἐμφωλεῖον πολλὰς ἡμέρας εἰς τὸν ἀνθρώπινον ὀργανισμὸν εἶναι ἀδύνατον ἄναπτυχθῆναι μετὰ πολλὰς ἡμέρας, ἐβδομάδας, ὡς δοξάζουσι μερικοί· διότι τοιαύτης φύσεως μόλυσμα, ὁποῖον εἶναι τὸ τῆς Πανώλης, ἔμπορεῖ νὰ θεωρηθῆ ὡς πῦρ καταναλίσκον, τὸ ὁποῖον δὲν εἶναι δυνατόν νὰ μείνῃ πολλὰς ἡμέρας εἰς συνάρειαν μὲ εὐρηστα σώματα, χωρὶς νὰ τὰ καύσῃ καὶ χωρὶς νὰ τὰ καταστρέψῃ.

Ὅταν δὲ ἀναφανῶνται τὰ χαρακτηριστικὰ συμπτώματα τοῦ κακοῦ, διευθύνει ὁ Ἠπίτης τὰ θεραπευτικὰ μέσα κατὰ

τοῦ ἐξέχοντος χαρακτῆρος τοῦ πάθους καὶ κατὰ τὰς διαφόρους περιόδους αὐτοῦ, χωρὶς νὰ ἀμελήσῃ καὶ τὴν θεραπείαν τῶν ἐπικινδυνωτέρων συμπτωμάτων. Προσέχει δὲ προπάντων νὰ μὴ ἀντιβαίνει ἡ θεραπευτικὴ του μέθοδος εἰς τὸ Νόσαστρον ἢ εἰς τὸ ὀνομαζόμενον καταστατικὸν πνεῦμα τῶν ἀσθeneiῶν, τὸ ὁποῖον ἐπὶ Στόλλ ἦτο γαστρικόν, ἐπὶ Βράσιον νευρικόν, ἐπὶ Βρουσὲ φλογιστικόν, νῦν δὲ πάλιν γαστρικόν, τὸ ὁποῖον πρὸ ὀλίγων χρόνων ἄρχισε νὰ κυριεύῃ. Ἡ κυκλικὴ κυριαρχία τοῦ Νοσάρχου διαρκεῖ συνήθως εἴκοσι ἕνα χρόνους· διὰ τοῦτο εἰς τὴν πρώτην περίοδον τῆς Πανώλης ἡ ἐλαφρὰ ἐμετοκάθαρσις εἶναι ἀπολύτως ἀναγκαία, εἰς δὲ τὰς ἀκολούθους δύο περιόδους μεταχειρίζεται ὁ Ἡπίτης μὲ ἀρκετὴν ἐπιτυχίαν τὰ ἀντινευρικά καὶ τὰ ἀντισηπτικά, διδόμενα ὄχι μόνον ἐσωτερικῶς, ἀλλὰ μεταχειριζόμενα καὶ ἐξωτερικῶς.

Πολὺ φῶς βέβαια θέλουν διαχέειν εἰς τὴν γνῶσιν τῆς φύσεως τῆς Πανώλης αἱ ἀνατομαὶ τῶν ἀπὸ ταύτην τὴν νόσον ἀποθανόντων. Τοῦτον τὸν σκοπὸν ὁμοῦς δὲν θέλουσιν ἐπιτύχειν αὐταὶ αἱ ἀνατομαί, ἀν δὲν γένωσι, νομίζω, κατὰ τὸν ἀκόλουθον τρόπον, ἢ ὡς ἐγγιστα. Ἐν πρώτοις ὁ Ἴατρος πρέπει νὰ γνωρίζῃ ἀπὸ τῆς πρώτης ἡμέρας τὸν κρουσθέντα νὰ σημειώῃ ἀκριβῶς δις καὶ τρις τῆς ἡμέρας ὅλα τὰ παρουσιαζόμενα συμπτώματα χωρὶς νὰ παραμελήσῃ καὶ τὴν σημειώσιν τῶν θεραπευτικῶν μέσων, τὰ ὁποῖα μετεχειρίσθη. Ἐάν, κατὰ δυστυχίαν, μὲ ὄλην τὴν προσπάθειαν τοῦ Ἱατροῦ νὰ τὸν θεραπεύσῃ, ἀποθάνῃ ὁ ἀσθενῶν, ἄς τοῦ ἀνοίξῃ τὰς τρεῖς κοιλότητας φυλάττων ἀκριβῶς εἰς τὴν μνήμην του, τὰ ὁποῖα ἐπικρατήρησε συμπτώματα, ὅταν ἠσθένη· ὁ ἀνατόμος δὲν φθάνει νὰ σημειώσῃ, τὰς ὁποίας ἤθελεν εὐρεῖν ἄλλοιῶσις εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ σώματος, εἰς τὸ κρανίον, μὲσθ εἰς τὸν θώρακα καὶ εἰς τὴν κοιλίαν, ἀμμὴ νὰ ἀνατέμῃ μετὰ

προσοχῆς καὶ τὰ λυμφατικὰ ἀγγεῖα καὶ τοὺς ἀδένους καὶ τὰ αἵματοφόρα ἀγγεῖα σημεῖων ἀκριβῶς καὶ τὰς παραμικροτέρας εἰς ταῦτα τὰ ὄργανα εὐρεθείσας ἀλλοιώσεις. Ταύτας ἀντιθέτων εἰς τὰ ὅποια ἐπὶ τῆς ἀσθενείας τοῦ νεκροῦ παρετήρησε συμπτώματα, ἃς πασχίση νὰ εὕρη τὰς μεταξὺ αὐτῶν σχέσεις καὶ ἀναλογίας, ἢ, εἴαν δύναμαι νὰ ἐκφρασθῶ οὕτως, ἃς πασχίση νὰ εὕρη τὸν μεταξὺ ἐκείνων ἀνταγωνιστικὸν συνδεσμον. Πολὺ δὲ πρέπει νὰ προσέχη ὁ Ἰατρός καὶ ἀνατόμος νὰ ἤμῃ συγχέη τὰς ἀλλοιώσεις, τὰς ὁποίας ἐγέννησεν ἡ ἀσθένεια μὲ ἐκείνας, τὰς ὁποίας ἐγέννησεν ὁ θάνατος ἢ ἄλλαι περιστάσεις, μηδὲν κοινὸν μὲ ἐκείνας ἔχουσαι.

Ἄλλὰ τοιαῦται καὶ παρὰ τοιούτων γινόμεναι ἀνατομαί, ὅταν ἦναι ὀλίγαι τὸν ἀριθμὸν, πολὺ φῶς βίβαια δὲν ἡμποροῦν νὰ δώσωσιν εἰς τὴν εὐρεσιν τῆς ὁποίας ζητεῖται ἀληθείας· διὰ τοῦτο πρέπει νὰ γίνωσι πολλαί, καὶ, εἰ δυνατόν, παρὰ ὀλίγων Ἰατροανατόμων.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ.

Ἐκ τῶν εἰς τοῦτο τὸ ἡμερολόγιον ρηθέντων καὶ σημειωθέντων συνάγεται, ὅτι ἢ εἰς τὴν Ἑλλάδα ἔλλειψις τακτικῶν Λοιμοκαθαρτηρίων ἐπέφερε τὴν Πανώλην εἰς τὸν Πόρον· ὅτι τὸ Ὑγειονομεῖον καὶ τὸ Λοιμοκαθαρτήριον τοῦ Πόρου δὲ ἔπρεπε νὰ γίνῃ εἰς τὸ κέντρον ταύτης τῆς Νήσου· ὅτι εἰς τὸ Πόρον, νῆσον πολυάνθρωπον καὶ πλοσίαν, ἔπρεπε νὰ διορισθῇ καὶ ἓνας Ἰατρός ἐπιστήμων καὶ ἔμπειρος· ὅτι ἐνσκηψάσης τῆς Πανώλης εἰς τὸν Πόρον ἔπρεπε νὰ σταλῇ ἐκεῖ ἀπ' ἀρχῆς πληρεξούσιος ἄνθρωπος ἐγνωσμένης πείρας καὶ τιμιότητος, ὅστις νὰ μὴν ἔχη νὰ προσμύνη ἀπὸ τὴν πρωτεύουσαν ἄλλο εἰμὴ τὰ ἀνγκυκλῖα διὰ τὴν ἀπόβεισιν τοῦ κκεῖν ὕλικῶ μεί-

σα· ὅτι σταλέντος ἐκεῖ τοῦ Ἡπίτου οἱ πρό αὐτοῦ τόσον βλάβαντες τὸν Πόρον ἔπρεπε νὰ ἀνακληθῶσιν ἀμέσως· ὅτι τὸ ἐν Ἀθήναις Ἰατροσυμβούλιον, διορισθέντος ἄπαξ πληρεξουσίου εἰς Πόρον, δὲν ἔπρεπε πλέον νὰ ἀνακατόνηται εἰς οὐδὲν, καὶ νὰ διαταράττηται ἔργασίας ἐκείνου· καὶ, ὅτι τέλος πάντων οἱ ὑλικῶς ζημιωθέντες εἰς Πόρον πρέπει ν' ἀποζημιωθῶσι παρὰ τῶν προξένων τῆς ζημίας.

ΤΕΛΟΣ:

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΠΑΡΟΡΑΜΑΤΑ.

Σελ. 7, στοίχ. 26, φυκίων -- Σελ. 32, στοίχ. 25, Ἰ-
ουλίου.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΑΙ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΑΙ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

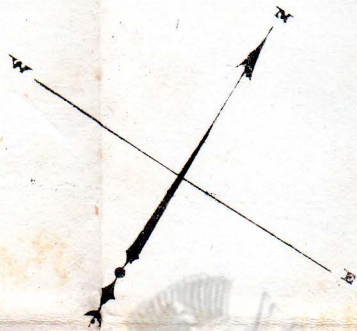
007000033771

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

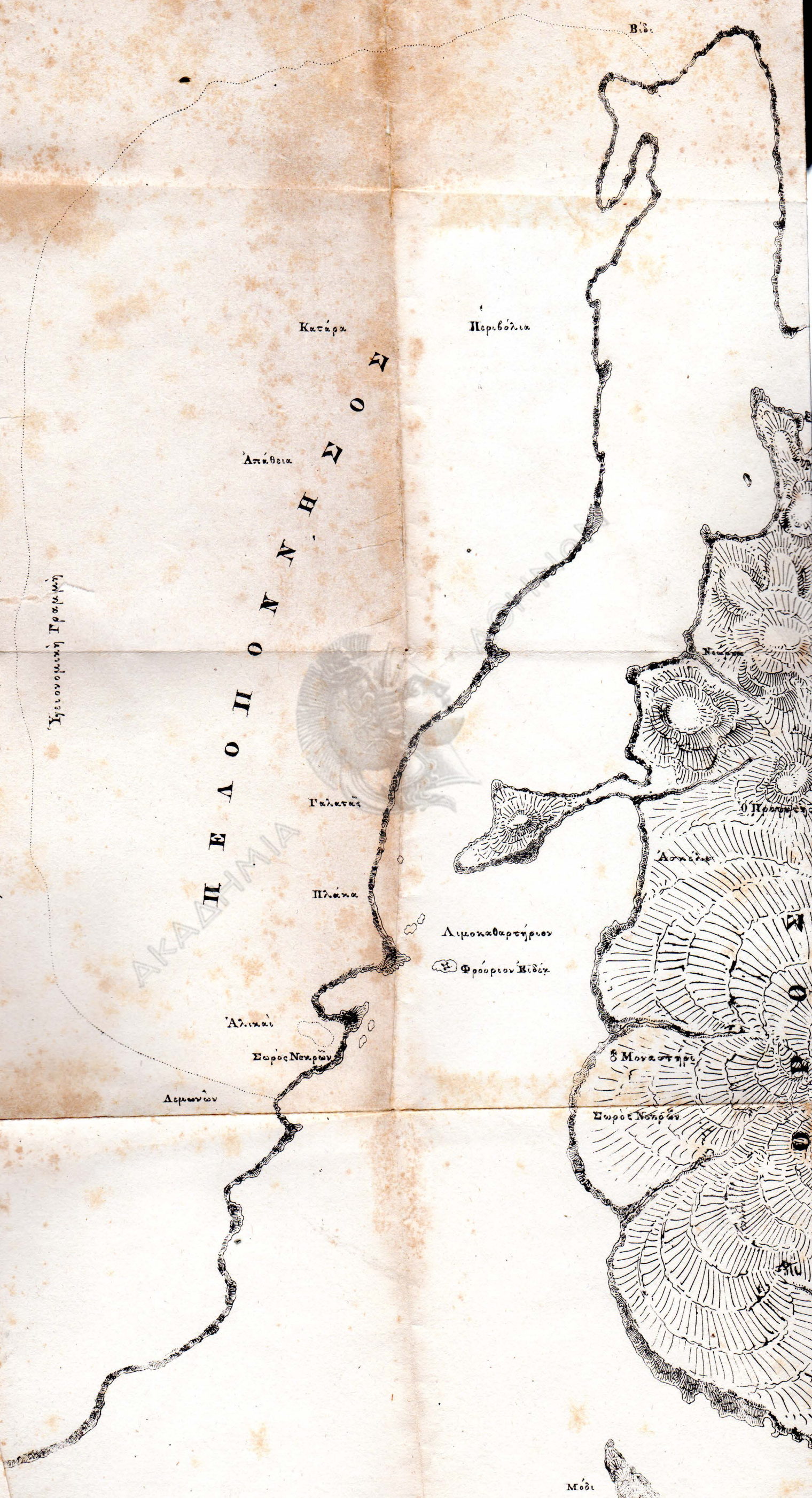

ΑΘΗΝΑΙ

ΑΙΜΙΑ

B.S.

Κατάρα

Περβολία

Απάθεια

Π Ε Λ Ο Η Ο Ν Η Σ Ο Σ

Γαλατάς

Πλάκα

Αλικαί

Σπορὸς Νεσφῶν

Δερωνῶν

Διμοκαθαρτήριον

Φρούριον Ἰδῶν

Δοκίμα

Ὁ Προσηγῆς

Ὁ Μοναστήρι

Σπορὸς Νεσφῶν

Μόδι

Υγειονομική Γραμμή

Από τὴν Αἰωνίαν ἐπὶ τὸ Βιόσιον ὁ Πάτριος Βασιλεὺς στέλλει

ΑΚΑΔΗΜΙΑ